

Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk

Matilde Monsen

Masteroppgave

Mellom maskuliniteter: En studie av maskulinitetsuttrykk i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000)

Between masculinities: A study of expressions of masculinity in *Harry Potter and the Chamber of Secrets* (2000)

Lektorutdanning norsk

2018

Forord

Harry Potter har vært en fast følgesvenn i snart tjue år. Jeg står i evig takknemlighetsgjeld til J. K. Rowling som skapte dette universet. Det har vært både lærerikt og vanskelig å se min favorittkarakter gjennom akademiske briller. Heldigvis har ikke den bebrillede trollmannen med lynarret og jeg vokst fra hverandre i løpet av dette året. Nå begynner jeg å tenke at det aldri kommer til å skje. Denne oppgaven er min akademiske baby, men jeg kan på ingen måte skryte på meg en jomfrufødsel. Derfor vil jeg gjerne få takke de som har hjulpet meg i denne prosessen.

Først vil jeg takke min veileder, Anne Skaret. Dine tilbakemeldinger har vært gode og konstruktive. Du har vært uvurderlig dette året, og uten deg hadde jeg ikke fått skrevet denne oppgaven. Hadde det ikke vært for din hjelp ville jeg antagelig fortsatt virret rundt i det jeg trodde var det teoretiske landskapet mitt, men som ikke var det likevel.

Jeg vil også få takke Mari. Hva i alle dager skulle jeg gjort uten deg? Tusen takk for at du har tatt deg tid, ved siden av arbeidet med din egen master, til å lese oppgaven min. Jeg har mistet tellingen på hvor mange dokumenter jeg har sendt deg. Dine ærlige, morsomme og gode tilbakemeldinger har reddet meg når jeg ikke lenger har sett min egen tekst. Hvis det er noen som fortjener en gullmedalje, så er det deg. Du er det levende beviset på at ikke alle smygardinger er selvsentrerte og slemme.

Jeg kan heller ikke glemme nerdesentralen. Derfor vil jeg takke Caroline, Cathy, Stine, Elise, Stefanie og Elisabeth. Disse studieårene har definitivt ikke vært grå og kjedelige med dere. Dere har derimot gjort årene mine her på skolen smartere, morsommere og helt klart mer feministiske. Dere er alle herlige og er verdt deres vekt i gull.

Til sist vil jeg takke mamma og Hallvard. Tusen takk for at dere har diskutert setningsoppbygging og logiske resonnement med meg. Tusen takk for at dere har hørt på at jeg har diskutert setningsoppbygging og logiske resonnement med meg selv. Tusen takk for at dere har gitt meg mat når jeg har glemt det selv og ordnet med andre praktiske ting i hverdagen. Deres optimisme og tro på meg har hjulpet meg enormt dette året, og spesielt de siste intense ukene.

Innhold

Innhold	3
Norsk sammendrag.....	5
Engelsk sammendrag (abstract)	6
1. Innledning	7
1.1 Tema	7
1.2 Bakgrunn.....	7
1.3 Problemstilling.....	10
1.4 Teoretisk plassering og lese måte	11
1.5 Fantasy litteratur for barn og ungdom	13
1.6 Tidligere forskning	14
1.6.1 Maskulinitetsstudier i barne- og ungdomslitteraturen.....	14
1.6.2 Tidligere studier av Harry Potter i kjønns- og maskulinitetsperspektiv.....	16
1.7 Utvalg av materiale og presentasjon av Harry Potter og Mysteriekammeret (2000b)	19
1.8 Oppgavens disposisjon	21
2. Teori	23
2.1 Maskulinitet	23
2.1.1 Connell i en litterær studie	24
2.1.2 Definisjon av maskulinitet.....	25
2.1.3 Definisjon av kjønn	28
2.1.4 Begrepsavklaring.....	31
2.2 Litterære karakterer i barne- og ungdomslitteraturen.....	35
2.2.1 Protagonisten	36
2.2.2 Sekundære karakterer	37
2.2.3 Karaktertrekk og karakterutvikling	39
2.2.4 Direkte og indirekte karakterisering.....	40
2.3 Fra teori til analyse	43
3. Analyse av <i>Harry Potter og Mysteriekammeret</i> (2000b).....	45
3.1 Handling	45
3.2 Normskapende omgivelser	46
3.2.1 Griffing vs. Smygard: Motstridende maskuliniteter.....	46
3.2.2 Voksne rollemodeller	55

3.2.3	Klær som signal på sosiale kjønnsnormer	58
3.2.4	Tilstedeværelse i kjønns spesifikke rom	59
3.3	Mot som maskulin egenskap	61
3.3.1	I Den forbudte skogen	62
3.3.2	I Mysteriekammeret	65
3.4	Rivalisering med Draco Malfang.....	69
3.4.1	Kontroll og sjalusi	70
3.4.2	Duellering som utløp for maskulin rivalisering	72
3.4.3	Polyksir: Forvandlingseliksir og kjønnsproblematikk	73
3.5	Rumpeldunk, prestasjoner og maskulinitet.....	76
3.5.1	Ferdighetsmestring og maskulinitet	77
3.5.2	Den maskuline helten på rumpeldunkbanen	79
3.5.3	Maskulin rivalisering på rumpeldunkbanen	83
3.6	Oppsummering	85
4.	Drøfting.....	88
4.1	Relasjoner og maskulinitetsuttrykk	88
4.1.1	Vennsapsrelasjoner og homososialitet	89
4.1.2	Maskuline relasjoner på idrettsbanen	90
4.1.3	Harrys relasjon med Draco Malfang: rivalisering og maskuliniteter	92
4.2	Tradisjonell hegemonisk maskulinitet?	94
4.2.1	Harrys valg av maskulinitetsuttrykk.....	94
4.2.2	Mot som en definerende maskulin egenskap?.....	96
4.3	Oppsummering	97
5.	Avslutning.....	99
	Bibliografi	101

Norsk sammendrag

Temaet for denne oppgaven er karakteren Harry Potter og maskulinitetsuttrykk. Min undersøkelse tar for seg hvordan maskulinitet kommer til uttrykk gjennom karakteren Harry Potter. Det har vært en økende interesse for å gjøre maskulinitetsforskning de siste tiårene (Svendby, 2014). Litteraturen kan bidra til å belyse spørsmål som omhandler maskulinitet fra et annet perspektiv. Materialet for denne undersøkelsen har vært boken *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) som er skrevet av J. K. Rowling.

Mitt teoretiske perspektiv har vært maskulinitetsstudier. Raewyn W. Connells arbeid i boken *Masculinities* (2005) bygger på psykoanalyse og sosialkonstruktivisme. Et begrep som særlig har fått stor gjennomslagskraft innenfor maskulinitetsforskningen, og som jeg har brukt i min analyse, er begrepet hegemonisk maskulinitet. Den hegemoniske maskuliniteten betegner hva som er den sosialt aksepterte maskuliniteten innenfor en gitt kultur (Connell, 2005, s. 77). Todd W. Reeser anlegger et poststrukturalistisk perspektiv i sine maskulinitetsstudier i boken *Masculinities in Theory: An Introduction* (2010). Dette perspektivet kan bidra med et mer utfyllende bilde av det teoretiske feltet.

I *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) er karakteren Harry Potter tolv år. Temaet i denne boken er blant annet spørsmål om identitet og, slik jeg leser det, maskulinitet sentrale. Han stiller spørsmål ved egen hustilhørighet og hvorvidt hans egenskaper tilsier at han burde vært i huset til Smygard. I interaksjon med andre karakterer kan man se at Harry til tider forsøker å tilpasse sitt maskulinitetsuttrykk til det som er forventet av en maskulin karakter.

Karakteren Harry Potter uttrykker maskulinitet på ulike måter i denne boken. De sosiale relasjonene til karakteren uttrykker forventninger til at Harry skal tilpasse sitt maskulinitetsuttrykk til den hegemoniske maskuliniteten. Samtidig viser Harry også en dualitet når det kommer til hvordan han velger å uttrykke sin maskulinitet i ulike situasjoner. Til tider er det heller ikke samsvar mellom hva han ønsker å uttrykke av maskulinitet og det han faktisk uttrykker. Dette viser at karakteren Harry har et sammensatt maskulinitetsuttrykk.

Engelsk sammendrag (abstract)

This thesis examines how masculinity is expressed through the character Harry Potter. There has been an increasing interest in carrying out masculinity research in recent decades (Svendby, 2014). Literature can help highlight issues that deal with masculinity from a different perspective. The material for this study has been the book of *Harry Potter and the Chamber of Secrets* (2000b)¹, written by J. K. Rowling.

My theoretical perspective has been masculinity studies. Raewyn W. Connell's work in the book *Masculinities* (2005) is based on psychoanalysis and social constructivism. A term that has been particularly important in masculinity research, and which I have used in my analysis, is the term hegemonic masculinity. The term hegemonic masculinity denotes what is the socially accepted masculinity within a given culture (Connell, 2005, p. 77). Todd W. Reeser presents a poststructuralist perspective in the book *Masculinities in Theory: An Introduction* (2010). This perspective can provide a more complete picture of the theoretical field.

In *Harry Potter and the Chamber of Secrets* (2000b), the character Harry Potter is twelve years old. The topic of this book is, among other things, questions about identity and, as I read it, masculinity. He questions his own sense of belonging, and whether his qualities indicate that he should have been in the house of Slytherin. In interaction with other characters, one can see that Harry at times tries to adapt his masculine expression to what is expected of a masculine character.

The character Harry Potter expresses masculinity in various ways in this book. The social relationships of the character express expectations that Harry must adapt his masculinity expression to the hegemonic masculinity. At the same time, Harry also demonstrates a duality when it comes to how he chooses to express his masculinity in different situations. At times, there is also a lack of correspondence between which masculinity he wants to express and what he actually expresses. This indicates that the character Harry has a complex expression of masculinity.

---

¹ The year of publication refers to the Norwegian translation of the book.

1. Innledning

1.1 Tema

Temaet i denne oppgaven er karakteren Harry Potter og maskulinitetsuttrykk. Maskulinitetsforskning har fått et økende omfang de siste tiårene (Svendby, 2014). Dette vitner også om en stigende grad av interesse for temaet. Maskulinitet blir forstått på ulike måter, innenfor ulike vitenskapsteoretiske retninger (Connell, 2005, ss. 68-71). I dette prosjektet tar jeg, i tråd med Raewyn W. Connells teori, utgangspunkt i at det eksisterer flere forskjellige typer maskulinitetsuttrykk (Connell, 2005, s. 76). Selve begrepet maskulinitet forstår jeg som et paraplybegrep for disse ulike typene maskulinitetsuttrykk. Ulike maskulinitetsuttrykk finner man både i den virkelige verden og litteraturens verden. J. K. Rowlings litterære univers, hvor Harry Potter er protagonisten, byr på en rekke fremstillinger av ulike maskulinitetsuttrykk. Harry Potters verden kan gjenspeile noen av de maskulinitetsuttrykkene som finnes i samfunnet i dag, men også være med på å forme oppfatninger om maskulinitet hos de som leser bøkene. Målet mitt er derfor å undersøke hvordan maskulinitet kommer til uttrykk gjennom Harry Potter. Jeg vil derfor gjøre en analyse av karakteren Harry Potter i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) av J. K. Rowling.

1.2 Bakgrunn

I 1997 ga Joanne Rowling, under pseudonymet J. K. Rowling, ut boken *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. Det er forfatterens debutbok, og suksessen har vært enorm. I de påfølgende årene ga hun ut seks nye bøker, som også omhandler Harry Potter og den magiske verdenen. Den siste boken ble utgitt i 2007. Oversettelsen av den første boken til norsk, *Harry Potter og de vises stein*, ble gitt ut i 1999 (Forsgren, 2017). Rowlings suksess med serien om Harry har utviklet seg fra å være en bokserie til å bli en historie som eksisterer på mange forskjellige plattformer. Først kom filmadaptasjonene, deretter tv- og dataspillene, klær og

andre produkter, nettsider som Pottermore og fanfiction². Rowling har nådd ut til en enorm mengde barn og unge gjennom sine bøker. I påvente av utgivelsen av den fjerde boken i serien, *Harry Potter and the Goblet of Fire* (2000), valgte The New York Times å lage en egen bestselgerliste for barne- og ungdomsbøker ene og alene på grunn av populariteten til Harry Potter (Smith, 2000). Denne avgjørelsen gir en pekepinn på omfanget av seriens popularitet. Den siste boken i serien, *Harry Potter and the Deathly Hallows* (2007), solgte 11 millioner eksemplarer det første salgsdøgnet i Storbritannia og USA (Forsgren, 2017). Bøkene om Harry Potter plasseres i kategorien barne- og ungdomslitteratur. De første bøkene i serien kan sies å være godt etablerte i kategorien barnebøker, mens senere ut i serien kan bøkene kategoriseres som ungdomsbøker. Denne serien har også en ganske spredt lesergruppe, sett ut i fra alder. Rebecca Sutherland Borah (2002) har forsket på hvem som egentlig leser om Harry Potter og hvordan interessen for bøkene kommer til uttrykk. Hun hevder at en betydelig andel av fanskaren også består av voksne lesere (Borah, 2002, s. 346). Så selv om denne serien kan kategoriseres som barne- og ungdomslitteratur, appellerer den også til et voksent publikum.

Rowlings bokserie følger hovedkarakteren Harry Potter fra han fyller 11 år, til han nesten er 18 år gammel. I løpet av bøkene får leseren se Harry gå fra å være et barn til ung mann. Disse årene er preget av utvikling, hvor hovedkarakteren lærer seg selv å kjenne i en verden som var ukjent for han de første årene av hans liv. I *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) begynner Harry å stille spørsmål om sin egen identitet, og mer indirekte sin maskulinitet. I tillegg møter Harry flere situasjoner hvor han har mulighet til å uttrykke sin maskulinitet. Maskulinitet er et tema som er aktuelt og har relevans i dagens samfunn. Annette Wannamaker (2008) refererer til Henry Jenkins, som hevder at barndom blir konstruert gjennom den offentlige debatten og at «our beliefs about childhood have some impact on our treatment of children» (Jenkins, 1998b, s. 3, sitert i Wannamaker, 2008, s. 3). Den offentlige debatten kan altså være med på å legge føringer på hvordan barn blir behandlet og hva de vokser opp til å bli. Andre viktige arenaer i denne sammenheng er for eksempel pedagogiske institusjoner som skole og barnehage, forskningsfelter som sosiologi og psykologi og barndomsoppfatninger i litteraturen. Disse arenaene kan både bli påvirket av debatten om barndom og oppvekst, men igjen også være med på å påvirke den. Denne debatten kan være

---

² Historier basert på bokserien, men skrevet av fans (Eilertsen A. , 2018).

med å presentere ulike syn på maskulinitet og hvordan man skal forholde seg til den. Todd W. Reeser hevder at maskulinitet er «a fabrication or a construct of a given and cultural context» (Reeser, 2010, s. 2). Det at maskulinitet er kulturelt betinget, gjør at man vil finne forskjellige oppfatninger av de ulike maskulinitetsoppfatningene. Reeser mener at språket er det som definerer maskulinitet, og derfor svært sentralt (Reeser, 2010, ss. 23, 24). Tekster som omhandler dette temaet kan være med på å definere hvordan man oppfatter maskulinitet. Stephens (2002) hevder i forordet til sin bok at spørsmål i litteraturforskningen som omhandler hvordan patriarkatet legger forventninger på menn og deres kropp, først har blitt aktuelle nå i senere tid. Victoria Flanagan poengterer, og hevder at hovedfokuset har vært på spørsmål om kvinnelig representasjon i litteraturen (Flanagan, 2010, s. 36). Hvis man ser Stephens (2002) sin påstand i sammenheng med Reeser (2010), kan man også anta at det vil være forskjellige forventninger til ulike maskuliniteter. Dersom det er forskjellige forventninger til ulike maskuliniteter, kan det hende at noen maskuliniteter for eksempel også blir mer verdsatt i samfunnet enn andre. Uavhengig av om man ser litteratur som illustrasjon eller en representasjon av virkeligheten (Nikolajeva, 2002, s. 10), kan litteraturen fange opp problemstillinger vi også møter i den virkelige verden (Nussbaum, 1997, s. 86). Laila Aase (2005) henviser til Jerome Bruner (2001) og sier at fortellingen kan være med på å forme vår bevissthet. Hun fremhever også flere aspekter som Bruner finner ved fortellingen, hvor han skriver at «fortellingen har flertydige referanser (til verden og til seg selv)» (Bruner, 2001, sitert i Aase, 2005, s. 79). Dermed er det relevant å anta at litteraturen også, direkte eller indirekte, tar for seg problemstillinger som omhandler maskulinitet. Dersom teksten fremmer et spesifikt syn på en eller flere typer maskulinitetsuttrykk, kan det igjen være med på å påvirke hvordan en leser oppfatter disse maskulinitetene. Derfor er det også relevant å undersøke hvordan maskulinitet kommer til uttrykk i litteratur som er myntet på barn og unge. Serien om Harry Potter vil derfor kunne anses som en bidragsyter i denne debatten. Dermed er det relevant å studere hvilke maskuliniteter som kommer til uttrykk i bøkene om Harry Potter. Mitt prosjekt kan bidra til å vise hvordan protagonisten Harry uttrykker maskulinitet, basert på de maskulinitetsoppfatningene som finnes i samfunnet i dag.

1.3 Problemstilling

I 2017 var det 20 år siden den første boken om Harry Potter ble gitt ut. I 2018 nådde salget av bøker om Harry Potter hele 500 millioner solgte utgaver og bøkene har blitt oversatt til mer enn 80 språk (Pottermore, 2018). Historien om Harry Potter har derfor en enorm rekkevidde og når ut til mange mennesker. Bokseriens popularitet i seg selv gjør den derfor til et interessant studieobjekt. I dette prosjektet ligger min interesse i maskulinitetsuttrykk, med et fokus på hovedkarakteren Harry Potter. Det jeg ønsker å undersøke er:

Hvordan uttrykker karakteren Harry Potter maskulinitet i Harry Potter og Mysteriekammeret?

For å svare på denne problemstillingen vil jeg se på hvordan Harrys relasjoner påvirker hans maskulinitetsuttrykk og i hvilken grad Harry kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. Årsaken til at jeg fremhever hegemonisk maskulinitet er blant annet at begrepet kan fortelle om hvem som innehar en ledende rolle i det sosiale livet (Connell, 2005, s. 77). Denne ledende rollen kan i mange sammenhenger kobles sammen med dominans og dermed en systematisk underordning av andre former for maskulinitetsuttrykk (Connell, 2005, s. 78). Dette forholdet mellom dominans og underordning kan i mange tilfeller representere en negativ relasjon mellom ulike maskulinitetsuttrykk, slik jeg ser det, men derfor også svært relevant i en analyse av maskulinitet i litteratur for barn og unge.

Harry er protagonisten i serien og han er fokalisert, det vil si at synsvinkelen er Harrys. Derfor blir også fremstillingen av de ulike maskulinitetene filtrert gjennom hans sanseregister. I analysen min vil jeg derfor ta for meg både Harrys handlinger og refleksjoner, både i interaksjoner med andre karakterer og alene, for å kunne få et mest mulig helhetlig bilde. Noen steder vil jeg også trekke inn hendelser fra de andre bøkene i serien, som kan være relevante for å belyse Harrys handlinger i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b).

1.4 Teoretisk plassering og lesemåte

I denne oppgaven skal jeg gjøre en analyse av Harry Potter og hvordan maskulinitet kommer til uttrykk gjennom denne karakteren. Min analyse vil plassere seg innenfor kjønnsforskning og maskulinitetsstudier. Jeg vil ta utgangspunkt i Connells (2005) teori om maskulinitet. Connell arbeider innenfor det sosiologiske forskningsfeltet og har publisert boken *Masculinities* (2005), som har hatt en stor påvirkning på maskulinitetsforskningen innenfor en rekke vitenskapsteoretiske områder. Det teoretiske grunnlaget til Connell er psykoanalyse og sosialkonstruktivisme (Connell, 2005, s. 36). Det er hovedsakelig ett begrep fra Connells (2005) teori som virkelig har påvirket maskulinitetsforskningen, og det er begrepet hegemonisk maskulinitet. Som jeg nevnte i forbindelse med problemstillingen min, handler dette begrepet om hvem som er på toppen av det maskuline hierarkiet. Begrepet henviser ikke til én bestemt måte å uttrykke maskulinitet på, men derimot det maskulinitetsuttrykket som er akseptert som korrekt av majoriteten innenfor et gitt samfunn (Connell, 2005, ss. 76, 77). Connell (2005) ser begrepet hegemonisk maskulinitet i relasjon til tre andre begreper, nemlig underordning, medvirkning og marginalisering. I mitt prosjekt kommer jeg til å benytte meg av begrepet hegemonisk maskulinitet i større grad enn de tre andre. Reeser (2010) er en annen forsker fra det sosiologiske feltet som bidrar med relevante perspektiver innenfor maskulinitetsstudier. Han benytter seg av Connells (2005) begreper i sin bok *Masculinities in Theory: An Introduction* (2010), men ettersom han anvender et poststrukturalistisk perspektiv i sitt arbeid vil han ikke bruke disse begrepene som stabile termer (Reeser, 2010, s. 15). Ifølge Reeser finnes det ikke en original form for maskulinitet, eller en opprinnelig type som ligger til grunn for definisjonen av begrepet (Reeser, 2010, s. 15). Dette åpner for en bred forståelse av maskulinitet, hvor det ikke ligger noen faste rammer rundt hva som kan inkluderes i begrepet. Reesers (2010) poststrukturalistiske perspektiv kan bidra med en alternativ vinkling på maskulinitetsteori, som kan gi et mer utfyllende bilde av feltet. John Stephens (2002) har forsket på maskulinitet i litteratur for barn og unge. I sin artikkel «'A Page Just Waiting to be Written on': Masculinity Schemata and the Dynamics of Subjective Agency in Junior Fiction» (2002) redegjør Stephens for begrepene New Age Boy, Old Age Boy og Mommy's Boy. Disse begrepene kan benyttes som verktøy i en maskulinitetsanalyse av karakterer for å identifisere hvordan de aktuelle litterære karakterene uttrykker maskulinitet. Jeg vil kun ta i bruk begrepene New Age Boy og Old Age Boy i min analyse. Når det kommer til maskulinitetsperspektivet jeg anlegger i dette prosjektet, vil det kunne plasseres innenfor

semiotikken. Et semiotisk perspektiv på maskulinitet innebærer at man ser maskulinitet som «a system of symbolic difference in which masculine and feminine places are contrasted» (Connell, 2005, s. 70). Samtidig vil jeg også trekke inn det man kan kalle tradisjonelle stereotypiske oppfatninger om maskulinitet og femininitet i mine analyser, fordi jeg mener at det kan fortelle mye om hvilke forventninger og sosiale konvensjoner som eksisterer i samfunnet rundt kjønnet atferd. Disse sosiale konvensjonene og forventningene vil jeg i stor grad se i sammenheng med begrepet homososialitet. Dette begrepet betegner den sosiale relasjonen mellom to av samme biologiske kjønn (Bird, 1996, s. 121, sitert i Flood, 2008, s. 341). Michael Flood hevder at det er tette bånd mellom maskulinitet og homososialitet (Flood, 2008, s. 341).

Mitt teoretiske grunnlag for analyse av litterære karakterer finner jeg hos Maria Nikolajeva, som har skrevet boken *The Rhetoric of Character in Children's Literature* (2002). Jeg retter meg i stor grad etter Nikolajevas (2002) syn på litterære karakterer i analysen min, som er et semiotisk perspektiv. I et litteraturteoretisk perspektiv innebærer en semiotisk tilnærming at man ser karakterer som lingvistiske enheter som da er skapt av ord og ikke har noen referanse til den virkelige verden (Nikolajeva, 2002, s. 8). For en videre diskusjon om forståelse av litterære karakterer i et semiotisk perspektiv, se kapittel 2.2. Karakterer i barne- og ungdomslitteraturen kan karakteriseres på ulike måter. Både direkte og indirekte karakteriseringer blir tatt i bruk (Nikolajeva, 2002). Disse karakteriseringene kan fortelle mye om den aktuelle karakteren man ser på. Denne informasjonen kan være nyttig i en analyse av karakterer.

Lesemåten jeg benytter meg av er nærlesing av boken. Denne lesemåten er et resultat av mine teoretiske perspektiver. Når jeg nærleser vil jeg fokusere på perspektivene fra maskulinitetsteori som jeg anser som relevante i min analyse. Derfor vil jeg gå nøye igjennom teksten og se på hvordan disse perspektivene kommer til uttrykk gjennom karakteren Harry Potter.

1.5 Fantasy litteratur for barn og ungdom

Edward James og Farah Mendlesohn (2012) hevder at sjangeren fantasy er vanskelig å definere, og de refererer til Brian Attebery (1992) som foreslår at man bør se fantasy som en klynge med tekster som i større eller mindre grad tar i bruk felles troper (James & Mendlesohn, 2012, s. 1). En overordnet beskrivelse av sjangeren fantasy kan være at den må inneholde elementer som magi og overnaturlige fenomener (Eilertsen & Haugen, 2018). John Stephens og Robyn McCallum (1998) trekker frem noen av de samme punktene når de definerer en type fantasy som henter inspirasjon fra middelalderen. Magi og overnaturlige fenomener er viktige, og figurer som enhjørninger og drager er til stede (Stephens & McCallum, 1998, s. 128). Dette er sjangertrekk som beskriver serien om Harry Potter. Ifølge Karen Coats er et særtrekk ved fantasy som sjanger at den er avhengig av å skape nye verdener (Coats, 2010, s. 75). I disse verdenene kan man finne kjente ting fra virkeligheten, men også nye og ukjente fenomener og objekter, da gjerne ved å finne opp nye ord for disse fenomenene (Coats, 2010, s. 77). Den magiske verdenen hvor Harry lærer magi, er en ny verden som J. K. Rowling har funnet opp. I tillegg møter leseren ukjente objekter og fenomener som rumpeldunk, forglemeier og malacruxer. Nikolajeva (2012) har sett på utviklingen av fantasy for barn. Hun hevder at blant annet myndiggjøring, i form av at barnet får magiske krefter, er et vanlig motiv i fantasy for barn (Nikolajeva, 2012, s. 52). Gjennom å flytte barnet til en alternativ eller sekundær verden og samtidig gi det overnaturlige krefter, vil det få tilgang til verktøy som gjør at de lettere kan hevde seg og fungere mer selvstendig (Nikolajeva, 2012, s. 52). Kampen mellom «det gode» og «det onde» er også et vanlig tema i fantasy, både for barn og voksne (Nikolajeva, 2012, s. 57). Disse sjangertrekkene finner man igjen i serien om Harry Potter, og således kan man plassere disse bøkene innenfor sjangeren fantasy.

W. A. Senior har skrevet artikkelen «Quest fantasies» (2012) som vil kunne være relevant å se på i sammenheng med serien om Harry Potter, til tross for at den ikke spesifikt tar for seg fantasy litteratur for barn og unge. Undersjangeren quest-fantasy har noen strukturelle sjangertrekk som man kan finne igjen i Harry Potter-serien. For eksempel er protagonisten ofte en vanlig person, gjerne med skjulte evner, som blir dratt inn i handlingsforløpet og

kanskje motvillig må begi seg ut på eventyr (Senior, 2012, s. 190). Senior (2012) trekker også frem at valg er et sentralt motiv innenfor denne sjangeren, hvor protagonisten står overfor valg som kan påvirke andre. Ifølge Senior (2012) mottar protagonisten ofte magiske gaver, som fungerer som hjelpemidler på veien. Et annet moment er at det ofte er en mørk fyrste, eller «Dark Lord», som representerer antagonisten (Senior, 2012, s. 190). Helt til slutt vil protagonisten møte antagonisten i en direkte konfrontasjon som fører til antagonistens fall, ofte grunnet et valg eller en handling som protagonisten gjennomfører (Senior, 2012, s. 190). Flere av disse sjangertrekkene passer på serien om Harry Potter, da spesielt den siste boken i serien, og derfor kan man si at serien også kan plasseres i denne underkategorien av fantasy.

1.6 Tidligere forskning

Kjønnsforskning er, historisk sett, et forholdsvis nytt forskningsområde. I Norge begynte kjønnsforskningstiljøene å etablere seg på 1980-tallet, med samarbeid med de andre landene i Norden. Kvinneforskning var utgangspunktet (Aas, 2014). Kvinneforskningen er tverrvitenskapelig og kan knyttes til andre teoretiske perspektiver som for eksempel marxismen og liberalismen (Aas & Ikdahl, 2018). Maskulinitets- og mannsforskning sprang ut av kvinneforskningen, og etablerte seg som forskningsfelt på 1990-tallet (Svendby, 2014). Mitt prosjekt befinner seg innenfor kjønnsforskning, og da spesifikt maskulinitetsforskning. Derfor vil jeg først redegjøre for maskulinitetsstudier i barne- og ungdomslitteratur, før jeg vil ta for meg maskulinitetsstudier om Harry Potter.

1.6.1 Maskulinitetsstudier i barne- og ungdomslitteraturen

Victoria Flanagan forsker på hvordan sosialt kjønn blir representert i litteratur og film for barn. Ifølge Flanagan (2010) har maskulinitetsstudier i litteraturen dukket opp periodevis, men når det kommer til kjønnsrelaterte studier i barnelitteraturen har et feministisk perspektiv tradisjonelt sett fått mye mer oppmerksomhet (Flanagan, 2010, s. 36). Hun hevder at barnelitteratur og film som tar opp spørsmål rundt maskulinitet ofte gjør det ved å vise «nye» maskuliniteter som står i opposisjon til hegemonisk maskulinitet (Flanagan, 2010, s. 36). Dette kan man også se i ungdomslitteraturen (Flanagan, 2010, s. 37).

I denne sammenhengen er det også relevant å nevne Svein Slettan og hans doktorgradsavhandling *Mannlege mønster: Maskulinitet i ungdomsromanar, pop og film* (2009). Doktorgradsavhandlingen består av åtte artikler som tar for seg «analysar av maskulinitet i kunstnarlege tekstar for barn og ungdom og om ungdom» (Slettan, 2009, s. 9). Disse artiklene tar for seg både litteratur, pop og film, noe som gir variasjon i Slettans (2009) tekstutvalget. Det overordnede spørsmålet som knytter artiklene hans sammen er «spørsmålet om korleis maskulinitet blir framstilt i kunstnarlege tekststrukturar, i ulike sjangrar» (Slettan, 2009, s. 14). Temaet for mitt prosjekt nærmer seg denne problemstillingen. Jeg kommer til å fokusere på ulike typer maskulinitet som kommer til uttrykk gjennom karakteren Harry Potter. Slettan (2009) refererer til Connells (2005) definisjon av maskulinitet og hennes begrep om hegemonisk maskulinitet i sin redegjørelse for maskulinitetsteori (Slettan, 2009, ss. 9, 10). Dermed baserer min analyse seg på det samme teoretiske grunnlaget som Slettan (2009) sin avhandling. Til forskjell fra meg, benytter Slettan (2009) seg av et utvidet tekstbegrep, som også inkluderer film. En annen forskjell er at mitt hovedfokus er én karakter, og universet på Galtvort som blir presentert gjennom Harrys sanseregister. Det betyr at de fremstillingene og vurderingene som blir presentert for leseren er farget av at Harry er den fokaliserte karakteren.

John Stephens har også forsket på maskulinitet i litteratur for barn og unge. Han har blant annet vært redaktør for boken *Ways of Being Male: Representing Masculinities in Children's Literature and Film* (2002). Denne boken presenterer analyser av alt fra bildebøker for barn til hvilke stereotyper rundt maskulinitet som blir presentert i litteratur for videregående elever. Her presenteres ulike tilnæringsmåter for hvordan man kan studere maskulinitet i forskjellige tekster for barn og unge. I mitt prosjekt vil jeg benytte meg av noen av teoriene og begrepene som er å finne i artiklene i denne boken, først og fremst «'A Page Just Waiting to be Written on': Masculinity Schemata and the Dynamics of Subjective Agency in Junior Fiction» som er skrevet av Stephens og «Representing Masculinities in Norwegian and Australian Young Adult Fiction: A Comparative Study» av Rolf Romøren og Stephens. Disse artiklene bidrar med relevante perspektiver for min analyse av karakteren Harry Potter, i hovedsak begrepene New Age Boy og Old Age Boy.

En siste studie jeg vil fremheve, er Wannamakers bok *Boys in Children's Literature and Popular Culture: Masculinity, Abjection, and the Fictional Child* (2008). Wannamaker kobler sine analyser tett opp til den amerikanske kulturen, og problematiserer hvorvidt *forestillingen* om gutter overskygger hva gutter faktisk er (Wannamaker, 2008, ss. 1, 2). Selv om den amerikanske kulturen ikke nødvendigvis er helt identisk med norsk kultur, har det likevel overføringsverdi. Hun trekker også inn spørsmålet om hva gutter bør lese, og hvilke vurderinger voksne gjør når de presenterer litteratur for gutter (Wannamaker, 2008, s. 8). Wannamakers teoretiske grunnlag skiller seg til en viss grad fra mitt prosjekt, ved at fokuset hennes ligger på hva amerikanske gutter leser av populære tekster. Samtidig er det likhetstrekk ved at målet er å undersøke hvilke maskuliniteter som kommer til uttrykk i disse tekstene. Min hovedinteresse i denne boken ligger i hennes analyse av maskulinitetsuttrykk i serien om Harry Potter.

1.6.2 Tidligere studier av Harry Potter i kjønns- og maskulinitetsperspektiv

Forskningen på bøkene om Harry Potter er stor, og det har blitt gitt ut mange bøker og artikler om serien. Noen eksempler som kan nevnes i denne sammenheng er *Reading Harry Potter Again: New Critical Essays* (2009), *Scholarly Studies in Harry Potter: Applying Academic Methods to a Popular Text* (2005), *Harry Potter's World: Multidisciplinary Critical Perspectives* (2003) og *The Ivory Tower and Harry Potter: Perspectives on a Literary Phenomenon* (2002). Etersom historien har spredd seg til flere plattformer, er det også mange ulike inngangsporter til studiene. Men selv om man velger å fokusere kun på bøkene, er det mange studier som har blitt gjennomført. I Norge eksisterer det også forskning innenfor dette området. Lykke Guanio-Uluru skrev sin doktorgrad *Ethics and Form in Fantasy Literature: Tolkien, Rowling and Meyer* (2015), hvor hun blant annet ser på etiske spørsmål i serien om Harry Potter. Gjennom sine analyser av både Tolkien, Rowling og Meyer sine verker ønsker hun å se på hva fantasy litteraturen kan fortelle om verdier i samtidens vestlige kultur.

Bokserien om Harry Potter har blitt gjenstand for mye kjønnsforskning. Mange teoretikere har analysert bøkene ut i fra feministiske perspektiver og de kvinnelige karakterene har ofte vært i fokus. Christopher E. Bell er for eksempel redaktør for boken *Hermione Granger Saves the World: Essays on the Feminist Heroine of Hogwarts* som kom ut i 2012. Artikkene i denne boken diskuterer kun karakteren Hermine Grang fra feministiske perspektiver. Et annet eksempel er Ruthann Mayes-Elma sin bok *Females and Harry Potter: Not All that Empowering* (2006), som analyserer flere av de kvinnelige karakterene. Det finnes også flerfoldige artikler som tar for seg både Hermine og andre kvinnelige karakterer i serien, som for eksempel Gwendolyn Limbach artikkel «Ginny Weasley: Girl Next Doormat?» (2010) som analyserer fremstillingen av karakteren Gulla Wiltersen i bokserien. Men det er ikke bare de kvinnelige karakterene som blir analysert i et kjønnsperspektiv. Litteraturforskere har også gjort mange analyser av Harry Potter og flere av de andre mannlige karakterene i serien. Mitt prosjekt vil posisjonere seg innenfor kjønnsforskning, og mer spesifikt maskulinitetsforskning, om Harry Potter. Målet mitt er å gjøre en analyse av Harry Potters maskulinitetsuttrykk, som kan bidra til å belyse hvordan maskulinitet blir fremstilt i bøkene om Harry Potter. Videre vil jeg redegjøre for to artikler som har bidratt med nyttige perspektiver for mitt prosjekt.

Lauren R. Camacci (2016) har i sin artikkel «The Prisoner of Gender: Masculinity in the Potter Books» sett på hvordan maskulinitet fremstilles i serien om Harry Potter. Der redegjør hun først for Connells (2005) begrep hegemonisk maskulinitet, Butlers (1990) teori om kjønnsperformativitet og Kimmels (2012) definisjon av homososialitet. Mitt prosjekt bygger også på teori fra Connell (2005), samt Kimmels (2012) og andres definisjoner av homososialitet. Deretter ser hun på de ulike kjønnsperformativitetene som beskrives og de ulike maskuline relasjonene som eksisterer i serien (Camacci, 2016, s. 28). I sin analyse av maskuline karakterer finner Camacci (2016) at Harry er meget opptatt av å fremstå som en tradisjonell maskulin karakter, og at han unngår å fremstå som feminin. Et eksempel er at Harry føler skam når han viser svakhet i ulike situasjoner (Camacci, 2016, s. 33). I relasjonene mellom karakterene ser artikkelforfatteren blant annet at maskulinitet er viktig for de mannlige karakterene som er jevngamle med Harry (Camacci, 2016, s. 35). I løpet av serien får Harry også flere farsfigurer og mentorer i livet sitt. De har alle ulike perspektiver å tilby Harry, og på den måten kan de også vise forskjellige typer maskulinitet (Camacci, 2016,

s. 39). Camacci (2016) konkluderer til slutt med at det er et konservativt, hegemonisk maskulinitetsperspektiv som i stor grad gjennomsyrrer serien om Harry Potter. Men samtidig poengterer hun også at hovedkarakteren Harry innehar både maskuline og feminine karaktertrekk, noe som gjør Harry til en sammensatt karakter som lesere kan identifisere seg med (Camacci, 2016, ss. 43, 44). Mitt prosjekt har samme utgangspunkt som studien til Camacci (2016), og jeg anser flere av hennes analytiske poeng som relevante. Begge studiene tar utgangspunkt i Connells (2005) teori om hegemonisk maskulinitet og homososialitet presentert gjennom blant annet Kimmel (2012, sitert i Camacci, 2016, s. 30). Camacci (2016) har også valgt å fokusere på et bredere utvalg av mannlige karakterer enn det jeg vil gjøre i mine analyser. Mitt hovedfokus ligger på protagonisten i serien, Harry Potter, og hvordan maskulinitet blir uttrykt gjennom han. I tillegg ligger utgangspunktet i mine analyser i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b), mens Camacci (2016) ikke har vektlagt én bok fremfor noen av de andre i serien. Derfor går mine analyser også mer i dybden på hvordan maskulinitet kommer til uttrykk i bok nummer to, i motsetning til Camacci (2016) som kan sies å ha et breddefokus. Camacci bidrar med karakteranalyser av andre karakterer enn Harry Potter, men hun ser ikke alle i sammenheng med hvordan Harry oppfatter disse maskulinitetsuttrykkene. Samtidig vil jeg si meg uenig i konklusjonen hun trekker til slutt. Selv om det Camacci (2016) kaller en konservativ hegemonisk maskulinitet ofte er å finne i serien om Harry Potter, vil jeg argumentere for at nettopp de ulike perspektivene og maskulinitetene, representert gjennom både Harry og andre karakterer, er med på å bidra til at serien ikke nødvendigvis fremmer denne hegemoniske maskuliniteten. Camacci hevder selv at Harry utviser både maskuline og feminine egenskaper (Camacci, 2016, s. 44). Det mener jeg bidrar til at serien fremmer et mer nyansert syn på kjønn. Mitt prosjekt kan bidra med en mer inngående analyse av karakteren Harry Potter og hvordan han uttrykker maskulinitet. I mine analyser vil mitt perspektiv være på både situasjoner hvor Harry uttrykker tradisjonell maskulinitet, men også på de situasjonene hvor han ikke gjør det. Dette mener jeg er en mangel ved Camaccis (2016) studie, ved at hun ikke inkluderer situasjoner hvor Harry uttrykker en annen type maskulinitet enn det hun kaller den konservative hegemoniske maskuliniteten. Dermed kan mitt prosjekt være med på å bidra til en mer nyansert analyse av Harry Potters maskulinitetsuttrykk i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b).

Ximena Gallardo C. og C. Jason Smith (2009) har sett på hvordan kjønn er fremstilt i serien om Harry Potter. Deres utgangspunkt er at karakteren Harry Potter kan ses som et passivt subjekt hjemme og et aktivt subjekt på Galtvort, og at denne karakteren ligner kvinnelige protagonister i eventyr, spesielt Askepott-arketypen. De har også sett på hvordan Harry kontinuerlig må velge mellom feminine og maskuline avgjørelser og at han blir premiert hver gang han velger det feminine (Gallardo C. & Smith, 2009, s. 91). Artikkelen ser også på Harrys dragkamp mellom det maskuline og det feminine. I serien er det Voldemort som representerer det ekstremt maskuline, mens Lilly Potter representerer det feminine. Det er Lillys kjærlighet til Harry som gang på gang redder han igjennom serien, og som dermed er den sterkeste kontrasten til Voldemort (Gallardo C. & Smith, 2009, ss. 97, 98). Gallardo C. og Smith (2009) fokuserer på blant annet den narrative strukturen, og hvordan de ulike strukturene som er til stede i bøkene indikerer maskulinitet eller femininitet. De fokuserer også lite på Harrys handlinger og hvordan de kan fortelle om hans feminine eller maskuline kjønnsuttrykk. De vektlegger særlig faktorer som Harry ikke kan påvirke (Gallardo C. & Smith, 2009, ss. 97-100), mens jeg ikke vektlegger dette. Dermed kan mine analyser være med på å gi et mer utfyllende bilde av de funnene som blir gjort i deres artikkel.

1.7 Utvalg av materiale og presentasjon av Harry Potter og Mysteriekammeret (2000b)

Rowlings andre bok, *Harry Potter and the Chamber of Secrets*, ble utgitt i 1998. Den norske oversettelsen, *Harry Potter og Mysteriekammeret*, ble gjort av Torstein Bugge Høverstad og kom ut i 2000. Jeg har valgt å ta utgangspunkt i denne boken. Grunnet oppgavens omfang har jeg valgt kun én bok, slik at jeg kunne få en mest mulig grundig analyse av hvordan Harry Potter uttrykker maskulinitet. Der det vil være relevant for analysen, vil jeg også trekke inn situasjoner fra de andre bøkene, men jeg nærleser bare én av dem, altså *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b). Årsaken til at jeg har valgt denne boken er blant annet fordi den skildrer Harry når han stiller spørsmål rundt egen identitet og, slik jeg leser det, sin egen maskulinitet. Denne usikkerheten blir tydelig fremstilt i Harrys tvil om han hører til Griffing eller Smygard. *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) portretterer Harry når han er i en alder av tolv år, altså rett før han er på vei inn i tenårene. Denne alderen kan ses som en tid

hvor identitet og kjønnsuttrykk er særdeles relevant. I den fasen vil både foreldre, eller i Harrys tilfelle foreldresubstitutter, og venner kunne være med på å påvirke hans maskulinitetsuttrykk. Det vil derfor være interessant å se hvordan han vurderer de spørsmålene som dukker opp og hvordan han eventuelt håndterer denne usikkerheten. I tillegg viser boken Harry i flere situasjoner hvor han har mulighet til å velge hva slags maskulinitet han ønsker å uttrykke. Det gjelder blant annet på rumpeldunkbanen og i møte med farlige situasjoner.

I denne boken møter vi Harry den dagen han fyller 12 år. Han skal starte sitt andre år på Galtvort høyere skole for hekseri og trolldom. I løpet av dette skoleåret blir både elever, dyr og spøkelses angrepet, uten at noen klarer å finne den skyldige. Harry, Ronny og Hermine gjør det de kan for å løse mysteriet. Parallelt med at disse tre karakterene forsøker å finne den skyldige bak angrepene, er det andre problemstillinger som dukker opp. Spørsmål om blodstatus blir aktuelle, og Harry lærer at det finnes hekser og trollmenn som anser de med «urent blod» som mindreverdige (Rowling, 2000b, s. 108). Dette henviser til en større tematikk, hvor enkelte i det magiske samfunnet ønsker å undertrykke en gruppe hekser og trollmenn. I forlengelse av dette begynner Harry å stille spørsmål ved sin egen identitet, og dermed sin maskulinitet. Han begynner å tvile på hvilke egenskaper som definerer han og hvilket hus han egentlig burde vært i på Galtvort. Harry uttrykker misnøye med tanken på at han kan identifiseres med de i det magiske samfunnet som ønsker å undertrykke hekser og trollmenn som har «urent blod», og dermed blir det et spørsmål om hvilken maskulinitet han ønsker å uttrykke. Mot er en tematikk i denne boken. Leseren får se Harry jobbe for å vinne over sin egen frykt, slik at han kan komme seg helskinnet gjennom farlige situasjoner. Temaet mot er gjennomgående i serien om Harry Potter, og det er relevant for hvordan Harry uttrykker sin maskulinitet.

En videre avgrensning jeg har gjort, er at jeg kun kommer til å ta utgangspunkt i bøkene. Det finnes mye tilgjengelig informasjon om Harry Potter, foruten det man kan lese i bokserien. Rowling har i flere intervjuer snakket om serien og fortalt om detaljer man ikke kan lese direkte i teksten. I tillegg finnes blant annet nettsiden Pottermore.com og flere andre nettsider som har mye informasjon. Pottermore.com er Rowlings nettside som er dedikert til Harry

Potters verden. Der kan man finne blant annet artikler og andre nyheter med tidligere upublisert materiale (Pottermore, s.a.). Etersom dette tekstmaterialet er forholdsvis stort, vil jeg bare bruke bøkene *Harry Potter og De vises stein* (Rowling, 2000a), *Harry Potter og Mysteriekammeret* (Rowling, 2000b), *Harry Potter og fangen fra Azkaban* (Rowling, 2000c), *Harry Potter og Ildbegeret* (Rowling, 2001), *Harry Potter og Føniksordenen* (Rowling, 2003), *Harry Potter og Halvblodsprinsen* (Rowling, 2005) og til slutt *Harry Potter og Dødstalismanene* (Rowling, 2007). I 2016 ga Rowling ut manuset til skuespillet *Harry Potter and the Cursed Child*, som oversettes til *Harry Potter og barnets forbannelse* på norsk (Eilertsen, 2018). Dette skuespillet fortsetter videre på historien om Harry Potter fra der epilogen i *Harry Potter og Dødstalismanene* (2007) slutter. Jeg kommer ikke til å inkludere dette skuespillet i mine analyser, ettersom hovedfokuset ikke ligger på karakteren Harry Potter.

1.8 Oppgavens disposisjon

Videre i denne oppgaven vil jeg først redegjøre for aktuell teori, som utgjør grunnlaget for analysen i denne oppgaven. Der vil jeg først ta for meg maskulinitetsteori. Hovedvekten ligger på Connells bok *Masculinities* (2005). Denne boken har hatt en stor innflytelse på feltet for maskulinitetsforskning, og jeg anser hennes arbeid som relevant i denne sammenheng. I tillegg vil jeg også inkludere noen perspektiver fra Reeser (2010). Han kan bidra med en alternativ vinkling på maskulinitetsteori, og dermed gi et mer utfyllende bilde av feltet. Deretter vil jeg ta for meg teori om litterære karakterer. Her tar jeg utgangspunkt i Nikolajevas arbeid i *The Rhetoric of Character in Children's Literature* (2002). Boken hennes gir en utfyllende presentasjon av hvordan man kan gå til verks for å analysere karakterer i barne- og ungdomslitteraturen. I min analyse av Harry Potter vil dette være relevante verktøy.

I kapittel 3 kommer jeg til å gjøre en analyse av *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b). Målet her er å vise hvordan karakteren Harry Potter uttrykker maskulinitet. Jeg kommer til å

ta utgangspunkt i Harrys handlinger og refleksjoner, for å forsøke å få et mest mulig helhetlig bilde av maskulinitetsperspektivene som kommer til uttrykk.

I kapittel 4 vil jeg drøfte delproblemstillingene mine (se kapittel 1.3), nemlig hvorvidt hans relasjoner til andre karakterer påvirker hans maskulinitetsuttrykk og i hvilken grad Harry kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter. I drøftingen vil jeg svare på hvordan maskulinitet kommer til uttrykk gjennom karakteren Harry Potter. Avslutningsvis vil jeg oppsummere mine funn fra analysen, samt hovedpunktene fra drøftingen. Basert på oppsummeringen vil jeg konkludere og presentere videre forskningsmuligheter innenfor denne tematikken.

2. Teori

I dette kapitlet vil jeg presentere den teorien jeg bygger prosjektet mitt på. Først vil jeg ta for meg maskulinitetsteori. I den sammenheng vil jeg ser på Connells arbeid i verket *Masculinities* (2005). Dette vil være det teoretiske rammeverket jeg tar utgangspunkt i. Reesers *Masculinities in Theory: An Introduction* (2010) ser på maskulinitetsteori i et poststrukturalistisk perspektiv og vil være et tillegg til Connells (2005) teori. Både Connell og Reeser arbeider innenfor det sosiologiske feltet. Innenfor diskusjonen om kjønn vil jeg også trekke linjer til Judith Butler (1990) og hennes teori om performativitet og hvordan den til en viss grad sammenfaller med Connells (2005) perspektiv. John Stephens tar for seg maskulinitetsskjema og aktørskap i barnelitteraturen i artikkelen “A Page Just Waiting to Be Written On: Masculinity Schemata and the Dynamics of Subjective Agency in Junior Fiction” (2002), og jeg vil se nærmere på to av begrepene han diskuterer, nærmere bestemt New Age Boy og Old Age Boy. I tillegg vil jeg også redegjøre for begrepet homososialitet, som jeg finner relevant for min analyse fordi relasjoner er viktig i en maskulinitetssammenheng.

Til slutt vil jeg redegjøre for teori om litterære karakterer, med fokus på barnelitteraturen. Maria Nikolajevas verk *The Rhetoric of Character in Children's Literature* (2002) er mitt utgangspunkt. I denne delen vil jeg hovedsakelig se på hvordan litterære karakterer kan analyseres og hvordan de kan beskrives. Dette er fordi prosjektet mitt baserer seg på en analyse av karakteren Harry Potters maskulinitetsuttrykk. I den sammenheng har jeg også satt fokus på sekundære karakterer fordi maskulinitet ikke uttrykkes i et vakuum, men også i samspill med andre. Ettersom det er snakk om en litterær karakter som er et barn, er det naturlig å også se på de sosiale relasjonene rundt karakteren.

2.1 Maskulinitet

I boken *Masculinities* (2005) ser Connell på maskulinitet både fra et teoretisk perspektiv og gjennom dybdestudier av et utvalg menn. Dette er et interessant verk fordi det gir innsikt i temaet maskulinitet fra ulike vinkler. Verket presenterer ulike måter å forstå maskulinitet på,

maskulinitet og den mannlige kroppen, intervjuer med menn fra ulike deler av samfunnet og til slutt maskulinitet i et politisk perspektiv. Connells (2005) verk er et sosiologisk arbeid, hvor hovedfokuset ligger på det sosiale perspektivet og deretter hvordan dette manifesterer seg hos enkeltindivider. Det teoretiske utgangspunktet til Connell (2005) er psykoanalyse og spørsmål rundt maskulinitet i både menn og kvinner, men også femininitet i begge de biologiske kjønnene. Derfor hevder også Connell at det er ufruktbart å avgrense maskulinitetsstudier til å kun gjelde det biologiske kjønnnet mann (Connell, 2005, s. 43). Et aspekt som kan påpekes i denne sammenheng, er at Connell (2005) likevel avgrenser maskulinitet til å bli et spørsmål som kun har relevans for menn. I verket *Masculinities* (2005) fokuserer Connell stort sett bare på hvordan maskulinitet påvirker det biologiske kjønnnet mann og menns hverdag. Det biologiske kjønnnet kvinne nevnes til tider i hennes diskusjoner, men kvinners eventuelle maskulinitet er ikke et tema. Samtidig påpeker Connell at begrepet maskulinitet ikke er spesifikt knyttet til det biologiske kjønnnet mann (Connell, 2005, s. 69). Dermed kan man argumentere for at det ikke er samsvar mellom teorien Connell legger til grunn og de videre undersøkelsene hennes.

Reeser har skrevet boken *Masculinities in Theory. An Introduction* (2010). I dette verket tar han for seg temaet maskulinitet fra et poststrukturalistisk perspektiv. Reeser (2010) ser blant annet på hvordan maskulinitet kan teoretiseres som både ideologi og diskurs. Uten å avgrense maskulinitet til å bli et begrep med et spesifikt og konkret innhold, velger Reeser (2010) å se på hvordan maskulinitet kan forstås i ulike sosiale settinger. Det kan for eksempel være maskulinitet i møte med kvinner, rivalisering mellom menn eller rasespørsmål i et maskulinitetsperspektiv (Reeser, 2010, ss. 56, 60, 158). Dette vil til en viss grad sammenfalle med min analyse, hvor jeg vil se på hvordan maskulinitet blir uttrykt i ulike situasjoner. Reeser ønsker å presentere ulike innfallsvinkler til maskulinitet på (Reeser, 2010, s. 5). Det poststrukturalistiske perspektivet til Reeser (2010) kan derfor være med på å bidra til en annen vinkling enn Connells (2005) psykoanalytiske perspektiv.

2.1.1 Connell i en litterær studie

Connells studie tilhører det sosiologiske feltet, men hun presenterer begreper som kan være med på å gi et rammeverk for analyse av litterære karakterer (se kapittel 2.1.4). I den

sammenheng er det selvfølgelig viktig å huske på at en litterær karakter ikke er det samme som et menneske som kan inngå i sosiologiske undersøkelser. En litterær karakter eksisterer kun som en tekstlig enhet, i den utstrekning forfatteren velger å skrive om karakteren (Nikolajeva, 2002, s. 10). For en videre diskusjon av litterære karakterer, se kapittel 2.2. Connell (2005) sitt sosiologiske verk har ved flere anledninger blitt brukt som utgangspunkt i litterære analyser av karakterers maskulinitet. Slettan (2009) ser på hvordan maskulinitet presenteres og utformes i ulike medier med ungdom som målgruppe i sin avhandling, hvor hovedfokuset er litterære verk. Han henviser til Connell (2005) og hennes teorier som utgangspunkt for sine egne analyser (Slettan, 2009, ss. 9, 23). Rolf Romøren og John Stephens har i sin artikkel «Representing Masculinities in Norwegian and Australian Young Adult Fiction: A Comparative Study» (2002) også referert til Connell og hennes begreper om hegemonisk maskulinitet og knyttet det til Butlers (1990) teori om kjønnsperformativitet. Maskulinitet som et relasjonelt konsept blir knyttet sammen med performativitetsteorien for å se på hvordan de litterære karakterenes identitet blir konstruert (Romøren & Stephens, 2002, s. 217). Lauren R. Camacci henviser også til både Connell og Butler i sin artikkel «The Prisoner of Gender: Masculinity in the Potter Books» (2016). Til tross for at Connell (2005) har utarbeidet sine teorier i et sosiologisk perspektiv, har det overføringsverdi til litteraturen. Gjennom å ta utgangspunkt i hennes sosiologiske undersøkelser, kan man se på hvordan problemstillinger som er relevante i den virkelige verden også utspiller seg i litteraturen. Et moment som likevel er viktig å ha med seg i denne sammenheng, er at litterære karakterer ikke nødvendigvis må oppføre seg slik som virkelige mennesker gjør. Det er opp til forfatteren å avgjøre hvilke handlinger en karakter skal eller ikke skal utføre (Nikolajeva, 2002, s. 9). Likevel mener jeg at det er et relevant utgangspunkt, og jeg har valgt å benytte meg av Connells (2005) teori i mitt prosjekt. Dette er fordi jeg mener at Connell (2005) presenterer et rammeverk som belyser viktige momenter innenfor maskulinitetsstudier.

2.1.2 Definisjon av maskulinitet

Noe av det som gjør maskulinitet til et interessant tema å studere, er nettopp det at det ikke er et stabilt begrep (Reeser, 2010, s. 15). Som utgangspunkt kan vi se hvordan Connell (2005) definerer begrepet «maskulinitet». Først og fremst poengterer Connell at selve begrepet er forholdsvis nytt, sett i et historisk perspektiv (Connell, 2005, s. 68). I tillegg mener Connell

(2005) at begrepet er relasjonelt, det vil si at det kan ikke eksistere uten begrepet femininitet. Hvis man skal finne egenskaper som er maskuline, må de ha en motsats i feminine egenskaper. Hun skriver at:

But the concept is also inherently relational. 'Masculinity' does not exist except in contrast with 'femininity'. A culture which does not treat women and men as bearers of polarized character types, at least in principle, does not have a concept of masculinity in the sense of modern European/American culture. (Connell, 2005, s. 68)

Maskulinitet blir her definert blant annet ut i fra at det ikke er femininitet. Dermed setter Connell (2005) begrepet maskulinitet i et binært system. Disse to poengene ligger til grunn for definisjonen av maskulinitet som begrep. Connell skriver at:

'Masculinity', to the extent the term can be briefly defined at all, is simultaneously a place in gender relations, the practices through which men and women engage that place in gender, and the effects of these practices in bodily experience, personality and culture. (Connell, 2005, s. 71)

Connells (2005) egen definisjon av maskulinitet baserer seg på at man ikke kan definere begrepet som om det var et objekt. Maskulinitet er et begrep som er relevant både i relasjoner som omhandler sosialt kjønn, enkeltindividets praksis og på samfunnsnivå. Connells (2005) definisjon er interessant i sammenheng med maskulinitetsstudier av Harry Potter. Definisjonen har både et relasjonelt og et individuelt perspektiv. Harry Potters maskulinitetsuttrykk kan derfor ses både gjennom relasjonene han skaper og gjennom sine kroppslige erfaringer og refleksjoner. Ved å inkludere det relasjonelle gis et bredere bilde av Harrys maskulinitet, når det ikke er avgrenset til kun hans egne erfaringer og personlige trekk. Ifølge Slettan (2009), som jobber med maskulinitetsteori i et litteraturperspektiv, blir begrepet «maskulinitet» ofte brukt som en erstatning for begrepet «mannlighet». Han poengterer at det også gjelder for feminin mannlighet (Slettan, 2009, s. 10). Slettan (2009) gjør videre rede for en vanlig forståelse av maskulinitet. Han skriver at «[a]djektivet refererer til det som har å gjøre med den mannlige kroppen, kanskje særleg til mannleg styrke og vitalitet. Ein maskulin person er ein person med mannlige trekk» (Slettan, 2009, s. 10). Denne avgrensningen kommer jeg til å benytte meg av videre i dette prosjektet, i den forstand at analysen av litterære karakterer først og fremst vil konsentrere seg om mannlige karakterer.

Maskulinitetsforskning kan komme i flere former. Ulike vitenskapsteorier behandler spørsmål om maskulinitet på forskjellige måter. Connell posisjonerer seg selv innenfor et psykoanalytisk og sosialkonstruktivistisk felt (Connell, 2005, ss. 34-37). Hun trekker linjer helt tilbake til Sigmund Freuds arbeid med blant annet Ødipus-komplekset, Carl Jungs arbeid med arketyper og identitet, for deretter å se på kjønnsrolleteori (Connell, 2005, ss. 9, 12, 23). Det sosialkonstruktivistiske feltet som Connell posisjonerer seg innenfor vurderer det dithen at sosialt kjønn, og dermed maskulinitet, ikke er internalisert før sosial interaksjon, men at det konstrueres gjennom interaksjonen (Connell, 2005, s. 35). Denne sosialkonstruktivistiske forståelsen vil jeg ta med meg inn i analysen min. I mitt prosjekt er ikke den psykoanalytiske vinklingen like relevant. Connell (2005) refererer også til andre vitenskapsteoretiske retninger som befatter seg med maskulinitetsstudier. Det er to av dem, semiotiske og essensialistiske perspektiver, som blir relevant i min oppgave. I mitt prosjekt vil jeg hovedsakelig legge det semiotiske perspektivet til grunn, hvor man ser maskulinitet og femininitet som kontraster til hverandre (Connell, 2005, s. 70). Dessuten vil jeg til en viss grad nærme meg et essensialistisk perspektiv. Den essensialistiske definisjonen velger seg normalt ut en eller flere egenskaper som definerer det å være maskulin (Connell, 2005, s. 68). Det er ikke fordi jeg legger til grunn at visse egenskaper nødvendigvis er iboende maskuline, men fordi jeg forstår ideen i den essensialistiske metoden som opphavet til mange av de stereotypene vi kan finne i dagens samfunn. Maskuline stereotyper kan si en del om sosiale konvensjoner og forventninger rundt kjønn maskulin atferd. Jeg mener derfor at det vil være interessant å se hvordan dette utspiller seg i Harry Potters univers.

Kimberly Reynolds (2002), som er en barnelitteraturforsker, hevder at siden maskulinitet og femininitet har blitt knyttet så tett opp til de biologiske kjønnene mann og kvinne, er det vanskelig å se begrepene som noe sosialt og relasjonelt slik som Connell (2005) mener at det er. I tillegg åpner begrepene for en dikotomisk tankegang, som kan være med på å bidra til forståelser av kjønn, og dermed styrke en normativ forståelse av for eksempel maskulinitet (Reynolds, 2002, s. 100). Hun poengterer at maskulinitet kan defineres negativt, altså basert på hva det ikke er, og siterer Jeffrey Weeks sin påstand om at «masculinity or the male identity is achieved by the constant process of warding off threats to it. It is precariously achieved by the rejection of femininity and homosexuality» (Weeks, 2000, sitert i Reynolds, 2002, s. 100). Denne definisjonen sammenfaller med det semiotiske perspektivet, hvor

maskulinitet og femininitet står som et binært motsetningspar. Reeser (2010) har et poststrukturalistisk perspektiv på maskulinitet. Han diskuterer også maskulinitet og femininitet som et binært motsetningspar (Reeser, 2010, s. 37). Ifølge Reeser (2010) er maskulinitet et ustabil begrep, og noen typer maskulinitet er avhengig av enkelte egenskaper som tradisjonelt sett har blitt ansett som feminine. Et eksempel han fremhever i denne sammenhengen er den sensitive mannen, som inkorporerer feminine egenskaper. Reeser kommenterer ikke hvilke egenskaper det er snakk om nærmere (Reeser, 2010, s. 37). I forlengelse av dette argumentet problematiserer han også maskuline stereotyper. Reeser hevder at maskuline stereotyper ikke viser kompleksiteten i maskulinitet som et overordnet begrep (Reeser, 2010, s. 15). Gjennom sine analyser i boken tar han utgangspunkt i forskjellige stereotyper og ser på ulike innfallsvinkler til hvordan man kan analysere dem. I boken sin benytter han seg av Connells (2005) begreper og relasjonene mellom dem, men han hevder at han ikke vil behandle dem som stabile begreper. Hans argument er at «a post-structuralist approach better reflects the actual experiences of masculinity and reveals gender in its full complexity» (Reeser, 2010, s. 15). Connell (2005) anerkjenner at forskning med dette perspektivet har bidratt med interessante empiriske studier, men hun hevder også at det finnes visse begrensninger ved denne fremgangsmåten. Hun påpeker at et slikt perspektiv ikke vil gi svar som berører for eksempel økonomisk ulikhet og utvikling av kjønnsidentitet gjennom livssyklusen (Connell, 2005, s. xix). Ut i fra dette kan man oppfatte det slik at Connell (2005) mener at det relasjonelle perspektivet forsvinner litt i det poststrukturalistiske perspektivet. Likevel mener jeg at det er relevant å inkludere Reeser (2010) i mitt prosjekt, ettersom det kan være interessant å se flere perspektiver på maskulinitet.

2.1.3 Definisjon av kjønn

Et annet begrep som blir viktig i denne sammenhengen, er kjønn. Maskulinitet blir ofte knyttet til det biologiske kjønn, og dermed ofte avgrenset til å gjelde menn (Connell, 2005, s. 45). Ettersom biologisk kjønn kan ligge til grunn for en forståelse av maskulinitet, vil det være relevant å klargjøre hva slags forståelse av kjønn jeg tar utgangspunkt i. I den engelske litteraturen finner man et skille mellom begrepene 'sex' og 'gender'. Det er ikke lett å finne en god, norsk oversettelse til dette begrepet, ettersom norsk benytter ordet 'kjønn' om begge begrepene. Det engelske språket bruker begrepet 'sex' om det biologiske og 'gender' om det

sosiokulturelle aspektet (Økland, 2010). I dette prosjektet kommer jeg derfor til å referere til det engelske begrepet 'gender' som sosialt kjønn.

Connell diskuterer forskjellen mellom begrepene 'gender' og 'sex' og hvorvidt det er hensiktsmessig å skille det biologiske fra det sosiale. Connells utgangspunkt for denne definisjonen, er at sosialt kjønn er en måte å organisere sosial praksis (Connell, 2005, s. 71). Connell presiserer at grunnen til at man kan skille mellom disse begrepene, er nettopp fordi «[g]ender exists precisely to the extent that biology does *not* determine the social» (Connell, 2005, s. 71). Individet har mulighetene til å avgjøre hvordan deres sosiale praksis skal være (Connell, 2005, s. 71). På samme måte som maskulinitetsbegrepet blir definert ut i fra relasjoner, blir også begrepet sosialt kjønn satt i et relasjonsperspektiv. Connell (2005) fokuserer på at sosialt kjønn kommer til uttrykk i sosiale sammenhenger, altså mellom mennesker. Samtidig anerkjenner Connell at sosialt kjønn også er en kompleks, intern struktur i individet (Connell, 2005, s. 73). Etersom sosialt kjønn defineres som en måte å strukturere sosial praksis, vil det bety at sosialt kjønn også interagerer med andre sosiale strukturer. Connell hevder at sosialt kjønn dermed påvirkes av og kommer i kontakt med andre demografiske klassifiseringer, som for eksempel klasse, rase, nasjonalitet og posisjon i verden (Connell, 2005, s. 75). Det er altså mange variabler som kan påvirke og gi ulike resultater. Dette støtter opp under at sosialt kjønn er en kompleks, intern struktur. Et annet spørsmål man kan stille i denne sammenheng er hvorvidt maskulinitet er forbeholdt det biologiske kjønnnet mann. Hvis utgangspunktet er at kjønn er en sosial praksis som ikke er styrt av det biologiske, forstår jeg det derfor slik at både menn og kvinner kan ha maskuline egenskaper.

Ifølge Butler (1990) er sosialt kjønn en diskursiv praksis, og da er det også muligheter for at denne diskursive praksisen kan endres. Utgangspunktet for diskusjonen hennes er et forsøk på å definere hva kjønn er. Spørsmålet er om hva som gjør en kvinne til en kvinne. Er det biologisk kjønn, som er gitt fra man blir født? Eller er det sosialt kjønn, basert på kulturelle og sosiale faktorer? Det siste nivået man kan se på er seksualitet. Er det at man plasserer seg innenfor det binære heterofile paradigmet? Disse tre nivåene, samlet sett, kan utgjøre hvordan man forstår hva som gjør en kvinne til en kvinne (Loxley, 2007, s. 114). Skillet befinner seg mellom de engelske begrepene 'sex' og 'gender', akkurat som hos Connell (2005) som nevnt

ovenfor. Når Butler (1988) diskuterer biologisk kjønn, refererer hun til Maurice Merleau-Ponty og hans tekst «The Body in its Sexual Being» (1962). Hun trekker frem hans påstand om at kroppen er en historisk idé istedenfor en naturlig art og at kroppen er en aktiv prosess som utfører kulturelle og historiske muligheter (Butler, 1988, ss. 520, 521). Man kan derfor forstå hennes perspektiv på biologisk kjønn som at kroppen og det biologiske kjønn ikke har noe å si for det sosiale kjønn. Det er heller den historiske og kulturelle samtiden som påvirker kjønnsuttrykket. Sosialt kjønn må derfor ses som et konsept som har sosial temporalitet (Butler, 1988, s. 520). Denne påstanden sammenfaller med Connells (2005) utsagn om at maskulinitet er et historisk produkt, som nevnt i kapittel 2.1.2. Jeg forstår det slik at prosessen er den samme både for kvinner og menn når det kommer til konstruksjon av sosialt kjønn. Derfor er det også relevant å se på Butlers (1990) teori i denne sammenhengen. Videre sier Butler at «[g]ender is the repeated stylization of the body, a set of repeated acts within a highly rigid regulatory frame that congeal over time to produce the appearance of substance, of a natural sort of being» (Butler, 1990, s. 33). Handlinger som repeteres er altså med på å forme det sosiale kjønn. Dette kan ses i sammenheng med det sosialkonstruktivistiske synet som Connell (2005) fremmer. Kjønnsideidentiteten blir til i interaksjonene (Connell, 2005, s. 35). Butler tar avstand fra et essensialistisk syn på sosialt kjønn, fordi hun påstår at:

Because there is neither an 'essence' that gender expresses or externalizes nor an objective ideal to which aspires; because gender is not a fact, the various acts of gender creates the idea of gender, and without those acts, there would be no gender at all. Gender is, thus, a construction that regularly conceals its genesis. (Butler, 1988, s. 522)

Butler understreker at handlingene som er med på å konstruere kjønnsideidentitet finner sted «within a highly regulatory frame» (Butler, 1990, s. 33). Ifølge Butler utgjør altså den sosiale settingen rundt individet en ramme som begrenser og styrer kjønnsuttrykket i stor grad. Hun utdyper og sier også at «[s]urely, there are nuanced and individual ways of *doing* one's gender, but *that* one does, and that one does it *in accord with* certain sanctions and proscriptions, is clearly not a fully individual matter» (Butler, 1988, s. 525) Disse rammene som Butler (1990) viser til kan forstås som normer og sosiale konvensjoner om hvordan sosialt kjønn skal komme til uttrykk. Denne tankegangen er et resultat av at Butler (1990) opererer innenfor en foucauldiansk tradisjon.

I mitt prosjekt tar jeg utgangspunkt i at sosialt kjønn ikke nødvendigvis er knyttet til iboende egenskaper som er styrt av biologien. Grunlaget mitt er derfor at det sosiale kjønn kan konstrueres gjennom handlinger, og jeg vil se dette i sammenheng med stereotyper som uttrykkes gjennom sosiale konvensjoner. Det som er interessant i denne sammenhengen er hvorvidt den litterære karakteren Harry Potter velger å konstruere og tilpasse sitt sosiale kjønnsuttrykk etter de konvensjonene han møter.

2.1.4 Begrepsavklaring

Reesers utgangspunkt er at maskulinitet ikke har ett enkelt opphav. Maskulinitet blir kontinuerlig skapt og utfordret på ulike måter (Reeser, 2010, s. 18). Derfor kan man argumentere for at man kan se maskulinitet i et relasjonelt perspektiv, slik som for eksempel Connell (2005) velger å gjøre. De ulike maskulinitetstypene utvikler seg i samspill med hverandre, og med andre aspekter fra det sosiale livet (Connell, 2005, s. 71). Connell (2005) fremhever at det finnes flere typer maskuliniteter, uten at hun nødvendigvis vil overforenkle typene. Selv om det finnes ulike typer maskulinitet, utgjør ikke disse avgrensede enheter og et individ kan ha trekk eller egenskaper fra flere av maskulinitetstypene. Det er gjerne overlapp mellom typene. For å få en dynamisk analyse av relasjoner mellom ulike typer maskuliniteter, må man se på relasjonene mellom individer som innehar maskuline trekk (Connell, 2005, s. 76). Derfor har Connell (2005) sett på hvilke mønstre som utpeker seg i disse relasjonene. Hun bruker fire forskjellige begreper, som jeg kommer til å benytte meg av videre i mine analyser. Det er hovedsakelig hegemonisk maskulinitet som blir nevnt videre i mitt prosjekt, men jeg vil også redegjøre kort for underordnet, medvirkende og marginalisert maskulinitet.

Hegemonisk maskulinitet handler om hvem som har makten i en relasjon. Det er ofte at hegemoni oppstår hvis det er et møte mellom kulturelle idealer og institusjonell makt. Hegemoni har også blitt knyttet opp mot patriarkatets legitimitet (Connell, 2005, s. 77). Samtidig er det ikke nødvendigvis slik at den personen som er den mest synlige bæreren av hegemonisk makt, som er den som faktisk har makten. Hegemonisk maskulinitet er likevel ikke et begrep med et statisk innhold. Gjennom historien har den hegemoniske maskuliniteten blitt utfordret av andre maskuliniteter, og til tider erstattet eller endret av disse. Den hegemoniske maskuliniteten tilsvarer den maskuliniteten som regnes som den aksepterte av

en gitt majoritet på et bestemt tidspunkt. Derfor vil hegemonisk maskulinitet være et historisk produkt til enhver tid (Connell, 2005, s. 77). Et eksempel som Connell (2005) trekker frem i sammenheng med hegemonisk maskulinitet er den stereotypiske oppfatningen om at menn er rasjonelle, mens kvinner er emosjonelle. En av grunnene til at den hegemoniske maskuliniteten har kunnet etablere sitt hegemoni, er fordi denne typen maskulinitet innehar fornuftens makt. Det er dermed ikke bare fysisk makt som avgjør hvem som innehar hegemoniet (Connell, 2005, s. 164).

Som en kontrast til begrepet hegemonisk maskulinitet, finnes underordnet maskulinitet. Her er det snakk om at den underordnede gruppen opplever eksklusjon på en rekke områder, både politisk og kulturelt. Den underordnede gruppen vil befinne seg lavere på den maskuline hierarkiske stigen enn den dominerende gruppen med hegemoni (Connell, 2005, s. 78). Den underordnede gruppen kan for eksempel kategoriseres som avvikende og/eller feminin (Connell, 2005, s. 143). En annen type relasjon som Connell trekker frem, er medvirkning. Dette punktet handler om hvordan menn er med på å opprettholde for eksempel hegemoniet til en gruppe som en struktur i samfunnet. Ut i fra et normativt perspektiv, er det ikke slik at de enkelte individene faktisk trenger å møte normen. Det er nok at de støtter opp om ideen (Connell, 2005, s. 79). Det er altså ikke individene som nødvendigvis sitter med makten, men de gjør heller ingenting for å skape en endring, uavhengig av om endring vil være positivt eller negativt. Den siste typen maskulinitet som Connell (2005) diskuterer er marginalisert maskulinitet. Her er det snakk om maskuline grupper som blir marginalisert ut i fra for eksempel den hegemoniske maskuliniteten. I denne sammenhengen kan stereotyper rundt en gruppe bli fremtredende (Connell, 2005, ss. 80, 81). Reeser trekker frem eksempler som den rolige asiaten, den kriminelle mørkhudete, den hysteriske kvinnen og den ulovlige homofile (Reeser, 2010, s. 96).

John Stephens skriver i sin artikkel «A Page Just Waiting to Be Written On» (2002) om det han kaller «masculinity schemata», eller maskulinitetsskjema, i barnelitteraturen. Her presenterer Stephens (2002) tre begreper, og de vil være relevante i min analyse. Han kaller dem “New Age Boy”, “Old Age Boy” og “Mommy’s Boy” (Stephens, 2002, s. 38). Dette er

karaktertyper som man kan finne igjen i litteraturen ifølge Stephens (2002). Jeg kommer til å benytte meg av begrepene New Age Boy og Old Age Boy videre i dette prosjektet.

Stephens tar utgangspunkt i David Buchbinders definisjon av en New Age Man og en Old Age Man:

The rise of the New Age Man has ... blurred older, more traditional distinctions between what is considered manly or masculine and what is therefore unmanly, unmasculine. This variety of man is supposedly gentler and less aggressive than Old Age Man, more in harmony with the earth and with nature, less convinced of the authority and rightness of traditional male logic, and more amenable to alternative ways of thinking. He attempts to get in touch with his feelings, and is willing to make himself vulnerable, emotionally, to others. Such a man is very different, obviously, from the aggressive, self-contained, independent man whom our culture tends traditionally to associate with the idea of masculinity. (Buchbinder, 1994, s. 2, sitert i Stephens, 2002, s. 44)

Beskrivelsen av en «New Age Boy» er at han har kreative interesser, i forhold med andre karakterer kan han ta hensyn til den andre slik at han kan handle uten egeninteresse, og han har en tendens til å mangle fysisk dyktighet og mot. Derimot vil hans moralske mot og omtanke for andre kunne hjelpe han til å være modig (Stephens, 2002, s. 44). Det er altså klare paralleller mellom en New Age Man og en New Age Boy. Romøren og Stephens (2002) utdypet videre hvilke egenskaper som tillegges det de kaller Sensitive New Man, som tilsvarer en New Age Boy. Andre egenskaper de også trekker frem er blant annet han har et ordentlig utseende uten å være veldig selvbevisst på dette, han er seriøs, høflig, støttende og respektfull overfor andres meninger (Romøren & Stephens, 2002, s. 225).

Som en kontrast til en New Age Boy presenterer Stephens (2002) begrepet Old Age Boy. En «Old Age Boy» defineres som en som kan være aggressiv, ondskapsfull, selvopptatt og ha fysisk selvsikkerhet (Stephens, 2002, s. 44). Romøren og Stephens (2002) beskriver hegemonisk maskulinitet hos litterære karakterer i sin artikkel. Egenskapene de trekker frem sammenfaller i stor grad med karakteristikken av Stephens (2002) sin Old Age Boy. Det er blant annet at karakteren fysisk eller verbalt mobber andre, utviser fiendtlighet overfor annerledeshet, er mannssjåvinistisk, idrettsfokusert og selvsentrert (Romøren & Stephens, 2002, s. 220). Disse karakteristikkene er stort sett negative, og kan oppfattes som en motsetning til New Age Boy.

Homososialitet er et annet begrep som også er relevant å se på. Flood (2008) refererer til Sharon R. Bird som definerer homososialitet som «social bonds between persons of the same sex and, more broadly, to same-sex-focused social relations» (Bird, 1996, s. 121, sitert i Flood, 2008, s. 341). I denne sammenheng vil jeg fokusere på relasjoner mellom de som har det biologiske kjønnet mann. Flood hevder at menns liv blir organisert mellom menn (Flood, 2008, s. 341). Hvis man knytter maskulinitet til mannlighet, slik som Slettan gjør (Slettan, 2009, s. 10), kan man derfor si at maskuline relasjoner spiller en sentral rolle for menn. Roderick McGillis trekker frem det samme poenget, når han refererer til Anthony Rotundo som karakteriserer guttekultur på 1800-tallet: «Boys demanded loyalty between friends and loyalty of the individual to the group. Their concept of the faithful friend closely resembled the code of fidelity that links comrades in arms» (Rotundo, 1993, s. 43, sitert i McGillis, 2002, s. 191). Ifølge McGillis er altså lojalitet til gruppen det viktigste for gutter (McGillis, 2002, s. 191). Camacci gjør rede for hvordan homososialitet kan utarte seg i praksis, og refererer til sosiologen Michael Kimmel som hevder at:

From fathers and boyhood friends to teachers, coworkers, and bosses, the evaluative eyes of other men are always upon us, watching, judging. As one Army general put it, every soldier fears «losing the one thing he is likely to value more highly than life – his reputation as a man among other men». Our real fear, writes the literary critic David Leverenz, «is not the fear of women but of being ashamed or humiliated in front of other men, or being dominated by stronger men». (Kimmel, 2012, ss. 5, 6, sitert i Camacci, 2016, s. 30)

Homososialiteten kan dermed føre til at menn i stor grad regulerer egen atferd ut i fra hva andre menn måtte mene om dem. Dette vil kunne påvirke både handlinger og relasjoner blant menn. Derfor anser jeg også homososialitet som et relevant begrep å ta med inn i min analyse fordi jeg ser på Harrys relasjoner med andre karakterer.

Begrepene hegemonisk maskulinitet, New Age Boy, Old Age Boy og homososialitet vil være begreper jeg tar med meg videre inn i analysen av karakteren Harry Potter og hans maskulinitetsuttrykk. Jeg finner disse begrepene relevante for analysen og mener at de kan være med på å gi et utfyllende bilde av de maskulinitetsuttrykkene som finnes i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b). Begrepene New age Boy og Old Age Boy gir referanserammer til den litterære analysen av karakteren Harry Potter. Hegemonisk maskulinitet og homososialitet kan bidra til å belyse det miljøet som karakteren befinner seg i,

og kan derfor fortelle hvordan de sosiale relasjonene er med på å påvirke maskulinitetsuttrykket til Harry Potter.

2.2 Litterære karakterer i barne- og ungdomslitteraturen

I dette prosjektet skal jeg analysere den litterære karakteren Harry Potter og hans maskulinitetsuttrykk. Ifølge Nikolajeva (2002) kan man analysere litterære barnebokkarakterer på flere forskjellige måter, akkurat som man kan gjøre i litteratur myntet på voksne. Når det gjelder kompleksitet og utvikling, hevder Nikolajeva (2002) at det generelt sett finnes en høy grad av forventning om at karakterer i barnelitteratur er gjennomførte og ikke har motsetningsfylte karaktertrekk. Hvis en karakter mot formodning blir presentert på ulike måter med motstridende trekk, vil det kunne bli oppfattet som en kunstnerisk feil. Årsaken til at det ofte er en større forventning til disse karakterene, er fordi barnelitteraturen tradisjonelt sett har hatt et didaktisk mål i motsetning til voksenlitteratur (Nikolajeva, 2002, s. 128). Det didaktiske perspektivet i barnelitteraturen har blitt nedtonet i senere tid og erstattet i stadig større grad med en hensikt om å underholde (Rudd, 2010, s. 3). Tidligere besto barnelitteraturen hovedsakelig av karakterer som kun skulle gjennomføre handlinger og som var uten psykologiske trekk. Barnelitteraturen hentet mye inspirasjon fra folklore, som sjangeren historisk sett har vokst ut av (Nikolajeva, 2002, s. 11). Hvis man ser dette i sammenheng med det didaktiske perspektivet, ser man derfor at de litterære karakterene i tidligere barnelitteratur stort sett var mer endimensjonale enn det de kan være i dag. På 1960-tallet fikk man et skifte mot mer psykologiske karakterer i vestlig barne- og ungdomslitteratur (Nikolajeva, 2002, s. 13). For en forfatter vil det derfor åpne seg flere muligheter for ulike karaktertrekk og eventuelt motstridende egenskaper hos de litterære karakterene, selv om leserne kan ha andre forventninger. Dette er aktuelt i en analyse av karakteren Harry Potter i et maskulinitetsperspektiv. Hovedkarakteren utvikler seg og blir eldre, noe som kan føre til at leseren etter hvert ser motstridende trekk dukke opp hos karakteren. I tillegg kan man som leser også mene at det er motsetninger mellom for eksempel holdninger karakteren uttrykker og handlinger karakteren gjør.

Litterære karakterer er tekstlige konstruksjoner, og det finnes ulike måter å forstå karakterer på. Man kan enten se karakterer i et mimetisk perspektiv eller et semiotisk perspektiv. Et mimetisk syn på karakterer betyr at man ser karakterer som en direkte refleksjon av virkeligheten. Et semiotisk syn på karakterer vil derimot innebære en forståelse av at karakterene kun består av tegn/ord og ikke har noen referanse til virkeligheten. Det mimetiske perspektivet behandler karakterene som individer; det semiotiske behandler karakterene som lingvistiske enheter (Nikolajeva, 2002, s. 8). Et av problemene med den mimetiske metoden, er at man kan ende opp med å gi karakterene karaktertrekk som forfatteren i utgangspunktet ikke hadde tiltenkt den aktuelle karakteren. Det kan gjerne være stereotypiske trekk, knyttet til for eksempel kjønn. Et annet problem kan være at man gir karakteren en bakgrunn som det ikke er belegg for i teksten (Nikolajeva, 2002, s. 8). Hvis man har en semiotisk tilnærming til litterære karakterer og ser dem som lukkede enheter, vil man derfor kunne unngå å tillegge karakterene egenskaper eller trekk de ikke har (Nikolajeva, 2002, s. 10). Det som eventuelt kan være negativt med denne tilnærmingen til karakterer, er at man faktisk kan gå glipp av at litterære karakterer kan være et forsøk på å reflektere virkeligheten fra forfatterens side. Det er dermed ikke nødvendigvis sånn at litterære karakterer kun er tegn som ikke har noen referanse til den virkelige verden. Forfatteren tillegger gjerne karakterene egenskaper og trekk som er gjenkjennelige for leseren og som dermed skaper en slags imitasjon av mennesker. Samtidig kan man ikke komme unna det faktum at litterære karakterer kun er tekstlige enheter. Karakterenes eksistens er kun skriftlig, og derfor vil karakterenes likheter med den virkelige verden være det Robert Kellogg kaller illustrerende (Scholes og Kellogg, 1996, s. 84, sitert i Nikolajeva, 2002, s. 10). På bakgrunn av dette kommer jeg til å gjennomføre min analyse med utgangspunkt i et semiotisk perspektiv.

2.2.1 Protagonisten

I serien om Harry Potter får man møte et bredt utvalg av karakterer, men hovedinteressen min i dette prosjektet er karakteren Harry Potter. Nikolajeva definerer protagonisten(e) som «those who stand in the center of the story and around whom the story rotates» (Nikolajeva, 2002, s. 49). Ifølge Nikolajeva (2002) er det flere kriterier man kan se på for å avgjøre hvem som er protagonisten i serien. Et eksempel hun fremhever er blant annet at protagonisten også kan være navngitt i tittelen på boken (Nikolajeva, 2002, s. 49). Karakterers tilstedeværelse i alle

eller de fleste kapitlene i boken er også et kriterium (Nikolajeva, 2002, ss. 56, 57). Karakteren Harry Potter er både nevnt i alle titlene i serien og han er til stede i de fleste kapitlene. Det er kun noen få unntak, som for eksempel i *Harry Potter og Halvblodsprinsen* (2005). Der dukker karakteren Harry opp først i kapittel tre (Rowling, 2005, s. 45). Et annet kriterium som Nikolajeva (2002) fremhever, er fokalisering. Begrepet fokalisering er knyttet både til fortellerens tilstedeværelse i teksten og karakterens synsvinkel. Når en karakter er fokalisert, følger teksten denne karakteren (Nikolajeva, 2002, s. 61). Protagonisten er ofte fokalisert. En metode som brukes i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b), og for øvrig også de andre bøkene i serien, er intern fokalisering. Det innebærer at fortelleren har tilgang til karakterens tanker (Nikolajeva, 2002, s. 62). Hovedsakelig følger fortelleren Harry Potter og kan gjengi hans tanker. Det er kun noen få unntak der andre karakterer blir fokalisert, som for eksempel i *Harry Potter og Halvblodsprinsen* (2005), når leseren får tilgang til tankene til den britiske statsministeren (Rowling, 2005, s. 11). Ut i fra disse kriteriene kan man slå fast at Harry Potter er protagonisten i bokserien. Videre, i kapitlene 2.2.3 og 2.2.4, kommer jeg til å redegjøre for hvordan man kan karakterisere litterære karakterer.

2.2.2 Sekundære karakterer

I barnelitteraturen er det veldig sjelden at man møter på protagonister som er helt isolerte og alene. Det er fordi det er lite sannsynlig at et barn lever uten tilsyn fra foreldre eller foresatte. I tillegg åpner det for lite variasjon eller interaksjon for karakteren (Nikolajeva, 2002, ss. 110, 111). Dermed vil man som oftest finne sekundære karakterer i barnelitteraturen, som interagerer med protagonisten. Ifølge Nikolajeva (2002) er barnekarakterens forhold med foreldre eller foresatte, lærere og søsken gjerne de viktigste i barnelitteraturen. Her skiller Harry Potter seg ut ettersom hans nærmeste omsorgsgivere ikke bryr seg om han i nevneverdig grad. Karakterer som elskere eller ektefeller er som regel ikke relevante for barneprotagonisten, men en lignende rolle kan fylles av karakterens venn (Nikolajeva, 2002, s. 111). Nikolajeva (2002) peker likevel på eksempelet med billedbøker, hvor man kan finne protagonister som ikke samhandler med andre karakterer. Ettersom illustrerte barnebøker ikke er relevant for dette prosjektet, kommer jeg ikke til å diskutere dette ytterligere.

Nikolajeva (2002) presenterer en typologi av sekundære karakterer. Denne typologien er hensiktsmessig å ta i betraktning, fordi den kan være med på å gi et bilde av de ulike karakterenes relevans for plottet og for protagonisten. Nikolajeva (2002) deler først karakterene inn i to hovedgrupper, nemlig sentrale og perifere karakterer. Det hun karakteriserer som sentrale karakterer er hovedkarakter(er) og støttkarakterer. Det er karakterer man ikke kan fjerne fra handlingen uten at det påvirker plottet (Nikolajeva, 2002, s. 112). Perifere karakterer er det Nikolajeva (2002) kaller satellittkarakterer og bakgrunns karakterer. Disse kan fjernes fra handlingen, uten at det påvirker den i nevneverdig grad (Nikolajeva, 2002, ss. 112, 113). Satellittkarakterer er som regel ikke viktige for handlingen, men de kan være med på å informere og opplyse om aspekter ved handlingen, gi en kontrasterende karakterisering eller bidra med variasjon (Nikolajeva, 2002, s. 113). Bakgrunns karakterer kan forsvinne inn og ut av handlingen, uten at de påvirker den i nevneverdig grad. Disse er hovedsakelig med for å gjøre handlingen mer autentisk og gi den mer farge (Nikolajeva, 2002, ss. 113, 114). Nikolajeva (2002) bruker Harry Potter som eksempel. Karakterene Ronny, Hermine og Draco Malfang fungerer som støttkarakterer, mens resten av elevene på Galtvort er satellittkarakterer. Av lærerne nevner hun Humlesnurr og muligens McSnurp som støttkarakterer (i form av foreldresubstitutter), med enkelte andre voksne karakterer som støttkarakterer i hver enkelt bok i serien (Nikolajeva, 2002, s. 113). Disse karakterene er blant annet Rubeus Gygrid, Remus Lupus og Sirius Svaart.

Nikolajeva (2002) bruker også catalyst. Det kan oversettes til begrepet katalysator. En katalysator karakter kan være en karakter som igangsetter en endring hos protagonisten (Nikolajeva, 2002, s. 41). En slik karakter kan, ifølge Nikolajeva, bidra med både positive og negative endringer for protagonisten (Nikolajeva, 2002, s. 51). Nikolajeva definerer katalysator karakteren som en karakter som kan sette i gang handlingen i den aktuelle historien (Nikolajeva, 2002, s. 112). I mitt prosjekt vil jeg bruke begrepet om katalysator karakterer som teoretisk perspektiv i min analyse, men ikke nødvendigvis som igangsettere av handlingsforløp slik som Nikolajeva (2002) definerer det. Jeg vil se på de andre karakterene som mulige katalysatorer for Harrys utøvelse av maskulinitet. Dette er fordi jeg også legger til grunn at Harrys maskulinitet blant annet konstrueres i interaksjoner, slik som Connell (2005) argumenterer for, med andre karakterer og at man derfor ofte kan se Harrys handlinger som respons til andre karakterer. Connell henviser til sosialkonstruktivistisk teori, som har som

utgangspunkt at «gender is not fixed in advance of social interaction, but is constructed in interaction» (Connell, 2005, s. 35).

2.2.3 Karaktertrekk og karakterutvikling

I en analyse av litterære karakterer vil det være hensiktsmessig å kunne vurdere deres karaktertrekk og utvikling. Man kan dele karakter opp i et binært system, ved å dele mellom flate/runde karakterer og statiske/dynamiske karakterer (Nikolajeva, 2002, s. 129). Denne inndelingen kan være nyttig i sammenheng med analyser, som et metodisk grep for å kategorisere karakterer. Definisjonen på en flat karakter er at den er todimensjonal og at den gjerne blir presentert med ett typisk trekk, som for eksempel at den er snill eller slem. Deres handlinger er sjelden overraskende og kan lett forutses (Nikolajeva, 2002, s. 130). Disse karakterene med ett typisk trekk kan i stor grad minne om stereotyper. En stereotype har bare ett trekk, som kan forsterkes til det omtrent blir en karikatur (Nikolajeva, 2002, s. 115). Runde karakterer er derimot det man kan kalle flerdimensjonale og har flere karaktertrekk. Det kan dreie seg både positive og negative trekk, og disse karakterene er utviklet. I løpet av en fortelling kan man derfor bli bedre kjent med karakterene, samtidig som det ikke er mulig å forutse deres handlinger (Nikolajeva, 2002, ss. 130, 131). Man trenger imidlertid ikke se på disse kategoriene som enten/eller, men som ytterkanter på et spekter. Nikolajeva (2002) poengterer at litterære karakterer sjelden er bare flate eller runde, men at de er det ene eller andre i større eller mindre grad. En ren binær inndeling vil ikke kunne vise alle nyansene hos en del karakterer. Det er også forfatterens valg om en karakter skal presenteres flat eller rund i større eller mindre grad (Nikolajeva, 2002, s. 129). Både flate og runde karakterer kan også inneholde stereotypiske trekk, uten at det tar helt over karakterens framstilling. Hvis man for eksempel ser på karakteren Draco Malfoy i Harry Potters univers, kan man som leser oppfatte han som en stereotypisk mobber med sin utrivelige framferd. Dette trekket blir observert fra Harrys synsvinkel, noe som gjør at man som leser ikke får vite om Draco er like utrivelig til enhver tid. Samtidig får man også se at Draco har andre egenskaper og trekk, som således gjør han til en mer rund karakter.

Begrepsparet statisk/dynamisk handler om hvorvidt en karakter utvikler seg og forandrer seg i løpet av fortellingen. En statisk karakter vil ikke endre seg, mens en dynamisk karakter

utvikler seg videre fra utgangspunktet (Nikolajeva, 2002, s. 130). Disse fire begrepene, flat/rund og statisk/dynamisk, kan brukes på både hovedkarakterer og sekundærkarakterer. Hermine Grang kan for eksempel karakteriseres som en rund og dynamisk karakter. I løpet av syv bøker får leseren bli kjent med flere av hennes karaktertrekk, og samtidig se karakteren utvikle seg og bli eldre. Nikolajeva (2002) henviser til Scholes og Kellogg som kaller dette etisk og kronologisk utvikling hos karakteren (Scholes & Kellogg, 1966, s. 168, sitert i Nikolajeva, 2002, s. 130). En kronologisk utvikling hos en karakter er når endring skjer på grunn av at tiden går. Etter som karakteren blir eldre, vil den kunne få mer erfaring og modnes, noe som kan resultere i endring. En etisk utvikling er forandring av etiske og moralske verdier hos karakteren (Nikolajeva, 2002, s. 130). Disse forandringene kommer altså på grunn av hendelser som kan påvirke karakteren. Det betyr at de ikke nødvendigvis må skje, men at det er et resultat av for eksempel ulike situasjoner.

2.2.4 Direkte og indirekte karakterisering

Karakterisering av litterære karakterer er et viktig virkemiddel for at lesere skal bli kjent med karakterene de leser om. Presentasjon av karakterer, altså hva forfatteren velger å fortelle om karakteren, kan skje på ulike måter. Gjennom presentasjonen får man innblikk i karakterers personligheter med egenskaper og karaktertrekk. En teknikk som kan brukes av forfattere, er beskrivelse av karakterers ytre trekk. I tekster fra eldre tider har for eksempel ytre beskrivelser vært knyttet til indre egenskaper som karakterer kan ha. Der kan for eksempel et vakkert ansikt med blondt hår representere uskyld og snille karakterer, mens det motsatte, altså et stygt ansikt med mørkt hår, indikere at man leser om en ond karakter (Nikolajeva, 2002, s. 183). I nyere tekster er ikke nødvendigvis de ytre trekkene representative for de indre kvalitetene til en karakter. I tillegg vil en ytre beskrivelse av litterære karakterer sjelden være komplett. Forfatteren tar gjerne for seg de generelle trekkene, og hvorvidt karakteren har spesifikke trekk som er utenom det vanlige (Nikolajeva, 2002, s. 184). Når det gjelder karakteren Harry Potter, får leseren gjentatte påminnelser om arret han har i pannen. Dette er et kjennetegn ved karakteren som får oppmerksomhet jevnlig i løpet av bokserien, fordi det er det synlige beviset på at Harry avviker fra normen i det magiske samfunnet.

Nikolajeva (2002) skriver at beskrivelser av eksterne trekk hos en karakter kan si noe om hvordan en karakter oppfatter seg selv, så fremt det kommer frem gjennom karakterens egen vurdering av utseende. Med andre ord er det snakk om at beskrivelsen blir presentert via en karakters beskrivelse av seg selv som kan komme til uttrykk når karakteren er fokalisert (Nikolajeva, 2002, s. 188). Denne typen beskrivelser vil alltid være subjektive og gjerne følelsesmessig farget (Nikolajeva, 2002, s. 189). Det at denne beskrivelsen er en subjektiv vurdering fra karakterens side, gjør at man som leser kan få en oppfatning av hva karakteren vektlegger som viktig. Dette gjelder naturligvis ikke bare karakterers vurdering av seg selv og sitt eget utseende, men også karakterers vurderinger av andre karakterer i den aktuelle teksten. Sett i et maskulinitetsperspektiv vil Harry Potters vurderinger av seg selv, og andre, være relevante for å få en forståelse av hvilke verdier han verdsetter. I tillegg vil slike beskrivelser være med på å gi en mer inngående karakterisering (Nikolajeva, 2002, s. 190). Ifølge Nikolajeva (2002) kan forfatteren ha som hensikt å bruke eksterne beskrivelser for å vise endring hos en dynamisk karakter. I løpet av tiden som passerer i fortellingen, kan karakterers ytre forandre seg. Det kan for eksempel være et resultat av hendelser i teksten, hvor det ytre forandrer seg i takt med de indre egenskapene og trekkene (Nikolajeva, 2002, s. 194). Det kan selvfølgelig også være for å markere at tiden går, og at karakteren blir eldre, uten at det nødvendigvis må knyttes til en spesifikk intern endring.

Indirekte karakterisering er en utbredt teknikk i litteratur. Samtidig mener Nikolajeva (2002) at det finnes visse begrensninger for indirekte karakterisering i barnelitteraturen. I og med at barn i utgangspunktet ikke kan velge for eksempel klær eller bosted, vil ikke dette inngå i noe som kan gi en indirekte karakterisering (Nikolajeva, 2002, s. 268). Det vil derimot si mer om omsorgspersonenes egenskaper og trekk. Det kan selvfølgelig være med på å påvirke hvilke verdier barnekarakteren har, men den blir likevel en passiv mottager av andres valg og verdier. Samtidig er det ikke uvanlig at plottene i barne- og ungdomslitteraturen baserer seg på mønsteret «hjem-borte-hjem» (Nikolajeva, 2002, s. 160). Når barnekarakteren da forlater hjemmet, vil det gjerne være uten omsorgspersonen(e) fra hjemmet. Dermed er premisset i plottet at karakteren skal klare seg alene og ta egne valg. I tillegg har man de karakterene som er foreldreløse, som for eksempel Harry Potter. Når han er på skolen, bryr han seg lite om fosterforeldrenes synspunkter og tar valg helt uavhengig av dem. Ut i fra dette vil det altså

være mulig å ha indirekte karakterisering av barnekarakterer, i tilfeller der de opererer borte fra hjemmet.

Karakterisering gjennom tale kan være et annet grep som forfatteren benytter seg av.

Nikolajeva (2002) hevder at barnekarakterer sjelden uttrykker meninger eller oppfatninger, men at de for eksempel uttrykker hva de liker og ikke liker. Det betyr dermed at leseren får en karakterisering gjennom eventuelle preferanser som barnekarakteren har eller ikke har.

Karakterers reaksjoner på hendelser kan blant annet portretteres gjennom tale. Hvis flere karakterer uttaler seg om samme hendelse, kan man også få indirekte beskrivelser av de ulike karakterene (Nikolajeva, 2002, s. 234). Når det kommer til karakterers uttalelser om andre karakterer får man både en beskrivelse av objektet for uttalelsen, men også en indirekte beskrivelse av den talende karakteren. Men når karakterer bedømmer hverandre, må man som leser ta stilling til hvem man skal stole på (Nikolajeva, 2002, ss. 235, 236). Når litterære karakterer bedømmer seg selv må man også, som leser, vurdere hvorvidt man kan stole på vurderingen. Det man blant annet må ta høyde for er om de er i stand til å vurdere seg selv, eller om de over- eller underestimerer sine egne kvaliteter og egenskaper (Nikolajeva, 2002, s. 236). Man kan i alle tilfeller få mye informasjon ut av karakterers tale. En annen type karakterisering som blir brukt, er beskrivelser av karakterers tanker. Dette kan gjøres på forskjellige måter, med ulike narratologiske metoder (Nikolajeva, 2002, s. 241). En metode som benyttes i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) er det Nikolajeva (2002) kaller «quoted monologue», eller sitert monolog. Det vil si en direkte gjengivelse av en karakters tanker, og det er den enkleste måten en forfatter kan gjengi en karakters indre liv (Nikolajeva, 2002, s. 244). En annen metode, som Nikolajeva omtaler som «consonant psychonarration», er en metode hvor «the narrator's mind fuses with the character's, and the narrator's knowledge coincides with the character's self-knowledge» (Nikolajeva, 2002, s. 258). Denne metoden bringer leseren nærmere karakterens tanker og refleksjoner (Nikolajeva, 2002, s. 262). Disse metodene kan være relevante i analyser for å gi en karakterisering av de aktuelle litterære karakterene.

Valg av egennavn på karakteren kan være relevant når det kommer til indirekte karakterisering. Nikolajeva (2002) fremhever Harry Potter som et eksempel. Både for- og

etternavnet til Harry er forholdsvis vanlige navn i engelsktalende land. Dette kan være med på å understreke at karakteren Harry i utgangspunktet er en helt vanlig person (Nikolajeva, 2003, s. 131). Motsetningsvis finner vi navn som Humlesnurr, Malfang og Voldemort (Nikolajeva, 2002, s. 269). Ved å gi slike spesifikke navn, kan forfatteren indirekte uttrykke noe om den aktuelle karakteren. For eksempel kan navnet Voldemort oversettes fra fransk, noe som gir betydningene «fly fra døden» eller «flukt fra døden» på norsk. Lesere som ikke kan fransk, vil ikke nødvendigvis fange opp dette, men det sier likevel noe om karakteren. Navnet forteller mye om Voldemorts viktigste målsetting i serien.

Videre i mine analyser kommer jeg til å ta med meg Nikolajevas (2002) perspektiver på hvordan man kan karakterisere både protagonisten og sekundære karakterer. Både gjennom direkte og indirekte karakteriseringer vil man kunne analysere karakterer og deres handlinger og refleksjoner.

2.3 Fra teori til analyse

I denne oppgaven skal jeg analysere *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b), som er skrevet av J. K. Rowling. Som jeg nevnte innledningsvis er målet mitt er å undersøke hvordan karakteren Harry Potter uttrykker maskulinitet. For å svare på denne problemstillingen vil jeg se på hvordan Harrys relasjoner med andre karakterer påvirker hans maskulinitetsuttrykk. Jeg vil også se på i hvilken grad Harry kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. I analysen kommer jeg til å ta for meg Harrys handlinger og refleksjoner for å få et mest mulig helhetlig bilde av karakteren.

Connell (2005) hevder at maskulinitet er et relasjonelt begrep, som må ses i sammenheng med og motsetning til femininitet. I denne oppgaven vil jeg ta utgangspunkt i en semiotisk forståelse av maskulinitet. En slik forståelse definerer maskulinitet ut i fra at det ikke er femininitet, og setter disse to begrepene i kontrast til hverandre (Connell, 2005, s. 70). I tillegg vil jeg også nærme meg en essensialistisk forståelse av maskulinitet (Connell, 2005, s. 68). Det er fordi jeg forstår dette perspektivet som utgangspunktet for flere stereotyper knyttet

til maskulinitet, og dermed som opphavet til forventninger rundt sosiale konvensjoner og kjønnsuttrykk. Disse forventningene og sosiale konvensjonene kan man også finne i det litterære universet til karakteren Harry Potter. Han er den fokaliserte protagonisten, og derfor er det interessant å se hvorvidt han passer inn i skjemaet til en New Age Boy eller en Old Age Boy (Stephens, 2002, s. 44), og hvordan de homososiale relasjonene eventuelt påvirker hans maskulinitetsuttrykk.

Lesemåten jeg kommer til å benytte meg av er nærlesing. Denne lesemåten oppsto i den litteraturteoretiske retningen som kalles nykritikken og «[n]ærlesningen innebærer først et grundig tekststudium og en nøye kartlegging av tekstens mønstre av spenninger, motsetninger, paradokser og ironier» (Claudi, 2013, s. 63). Det jeg tar med meg inn i mine analyser fra denne lesemåten er prinsippet om å gjennomføre et grundig tekststudium og en nøye kartlegging. Fokuset mitt kommer til å være på maskulinitetsuttrykk som kommer til syne i teksten gjennom karakteren Harry Potter.

3. Analyse av *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b)

I dette kapittelet skal jeg se nærmere på hvordan karakteren Harry Potter uttrykker maskulinitet. Først vil jeg presentere et handlingsreferat fra boken. Deretter vil jeg se på hvilke normskapende omgivelser man kan finne på Galtvort, og hvordan disse kan være med på å påvirke Harrys maskulinitetsforståelse. En annet aspekt som er interessant i et maskulinitetsperspektiv er hvordan mot preger Harry og hvordan han møter ulike utfordringer i sin skolehverdag. Videre vil jeg se på rivaliseringen mellom Harry og Draco Malfang. Dette er en interessant relasjon som viser forholdet mellom to ulike uttrykk for maskulinitet. Videre vil jeg se på hvordan Harrys maskulinitet kommer til uttrykk på rumpeldunkbanen, samt hvilken betydning det har for hans oppfattelse av egen maskulinitet. Til slutt vil jeg oppsummere kapittelet.

3.1 Handling

Boken *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) er J. K. Rowlings andre bok i serien om Harry Potter. Handlingen starter den 31. juli, som også er bursdagen til hovedkarakteren Harry Potter. Her får leseren et innblikk i hvordan livet til Harry er hos hans fosterforeldre, Dumlingene. Han trives slett ikke hos tanten og onkelen sin, og de er heller ikke spesielt begeistret for å ha Harry under sitt tak. Stemningen i huset er dårlig og anspent. Harry blir derfor reddet av Ronny og Wiltersen-tvillingene slik at han kan tilbringe de siste ukene hos deres familie (Rowling, 2000b, s. 30).

Når skoleåret starter og Harry er vel tilbake på Galtvort, begynner etter hvert mystiske ting å skje på skolen. Både elever, spøkelses og dyr blir angrepet og forsteinet. Miljøet på skolen blir preget av uro. Harry, Hermine og Ronny undersøker dette mysteriet for å finne ut hvem som står bak angrepene. Disse undersøkelsene fører Harry og Ronny ut i Den forbudte skogen, de prøver den kroppsforvandlende eliksiren Polyksir, og etter hvert finner de veien ned i Mysteriekammeret. Der må Harry kjempe mot Tom Venster, som er hjernen bak angrepene på skolen (Rowling, 2000b, ss. 245, 195, 275).

Harry blir mistenkt for å være den skyldige bak angrepene (Rowling, 2000b, s. 141). Denne mistanken fører til at Harry begynner å stille spørsmål rundt egen identitet og hvor han egentlig hører hjemme. Harrys usikkerhet gir leseren et innblikk i hvilke verdier og holdninger han selv ønsker å ha og hva han verdsetter. I flere situasjoner gjør maskulinitetsspørsmål seg gjeldende for Harry. Dette viser seg som regel i møte med ulike typer maskuliniteter og hvordan han velger å forholde seg til disse.

3.2 Normskapende omgivelser

Omgivelsene rundt en litterær karakter kan si noe om hva slags samfunn karakteren eksisterer i, og hvordan man oppfatter karakteren (Nikolajeva, 2002, s. 272). Normer oppstår i et samfunn, og består av visse sosiale mønstre som det er forventet at individer skal leve etter. Disse normene kan være formelle, som for eksempel lover og regler, eller uformelle sosiale konvensjoner (Tjora, 2018). Kristen L. Cole hevder blant annet at samfunnet på Galtvort «fosters an environment of aggression and bullying and privileges modes of disciplining and response to conflict that reinforce hegemonic embodiments of identity» (Cole, 2016, s. 159). Ut i fra denne påstanden, vil altså normene på Galtvort basere seg på at det lønner seg å være aggressiv og bøllete. Aggresjon er en karakteristikk som ofte knyttes til maskulinitet (Cole, 2016, s. 160; Nikolajeva, 2002, s. 115; Camacci, 2016, s. 29; Connell, 2005, s. 45). Dermed kan man argumentere for at det blir oppmuntret til maskulin atferd på Galtvort.

I dette kapittelet forstår jeg omgivelser både som fysiske områder og som sosiale relasjoner mellom karakterer. De sosiale relasjonene er både mellom enkeltindivider og på skolen som samfunn.

3.2.1 Griffing vs. Smygard: Motstridende maskuliniteter

Hillary A. Jones (2016) har skrevet en artikkel der ser hun på hvordan det finnes binære strukturer i serien om Harry Potter, og hun kombinerer identifisering og habitus³ med retorisk analyse (Jones, 2016, s. 90). Én binær struktur hun ser på, er Griffing versus Smygard. Denne

---

³ Habitusbegrepet ble lansert av Bourdieu og refererer til «sosialiserte subjekters disposisjoner» og «erfaringer som er nedlagte i kroppen» (Kvarv, 2010, s. 23).

strukturen, mener Jones, skaper en sentral rivalisering i serien (Jones, 2016, s. 102). Argumentet til Jones er at elevene i de ulike husene forsøker så godt de kan å praktisere de habitusene som hører til de ulike husene (Jones, 2016, s. 103). I *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000) ser vi at Harry stiller spørsmål ved egen identitet og egenskaper. Denne usikkerheten manifesterer seg i det Harry setter opp som en binær motsetning i form av Griffing mot Smygard. Usikkerheten bygger på hvorvidt hans identitet tilsier at han egentlig burde vært i Smygard, istedenfor Griffing. Jones mener at Valghatten presenterer husplassering som noe naturlig, hvor iboende egenskaper og trekk er avgjørende (Jones, 2016, s. 102). Spørsmålet rundt identitet kan knyttes til maskulinitet, ettersom kjønnsforståelse og maskulinitet utgjør en del av ens identitet.

Når Harry blir mistenkt for å være Smygards arving, er han lite tilfreds med denne mistanken (Rowling, 2000b, s. 141). Til tross for at han er klar over at han ikke er den skyldige bak overfallene, fører dette til at Harry begynner å lure på om han er plassert i riktig hus. Harrys usikkerhet kommer først til syne når han, Ronny og Hermine deltar i duellklubben som professor Gulmedal har satt i gang. Der blir Harry plukket ut til å duellere foran hele klubben mot Draco Malfang, som er hans rival på skolen. Under duellen produserer Draco en slange som virker truende. Slangen begynner å bevege seg mot Julius Finkenfjær, og Harry ber slangen om å la Finkenfjær være (Rowling, 2000b, s. 177). For å roe ned slangen må Harry snakke ormtunge, som er slangens språk. Harry forstår ikke hvordan handlingene hans blir oppfattet av de rundt han. Det kommer tydelig frem i den påfølgende samtalen med Ronny og Hermine. De må forklare Harry hva en ormmunn er, og at han tilhører den marginale gruppen trollmenn som kan dette språket. Årsaken til at dette er et problem for Harry, er at Salazar Smygard, én av de fire grunnleggerne av Galtvort, også er ormmunn. Resultatet av denne hendelsen er at store deler av skolen ender opp med å tro at Harry er arvingen til Smygard. I samtalen med Ronny og Hermine uttrykker ikke Harry engstelse for dette, men det er likevel noe som opptar tankene hans. Når han er alene funderer han over denne problematikken. Harry viser et sterkt ønske om å ikke ha egenskaper som passer inn i Smygard: «'Men jeg er jo i *Griffing*,' tenkte Harry. 'Valghatten ville vel ikke puttet meg her hvis jeg hadde Smygard-blod ...' 'Ah,' sa en ekkel liten stemme i hodet. 'Men Valghatten *ville* putte deg i Smygard, husker du ikke det?'" (Rowling, 2000b, s. 179). Det at Harry tenker at Smygard-blod avgjør hvor han hører hjemme, viser at han også ser egenskaper som iboende trekk. Året før hadde

Harry møtt Valghatten for første gang, under valgseremonien. Når Harry tar på Valghatten, ender han opp med å be om å ikke få havne i Smygard:

«Hmm,» sa en liten stemme i øret på ham. «Ikke lett. Slett ikke lett. Nok av mot, ser jeg. Ingen mangel på vett heller. Talent har vi her, ja visst, til de grader – og absolutt en trang til å vise hva du står for, hmm, meget interessant! ... Så hvor skal jeg plassere deg?» Harry knuget hardt om krakksetet og tenkte: «Ikke Smygard, ikke Smygard.» «Ikke Smygard, hm?» sa den lille stemmen. «Er du helt sikker på det? Du kunne bli noe stort, skal jeg si deg, det fins her i hodet ditt, alt sammen, og Smygard ville være til god hjelp for deg på veien til storhet, ingen tvil om det – ikke det? Vel, hvis du er aldeles sikker, så – da får det vel bli GRIFFING!» (Rowling, 2000a, s. 116)

Her ser vi at Valghatten vurderer hva slags evner og karaktertrekk Harry har, hvorpå hatten mener at Smygard ville vært et godt valg. Før valgseremonien har Harry allerede fått høre at alle trollmenn som driver med svart magi, og alle tilhengere av Voldemort har vært i Smygard (Rowling, 2000a, ss. 78, 79, 102). Basert på utsagnene til Ronny og Gygrid velger altså Harry bort Smygard. En annen faktor som også kan ha påvirket valget til Harry, er hans første møte med karakteren Draco Malfang. Harry får vite at Draco vil inn i Smygard, og etter interaksjonen sitter han igjen med et dårlig inntrykk av Draco (Rowling, 2000a, ss. 76-78). Draco bidrar altså med å styrke det negative inntrykket Harry har av Smygard. Man kan få inntrykk av at Harry har et forholdsvis deterministisk syn på identitet og egenskaper. Hans frykt for å ha egenskaper som passer i Smygard, viser også at han har et dikotomisk syn på riktig og galt, i den forstand at han uttrykker at han enten må høre til Griffing eller Smygard. Her er det Griffing som representerer det riktige, mens Smygard representerer det som er galt.

Hvis vi tar utgangspunkt i de kriteriene Valghatten legger til grunn for sorteringen, ser vi at det er forskjeller mellom Griffing og Smygard. I valgseremonien i *Harry Potter og De vises Stein* (2000a) synger Valghatten om de fire forskjellige husene. Når hatten beskriver Griffing, bruker den ord og begreper som «tapre av hjertet», «vågemot» og «edelmot» (Rowling, 2000a, s. 113). Disse tre eksemplene er bare ulike måter på å uttrykke at modige mennesker passer i Griffing. Samtidig vil «edelmot» også kunne henvise til en uselvisk karakter, som setter andre først. Kombinasjonen av mot og uselviskhet kan gi karakterer som er villige til å strekke seg langt for andres sikkerhet og velvære. Dette fremstiller Griffing i et positivt lys, som karakterer som har omtanke for andre. Denne karakteristikken kan knyttes til Stephens (2002) beskrivelse av en New Age boy, som handler uten egeninteresse. Stephens tar utgangspunkt i blant annet David Buchbinders beskrivelse av det han kaller en New Age Man (Buchbinder, 1994, s. 2, sitert i Stephens, 2002, s. 4).

Denne beskrivelsen av en New Age Man har mange likhetstrekk med Stephens (2002) karakterisering av en New Age Boy (se kapittel 2.1.5). Hvis man leser kvalitetene til Griffing i et perspektiv fra en New Age Boy eller New Age Man, ser man altså at omtanke for andre er sentralt. Samtidig er det også trekk ved blant annet en New Age Man som ikke nødvendigvis trenger å være gyldige for griffinger som gruppe. I sitatet fra Buchbinder settes følelser opp som en kontrast til en Old Age Man, men ut i fra Valghattens beskrivelser er det ingenting som tilsier at griffinger er villige til å være emosjonelt sårbare ovenfor andre. Motet de trenger kan for eksempel være rettet mot farlige situasjoner som krever konkrete modige handlinger. Samtidig kan man argumentere for at det kan kreves mot å være emosjonelt sårbare ovenfor andre, men det er ikke spesifisert i Valghattens karakterisering. Andre sider ved Buchbinders (1994) karakterisering av en New Age Man går på skepsis mot tradisjonell og autoritativ maskulin logikk, noe man kan se gå igjen i serien om Harry Potter. Et eksempel på det kan man finne i *Harry Potter og Dødstalismanene* (2007) når slaget om Galtvort utkjempes. Voldemort ber de som befinner seg inne på skolen overlevere Harry Potter til han, men spesielt griffingene slår ring om Harry og vil heller kjempe mot Voldemort (Rowling, 2007, ss. 552, 553). Gallardo C. og Smith hevder at «Lord Voldemort is the extreme expression of aggressive masculinity in the series» (Gallardo C. & Smith, 2009, s. 97). Ut i fra dette sitatet kan griffingenes, både Harrys og resten av husets, motstand mot Voldemort leses som en type New Age Man slik Buchbinder (1994) beskriver det. I dette prosjektet vil jeg bruke begrepene New Age Boy og Old Age Boy, ettersom karakteren Harry ikke er en voksen karakter. Disse to begrepene kan være relevante i en litterær analyse, siden de presenterer to forskjellige maskuline karaktertyper. De litterære karakterene trenger ikke nødvendigvis inneha alle egenskapene til enten en New Age Boy eller en Old Age Boy, men det vil være interessant å se i hvilke situasjoner de forskjellige egenskapene eller trekkene gjør seg gjeldende.

Til sammenligning har vi beskrivelsen av de kvalitetene som er verdsatt i Smygard. Om smygingene sier hatten at «[d]e slue vrir alt til sitt beste» (Rowling, 2000a, s. 113). I første omgang kan man påpeke at det er en særdeles lite hyggelig måte å beskrive kvalitetene til omtrent en fjerdedel av elevene på skolen. Ordet «slu» indikerer at karakteren er listig, og dette kan forstås som at Valghatten presenterer smyginger som selvsentrerte. Dette står i

kontrast til griffingene, som skal være uselviske. Ved å presentere smygingene som slue og selvsentrerte, kan man nærmest forstå dette som en slags karikatur av Stephens (2002) Old Age Boy. En Old Age Boy kan ses som en kontrast til en New Age Boy, slik som smygingene kan ses som en kontrast til griffingene. Stephens (2002) knytter også begrepet Old Age Boy til det å være selvsentrert og det å ha sine egne interesser som førsteprioritet. Ved at Valghatten trekker frem denne sluheten som den eneste fremtredende egenskapen hos smyginger, vil man kunne lese alle Smygard-karakterer som karikerte stereotyper av Old Age Boy. Beskrivelsen av smyginger som hensynsløse gjør at de også egner seg som en stereotyp gruppe i handlingen. Det er en negativ fremstilling, og det er tydelig at karakteren Harry ikke ønsker å bli forbundet med denne karakteristikken. Nikolajeva trekker blant annet frem en typisk stereotype innenfor barnelitteraturen som kan defineres som en bølge (Nikolajeva, 2002, s. 115). Romøren og Stephens (2002) trekker frem egenskaper som definerer som hegemonisk maskulinitet, men som også sammenfaller med karakteristikken av en Old Age Boy. Der er blant annet verbal mobbing et trekk de fremhever ved denne maskuliniteten (Romøren & Stephens, 2002, s. 220).

Denne typen karakteristikk av Smygard går også igjen i de senere bøkene. I *Harry Potter og Ildbegeret* (2001) sier Valghatten at «mens mektige Smygard tok slike/ som haget mot maktens brus» (Rowling, 2001, s. 163). Her får man altså en ny formulering av maktbegjær som skal være med på å definere smyginger. Sluhet og det å være selvsentrert må ikke nødvendigvis føre til maktbegjær, så denne beskrivelsen kommer som et tillegg. Dette er fortsatt i tråd med Stephens (2002) begrep, og her vil man også kunne inkludere Connells (2005) begrep om hegemonisk maskulinitet. Noe av det som trekkes frem som sentralt for begrepet 'hegemonisk maskulinitet' er nettopp makt (Connell, 2005, s. 77). Den hegemoniske maskuliniteten er i en maktposisjon, sammenlignet med andre maskuliniteter. Når smygingene beskrives som karakterer som aktivt søker makt, kan det forstås som et forsøk på å plassere seg selv i en hegemonisk posisjon. Denne makten kan bidra til å sette smygingenes tilnærming til maskulinitet i en posisjon hvor denne typen maskulinitet blir den mest aksepterte. Connell hevder at det er «the successful claim to authority, more than direct violence, that is the mark of hegemony (though violence often underpins or supports authority)» (Connell, 2005, s. 77). Smygingene bruker ikke nødvendigvis fysisk makt for å oppnå sine mål, sluheten kan også hjelpe smygingene til å få makt på andre måter. Et

eksempel på dette kan man se i *Harry Potter og Fangen fra Azkaban* (2000c), når Draco og hans far Lucifus benytter lovverket for å få avlivet hippogriffen Bukknebb. Et annet eksempel er når Draco, sammen med en gruppe andre smygardinger forsøker å lure Harry til å tro at det har kommet desperanter på rumpeldunkbanen mens han spiller (Rowling, 2000c, s. 236). De vet at hvis Harry blir påvirket av desperantenes tilstedeværelse, er sjansen mindre for at han kan hjelpe Griffing-laget til en seier. Det igjen fører til at Smygard-laget har større mulighet til å vinne rumpeldunkturneringen. Samtidig finnes det også eksempler på bruk av fysisk makt fra smygardingenes side. Dette vises hovedsakelig gjennom at Krabbe og Gurgel, Draco Malfang sine to beste venner, forsøker å banke opp griffinger ved ulike anledninger (Rowling, 2000a, ss. 105, 206; Rowling, 2000c, s. 252). Men det er ikke bare gutter som blir valgt inn i Smygard, det finnes også jenter som tilhører dette huset. I løpet av serien får man ikke kjennskap til særlig mange av Smygard-jentene. Det er hovedsakelig Petrea Parkasen som blir portrettert. Hun viser til gjengjeld mange av de samme holdningene som blant annet Draco (Rowling, 2000a, s. 140). Dermed kan man se smygardingene som representanter for begrepet Old Age Boy. Samtidig kan de sies å forsøke å innta rollen som representanter for en hegemonisk maskulinitet. Denne fremstillingen av smygardinger blir presentert gjennom karakteren Harry som er fokalisert. Som tidligere nevnt kan man derfor lese karakterene i Smygard som en gruppe stereotyper som hovedsakelig står i et motsetningsforhold til Harry og hans holdninger. Dermed kan disse karakterene ha som funksjon at de viser hva Harry ønsker å unngå å utvikle seg til. Ved at Harry, som er protagonisten, misliker smygardingene på generell basis, vil man som leser også i stor grad sympatisere med Harry. En aktiv søken etter makt blir dermed fremstilt som en negativ egenskap, noe som blir videre understreket i *Harry Potter og Dødstalismanene* (2007). Der forteller Humlesnurr Harry at han var den sanne mester av dødstalismanene, nettopp fordi han ikke var ute etter makt. Harrys opposisjon mot denne typen hegemonisk maskulinitet viser seg altså tydelig når den blir representert av smygardingene.

I *Harry Potter og Føniksordenen* (2003) endrer Valghattens sang seg litt, med utvidet innhold om de fire grunnleggerne av skolen. Om Smygard sier den at «Smygard sa: 'La oss kun ta dem/ hvis blod og slekt er purest!'» (Rowling, 2003, s. 216). Fokuset har dermed flyttet seg fra det rene maktbegjæret, til hva slags familier man kommer fra og om den familien består av trollmenn og hekser. Videre sier Valghatten at «Smygard tok kun slike fullblods som/ var som

han, like slue og snedig» (Rowling, 2003, s. 217). Dermed kombinerer Valghatten fullblodsideologien med egenskapen sluhet. I *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) ser man denne problematikken dukke opp i sammenheng med angrepene. Smygards arving ville kvitte seg med de som ikke har fått sitt magiske blod gjennom mange generasjoner med trollmenn og hekser. Spørsmålet om blodstatus blir først introdusert av Draco Malfang når han kaller Hermine en grums, fordi hun har to gomper som foreldre, det vil si at de ikke har magiske evner (Rowling, 2000b, s. 105). Karakteren Ronny forklarer hva slags syn dette innebærer:

'Det er noen trollmenn – sånne som slekta til Malfang – som tror de er bedre enn alle andre, for det de er det de kaller fullblods.' (...) '[Grums] er noe av det ekleste du kan kalle noen,' sa Ronny og tørket svetten av pannen med en skjelvende hånd. 'Skittent blod, ikke sant. Underkasteblood. Det er helt sprøtt.' (Rowling, 2000b, s. 108).

Synet på blodstatus kan kobles til den hegemoniske maskuliniteten. Ut i fra dette, kan man se at en av verdiene i Smygard er å marginalisere andre grupper i samfunnet. Når trollmenn og hekser som er såkalt fullblods definerer enkelte andre grupper i det magiske samfunnet som underklasse, setter de seg selv i en overordnet posisjon som mer verdt. Ved å definere blodstatus som noe viktig, underordner de andre og de kan dermed tilskrive seg selv mer makt. Denne konflikten tilspisser seg i siste bok, hvor Voldemort til slutt får kontroll over magidepartementet og hevder at de som er gompefødte må ha stjålet magi fra trollmenn eller hekser (Rowling, 2007, s. 196). Voldemort forsøker altså å kriminalisere hekser og trollmenn som for eksempel Hermine, som har to gomper som foreldre. Når Voldemort og hans tilhengere har tatt kontroll over Magidepartementet, er det også de som innehar den aksepterte maskuliniteten, med ekstra støtte i departementet som institusjon. Dermed blir det en klar underordning av de som er gompefødte når de blir erklært kriminelle for å ha magiske kunnskaper. Det er denne hegemoniske maskuliniteten som Harry motsetter seg, allerede i bok nummer to. Da blir denne maskuliniteten hovedsakelig uttrykt gjennom Draco Malfang, og etter hvert Tom Venster.

Tom Venster, også kjent som Voldemort, kan ses som den beste representanten på en smygarding. Han bruker gjerne både sluhet og fysisk makt for å oppnå sine mål. Dermed passer han godt inn i beskrivelsene av Smygard som jeg tidligere har omtalt. Harrys indre usikkerheter blir påpekt av Tom Venster, når de møtes for første gang i Mysteriekammeret. Venster sier:

«For det er underlige likheter mellom oss, Harry Potter. Det må du selv ha lagt merke til. Begge to halvblods, foreldreløse, oppvokst blant gomper. Sikkert de to eneste ormmunnene som har gått på Galtvort siden den store Smygard selv. Vi likner til og med litt på hverandre ...» (Rowling, 2000b, ss. 284, 285).

Harry regnes som en halvblodstrollmann fordi moren hans hadde to gomper som foreldre og faren hans, Jakob, kom fra en familie med kun hekser og trollmenn i flere generasjoner tilbake. Det at Harry er halvblods, foreldreløs og oppvokst blant gomper er selvfølgelig forhold som Harry ikke har noen som helst kontroll over, eller kan gjøre noe med (Nikolajeva, 2002, s. 268). Det beskriver heller ikke egenskaper ved han. Spørsmålet om blodstatus og hvorvidt det sier noe om hans karakter, vil så klart kunne variere ut i fra perspektiv. Dermed er det i utgangspunktet bare Harrys evne til å snakke med slanger som er noe han kan styre. Selve egenskapen får han ikke gjort noe med, men han kan velge om han vil benytte seg av den eller ikke. Harry har et synlig merke på denne forbindelsen mellom seg selv og Voldemort, i form av lynarret han har i pannen. I utgangspunktet får leseren inntrykk av at arret ikke representerer noe mer enn at Harry ufrivillig ble utsatt for mordforbannelsen som barn. I den situasjonen var Harry en passiv deltager, uten mulighet til å kontrollere hendelsene. Årsaken til at han overlevde var ikke på grunn av spesielle egenskaper, men at moren ofret seg for han. Etter hvert viser det seg at Harry innehar flere egenskaper som Voldemort verdsetter og er i besittelse av selv. Dermed er det ikke kun eksterne forhold som knytter disse karakterene sammen, men også interne egenskaper. Arret kan derfor også ses som et ytre symbol på de egenskapene Voldemort og Harry har til felles. Dette symbolet er svært relevant fordi Tom Venster kan leses som en kroppsliggjøring av den maskuliniteten Smygard representerer og som Harry ønsker å ta avstand fra. Den samme maskuliniteten er Harry redd for at skal utgjøre en del av hans identitet.

Harry overvinner Tom Venster, men han overvinner ikke umiddelbart sin frykt for at han egentlig skulle vært en smygarding. Han åpner opp om usikkerheten sin til Humlesnurr, og nevner at Venster mente at de lignet på hverandre. Humlesnurr avslører en mistanke han har om hva som er årsaken til dette og sier at:

'[g]runnen til at du kan snakke ormtunge, Harry,' sa Humlesnurr rolig, 'er at Voldemort, som den siste direkte ætling av Salazar Smygard, kan snakke ormtunge. Om jeg ikke tar meget feil, ble noen av hans evner overført til deg den natten han ga deg det arret. Det var neppe meningen, er jeg nokså sikker på ...'. (Rowling, 2000b, s. 299)

Dermed bekrefter Humlesnurr at det eksisterer faktiske likheter mellom Harry og Voldemort. Humlesnurr ramser videre opp noen av egenskapene til Harry som han mener passer godt inn i Smygard, som «ormtunge ... rådsnarhet ... besluttsomhet ... en viss ringeakt for regler» (Rowling, 2000b, s. 299). Ingen av disse egenskapene som Humlesnurr ramser opp har direkte med maktbegjær å gjøre, og viser en annen måte å forstå Smygard på enn det som har blitt presentert av Valghatten, Ronny og Gygrid. I tillegg påpeker Humlesnurr et annet viktig punkt, når Harry fortsatt ikke er overbevist:

'Den eneste grunnen til at den puttet meg i Griffing,' sa Harry nedslått, 'var fordi jeg ba om å få slippe Smygard ...'. 'Nettopp,' sa Humlesnurr, og nå strålte han igjen. 'Og det vil si at du er svært *ulik* Tom Venster. Det er valgene våre som viser hvem vi egentlig er, Harry, langt mer enn evnene.' (Rowling, 2000b, s. 299)

Ut i fra denne forklaringen kan Harry velge sin egen maskulinitet. Humlesnurr sitt poeng er at man kan forme sin egen identitet gjennom de valgene man tar. Til tross for at man er født med den ene eller den andre egenskapen, kan man selv ta aktive valg rundt hvordan man velger å håndtere ulike situasjoner. Det betyr også, hvis man ser kjønnsforståelse som en del av identiteten, at man derfor kan ta et valg rundt hvilken maskulinitet man ønsker å uttrykke. Harry må altså ikke ta del i det som kan vurderes som en negativ maskulinitet, hvor det er viktigst å tenke på seg selv for få oppnå det man ønsker. Harrys avslag av Smygard kan i denne sammenheng leses som et avslag til den maskuliniteten som blir representert i Smygard. Dermed kan Harry velge å definere sin maskulinitet ut ifra de verdiene som han finner hos Griffing, som for eksempel at edelmot er viktig for han. Dette kommer eksempelvis til uttrykk ved at han handler uselvvisk. Samtidig viser Humlesnurr også Harry sverdet han brukte for å bekjempe basilisken. Det har tilhørt Gudrik Griffing, en av grunnleggerne av Galtvort, og dermed er det bare en ekte griffing som kunne trukket det opp av Valghatten (Rowling, 2000b, s. 300). Dette understreker Humlesnurrs påstand om at det er handlinger som avgjør hva slags person man er. Hvis Valghatten hadde stått fast ved at Harry egentlig skulle vært i Smygard, ville den antagelig ikke presentert sverdet for Harry. Griffings sverd blir derfor et symbol for Harrys motstand mot den hegemoniske maskuliniteten han ikke ønsker å støtte oppunder. Med sverdet bekjemper han Smygards arving og tar avstand fra den maskuliniteten de representerer.

Ved flere anledninger viser Harry et deterministisk syn på hvordan han forstår sin egen maskulinitet, ved at de egenskapene han innehar tilsier at han må være en spesifikk type

person. Harrys slutning er at hvis han har egenskaper som passer inn i Smygard, må han automatisk være som en smyging, til tross for at han ikke nødvendigvis viser en slik oppførsel. Humlesnurrs forklaring viser en forståelse av identitet, men dermed også maskulinitet, som sammenfaller med Butlers (1990) teori om performativitet. Gjennom sine handlinger kan Harry selv konstruere sin maskulinitet. Butler sin teori om at sosialt kjønn blir konstruert av repeterte handlinger kan forstås dithen at den åpner for at man kan ha bevissthet rundt hvilke handlinger man utfører, og dermed repeterer. Ut i fra denne forståelsen blir sosialt kjønn noe man gjør. Denne bevisstheten kan gi enkeltindividet rom for å forme sin egen kjønnsforståelse. Humlesnurrs påstand kan derfor bidra til at Harry ikke ser maskulinitet i en deterministisk dikotomi, hvor han må være enten det ene eller det andre. Dette kan også påvirke hvordan Harry etter hvert fortsetter å utvikle sin egen maskulinitet. Hvis han endrer perspektiv på hvordan identitet og maskulinitet eventuelt kan formes og gjøres i hverdagen, kan han også få en annen kjønnsforståelse enn det han til tider viser i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b).

3.2.2 Voksne rollemodeller

En karakter som er tilstedeværende i Harrys liv under hans andre år på Galtvort er professor Gulmedal. Han fungerer som en støttekarakter i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000). Harry har ikke et spesielt godt forhold til professor Gulmedal. Det starter med at Gulmedal trekker Harry inn i rampelyset i bokhandelen Snirckel & Blæk, mot Harrys vilje (Rowling, 2000b, s. 61). Videre, på Galtvort, fortsetter professor Gulmedal med å insinuere at Harrys store mål i livet er å bli like berømt som han (Rowling, 2000b, ss. 87, 94). Gulmedals ønske om berømmelse står i sterk kontrast til Harrys ønske om å få minst mulig oppmerksomhet (Rowling, 2000b, s. 62). Dette er det mest åpenbare punktet som skiller disse to karakterene fra hverandre. Camacci (2016) diskuterer karakteren Gyldeprinz Gulmedal i sin artikkel. Hun poengterer blant annet at karakterens fornavn, på engelsk: Gilderoy, kommer fra det engelske ordet «gilded» som betyr forgyllet på norsk (Camacci, 2016, ss. 32, 33). Det kan indikere at utseendet til Gulmedal er forgyllet, men at det ikke skjuler noe særlig av verdi. Denne karakteren er også særdeles opptatt av utseendet sitt, og bruker sterke farger på kuttene sine (Rowling, 2000b, ss. 60, 86, 93, 131, 214, 259). Denne interessen for klær og utseende kan leses som en feminin egenskap, og dermed vil han ikke regnes som en utpreget maskulin

karakter (Camacci, 2016, s. 33). De fargesprakende klærne kan også hentyde til regnbueflagget som fungerer som et symbol for LHBTI-miljøet⁴ (Berge, 2017). En slik sammenligning vil altså kategorisere Gulmedal som homofil. Ifølge Connell (2005) regnes ofte homofili som en underordnet maskulinitet, nederst på den maskuline hierarkiske stigen. Connell påpeker også at, fra perspektivet til en hegemonisk maskulinitet, blir homofili ofte koblet til feminitet (Connell, 2005, s. 78). Camacci refererer til Charlotte Kroløkke og Ann Scott Sørensen som hevder at de sosiale konvensjonene rundt påkledning er med på å bekrefte et individs sosiale kjønn (Kroløkke & Sørensen, 2006, s. 131, sitert i Camacci, 2016, s. 30). Ifølge sosiale konvensjoner passer altså ikke Gulmedal sin påkledning inn i et maskulint uttrykk (Camacci, 2016, s. 33). Elizabeth E. Heilman skriver i sin artikkel «Blue Wizards and Pink Witches: Representations of Gender Identity and Power» (2003) om den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort. Normene, fra den hegemoniske maskulinitetens perspektiv, dikterer blant annet at maskuline karakterer ikke skal være opptatt av utseendet (Heilman, 2003, ss. 234, 235). Basert på denne forståelsen av Gulmedal, kan man argumentere for at Harry ser han som en negativ rollemodell. Gulmedals maskulinitet blir altså noe Harry ikke ønsker å identifisere seg med (Camacci, 2016, s. 33).

Bak selvopptattheten til Gulmedal skjuler det seg magisk inkompetanse. Han er ikke i stand til å gjennomføre selv de enkleste formler, som selv elevene i andreklasse på Galtvort mestrer (Rowling, 2000b, ss. 97, 176). Dette strider i mot det han har skrevet i bøkene han har gitt ut, som skildrer flerfoldige anledninger hvor han har overvunnet svartekunster i ulike former (Rowling, 2000b, s. 94). Han forsøker å skape et maskulint bilde av seg selv, som en kompetent forsvarer mot svartekunstene. Camacci hevder at blant annet styrke og suksess er egenskaper som blir knyttet til maskulinitet (Camacci, 2016, s. 32). Det er hovedsakelig de mannlige karakterene som er skeptisk til Gulmedal og hans påståtte handlinger. Harry og Ronny lar seg ikke overbevise slik som blant annet Hermine og Molly Wiltersen: «‘Hermine, mannen hadde ikke peiling på hva han gjorde.’ ‘Tøys,’ sa Hermine. ‘Du har da vel lest bøkene hans – bare se på alle de fantastiske tingene han har gjort ...’ ‘Sier’n har gjort, ja,’ mumlet Ronny.» (Rowling, 2000b, s. 97). Ronny avskriver også Hermines vurdering av Gulmedal på grunn av hennes følelser for professoren (Rowling, 2000b, ss. 150, 214). Heilman (2003) hevder at de mannlige karakterene blir fremstilt som visere enn de

---

⁴ LHBTI refererer til lesbiske, homofile, bifile, trans og intersex (Berge, 2017).

kvinnelige. Som kontrast beskriver hun de kvinnelige karakterene som mer emosjonelle enn de mannlige (Heilman, 2003, s. 227). Man kan altså lese Ronnys påstand som at Hermine tar feil av Gulmedal fordi hun er emosjonell.

Det er heller ikke bare Ronny og Harry som er skeptiske til Gulmedal. Gygrid uttrykker også mistillit til Gulmedal sin magiske kompetanse:

«Han sku' gi meg råd om å renske brønnen for nøkker,» knurret Gygrid. Han fjernet en halvribbet hane fra bordet og erstattet den med tepotta. «Som jeg lissom ikke visste dét. Og så dreiv'n og kverna om en brøleånd'n hadde fordrivi. Hvis at det var ett sant ord i alt samma, så skal jeg ete kjelen min.» Det var høyst ulikt Gygrid å kritisere en Galtvort-lærer, og Harry så forbløffet på ham. (Rowling, 2000b, s. 107)

Gygrid kan ses som en rollemodell for Harry. Derfor vil hans utsagn også kunne vurderes dithen at hans vurdering av Gulmedal vil kunne påvirke hvordan Harry ser han. Utseendet til karakteren Gygrid utgjør en kontrast til Gulmedal. Camacci beskriver Gygrid som «the picture of traditional, rustic masculinity: physically enormous, 'wild' of appearance, and without a strong sense of fashion.» (Camacci, 2016, s. 32). I motsetning til Gygrid, er Gulmedal uteksaminert av Galtvort og skal i utgangspunktet være en kompetent trollmann. Gygrid ble utvist fra Galtvort i sitt tredje skoleår, og tryllestaven hans ble knekt. Han regnes derfor ikke som en kvalifisert trollmann (Rowling, 2000a, s. 60). Men til tross for at de knakk tryllestaven, er Gygrid i stand til å gjennomføre enkelte trylleformler med restene av tryllestaven han har gjemt i paraplyen sin. Derfor har han altså mer magisk kompetanse enn Gulmedal, og dermed med magisk suksess. Et annet eksempel på at Gygrid kritiserer andre ansatte på Galtvort, er når han uttrykker seg negativt om vaktmester Nask (Rowling, 2000a, s. 133). Nask er en futt, det vil si at han er født inn i en trollsmannsfamilie uten at han har fått magiske evner selv (Rowling, 2000b, s. 134). Harry og Ronny synes dette er underholdende. Disse holdningene kan vitne om at det foregår en form for underordning av de i det magiske samfunnet som ikke er spesielt flinke eller rett og slett er uten magisk kompetanse. Den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort forventer altså at man skal være kompetent i magi, ellers blir man latterliggjort. Heilman karakteriserer både Nask og Gulmedal som mannlige karakterer som er lite attraktive rollemodeller (Heilman, 2003, s. 232).

Gygrids meninger er viktige for Harry, og han er svært lojal overfor Gygrid og vil ikke skuffe han (Rowling, 2000c, s. 108; Rowling, 2001, ss. 180, 406, Rowling, 2005, s. 216). Dermed kan man også anta at Harry tar til seg Gygrids vurderinger av maskulinitet, og hva som er akseptabelt. Basert på hvordan Gygrid vurderer Gulmedal, kan man anta at Gygrid forventer at Gulmedal skal rette seg etter de sosiale konvensjonene som tilsier at en mann for eksempel må være kompetent og ikke opptatt av utseendet sitt. Gulmedal forsøker å gi Harry råd om hvordan han for eksempel skal få mer berømmelse og hvordan han burde gå frem i den sammenheng (Rowling, 2000b, ss. 94, 111). Forsøkene hans på å påvirke Harry fører ingen steder, for Harry er enig med Ronny og Gygrid. Ronny uttrykker seg i forholdsvis negative ordelag om Gulmedal: «'Det er for det at'n er en hjernedau tulling,' sa Ronny» (Rowling, 2000b, s. 150). Camacci (2016) mener at det er en homososialitet som er med på å styre holdningene og atferden til de mannlige karakterene på Galtvort. Camacci tar utgangspunkt i Michael Kimmel (2012) sin definisjon. Kimmel understreker at det det er viktig for menn å bli anerkjent av andre menn, men at det også innebærer en form for intern overvåkning blant menn slik at de opptrer mest mulig maskulint (Kimmel, 2012, ss. 5, 6, sitert i Camacci, 2016, s. 30). Dette vises klart når Harry heller er enig med Ronny enn Hermine i vurderingen av Gulmedal, selv om han tilbringer minst like mye tid med Hermine og hører hennes meninger. Guttenes vurdering av Gulmedal er at han ikke er kompetent, og han utviser ikke-maskuline egenskaper som de latterliggjør og helst ønsker å unngå (Camacci, 2016, s. 33).

3.2.3 Klær som signal på sosiale kjønnsnormer

Klesplagg kan også utgjøre en del av de sosiale konvensjonene, som nevnt tidligere. En hendelse som utpeker seg tidlig i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b), er når klassen til Harry skal ha en time i urtologi. På grunn av at de skal jobbe med alruner, er det nødvendig at de bruker ørevarmere som beskyttelse mot de skadelige skrikene. Når de får beskjed om å finne seg et par, ser leseren at «[d]et ble oppløp, mens alle prøvde å sikre seg en ørevarmer som ikke var lyserød og nusselig.» (Rowling, 2000b, s. 88). Ørevarmerne skal kun bli brukt som en sikkerhetsforanstaltning, og ikke utenfor drivhuset. Likevel er det altså viktig for elevene å ikke bli sett i «nusselige» ørevarmere. Fargen lyserød forbindes gjerne med feminitet (Maglaty, 2011). Ved å bruke lyserøde ørevarmere har man derfor et veldig synlig symbol på at man ikke er maskulin. Noe annet som er verdt å merke seg med denne

hendelsen, er at det er ikke bare guttene som ivrer etter ørevarmere i en annen farge. Teksten sier at «alle» prøvde å unngå de lyserøde, altså hele klassen. På Galtvort har de ikke kjønnsdelte klasser, derfor prøver også jentene å unngå den fargen. Det kan derfor virke som at de kvinnelige karakterene i klassen til Harry heller ikke ønsker å bli oppfattet som feminine og «nusselige», men at de heller vil fremstilles som likestilte med de mannlige karakterene. Selve oppløpet mot ørevarmerne kan likevel ha vært uttrykk for at de andre elevene ønsket å være raske med å få tak i sikkerhetsutstyret. Dermed kan også vurderingen av hvorvidt lyserød farge er akseptabelt på ørevarmerne være en subjektiv mening fra karakteren Harry. Det blir ikke kommentert ytterligere i teksten, og derfor er det umulig å si. Det eneste som er sikkert, er at Harry ikke ønsker å bli sett i det som kan regnes som en feminin farge. Dette kan for eksempel kobles til Harrys oppfattelse av professor Gulmedal, som han latterliggjør (Camacci, 2016, s. 33). Hvis Harry ikke ønsker å bli oppfattet som Gulmedal, må han også unngå å bruke klesplagg som kan minne om han. Hvis det kun er Harry som vurderer det dithen at de lyserøde ørevarmerne som feminine, kan man argumentere for at Harry har et stereotypisk perspektiv på blant annet kjønnsfordeling på farger og klesplagg. Men man kan finne et annet eksempel hvor klesplagg er relevant, og det er når Ronny får festantrekket sitt i *Harry Potter og Ildbegeret* (2001). Det ligner på en kjole for kvinner og har blonder. Ronny er tydelig misfornøyd med dette festantrekket, og Harry er nervøs for at han også har fått noe tilsvarende (Rowling, 2001, s. 145.). Guttene regner da festantrekket til Ronny som et feminint plagg og derfor tillater ikke de sosiale konvensjonene at de brukes av gutter (Camacci, 2016, s. 34). Heilman hevder at det kan være frykt for utestengelse fra sosiale settinger som gjør at de ikke vil bryte med konvensjonene (Heilman, 2003, s. 234).

3.2.4 Tilstedeværelse i kjønns spesifikke rom

Feminine og maskuline egenskaper blir ofte knyttet til biologisk kjønn (Connell, 2005, s. 45). Blant annet har biologi fått forklare forskjeller mellom kvinner og menn, hvor forklaringen for eksempel kan ligge i forskjellige gener som gir seg til uttrykk i kjønnsforskjeller (Connell, 2005, s. 46). Ut i fra disse forskjellene har det oppstått ulike stereotyper knyttet til de biologiske kjønnene. Reeser (2010) trekker for eksempel frem en påstand om at stereotyper ikke oppstår av seg selv, men at de har utspring i biologien. Reeser er uenig i denne påstanden og hevder at «[a] stereotype of masculinity is an attempt to stabilize a subjectivity that can

never ultimately be stabilized, to create a brand of masculinity as not in movement, and as such stands as proof of the unstable nature of masculinity» (Reeser, 2010, s. 15). Denne oppfattelsen om biologiske forskjeller har blant annet resultert i normer rundt tilstedeværelse i kjønnsspesifikke rom. Normene dikterer hvor individer kan oppholde seg, basert på om de har kvinnelig eller mannlig biologisk kjønn.

Når Harry, Ronny og Hermine ønsker å utforske jenteden hvor Stønne-Stina holder til oppstår det uenighet. Den befinner seg rett ved stedet hvor katten til Nask ble forsteinet. Harry, Ronny og Hermine vil undersøke om de finner noen spor:

Han strakte seg mot messinghåndtaket, men nappet plutselig hånden til seg som om han hadde brent seg. «Hva er det?» sa Harry. «Kan'ke gå inn der,» sa Ronny bryskt. «Det er en jentedo, jo.» «Ronny da, det er vel ingen der nå,» sa Hermine, som hadde reist seg og kommet bort. «Det der er doen til Stønne-Stina. Kom, så tar vi en titt.» (Rowling, 2000b, s. 143)

Ronny ser det åpenbart som en begrensende faktor at toalettet er tiltenkt jenter. Hans biologiske kjønn er derfor ikke tillatt inne i dette rommet. Likevel lar han seg overtale, fordi Hermine argumenterer for at det er tomt. På vei ut igjen møter de broren til Ronny, Perry, som er prefekt. Han vurderer dette på samme måte som Ronny: «‘RONNY!’ Perry Wiltersen hadde bråstoppet øverst i trappen, med prefektskiltet glitrende på brystet og et dypt sjokkert uttrykk i ansiktet. ‘Det der er et dametoalett!’ gispet han. ‘Hva hadde *du* –’» (Rowling, 2000b, s. 145). Ved at Harry og Ronny går inn på dametoalettet bryter de med sosiale normer for hva som er akseptabelt. Til tross for at det er i ustand, er det uakseptabelt at de går inn i et rom som er beregnet for jenter. Guttene kan altså ikke assosieres med det feminine. Den omvendte situasjonen ser vi da Hermine bestemmer seg for å besøke guttene på sovesalen i juleferien: «‘Hermine – du har'kke noe med å være her inne,’ sa Ronny og holdt for øynene mot lyset.» (Rowling, 2000b, s. 192). Det er igjen Ronny som uttrykker misnøye med brudd på normene. Harry kommer ikke med kommentarer til disse situasjonene, men observerer fra sidelinjen. Disse hendelsene viser at i hvert fall Ronny i utgangspunktet ønsker å forholde seg til en tradisjonell deling mellom de biologiske kjønnene, mens Hermine er mer åpen for å overskride samfunnets kjønnsnormer. Ettersom Harry ikke uttaler seg i denne sammenhengen, får ikke leseren vite hva han mener om saken. Hermine er også for eksempel den eneste av de tre karakterene som forvandler seg til det motsatte kjønn ved bruk av Polyksir (Rowling, 2007, s. 57). Dette kan være en indikasjon på at de mannlige karakterene i Harry Potter-serien

er mer tradisjonelle i sine forståelser av en binær kjønnsinndeling og kjønnes iboende egenskaper. Når Ronny forsøker å gå opp på jentenes sovesal, blir han sendt ned igjen med en gang:

Han var kommet til det sjette trinnet da det kom et skjærende, sireneaktig hvin. Et kort sekund prøvde Ronny å fortsette oppover mens armene veivet som vindmøller, men så datt han langflat, rutsjet utfor den nye sklia og landet på ryggen foran føttene til Harry. (Rowling, 2003, s. 363)

Når Ronny forsøker å bryte normene på samme måte som Hermine, blir han altså straffet. Dette kan være et uttrykk for at det ligger større forventninger til maskuline roller enn de feminine. Et eksempel på det fra dagens samfunn er blant annet at kvinner kan gå i bukser uten at noen tenker over det, mens menn i kjoler er et langt mer uvanlig syn (Camacci, 2016, s. 30). Dermed kan man se Ronnys og Harrys atferd som konform til de forventningene som finnes i samfunnet. Rommene i seg selv inneholder ikke spesielle kvaliteter som er tilpasset de biologiske kjønne, men normene i samfunnet dikterer hvem som kan bruke hvilke rom.

3.3 Mot som maskulin egenskap

Mot er et gjennomgående tema i bøkene om Harry Potter. Som nevnt ovenfor, er mot den egenskapen som oftest knyttes til huset Griffing (Rowling, 2000a, s. 113). Ved flere anledninger viser Harry mot i situasjoner hvor andre kanskje ikke ville gjort det samme.

Reeser (2010) fremhever at mot er en karakteristikk som ofte forbindes med maskulinitet. Reeser påpeker selv at ved å presentere egenskaper som maskuline trekk, vil man som konsekvens også definere maskulinitet som noe naturlig (Reeser, 2010, s. 2). Ved å definere maskulinitet som noe naturlig, vil man også kunne argumentere for at maskulinitet utgjør en stabil enhet. Reeser problematiserer at maskulinitet er stabilt ved å påpeke at det finnes store variasjoner både mellom ulike tidsepoker og ulike kulturer (Reeser, 2010, ss. 2, 3). Ideen om maskulinitet som noe stabilt har mange fellestrekk med det Connell (2005) refererer til som essensialistiske definisjoner på maskulinitet. En essensialistisk definisjon vil ta utgangspunkt i det som utgjør «kjernen» i maskulinitet, hvor et eksempel er Freuds påstand om at

maskulinitet betegnes av aktivitet, mens femininitet betegnes av passivitet (Connell, 2005, s. 68). En litterær karakter skiller seg fra en virkelig person ved at karakteren er skapt av tegn (Nikolajeva, 2002, s. 10). Teksten presenterer alt man kan vite om den litterære karakteren. Derfor vil det kunne være relevant å vurdere karakterer ut i fra andre kriterier enn det man gjør i Connells (2005) og Reesers (2010) sosiologiske studier. I og med at all informasjonen man kan få om karakterer står i teksten, har man derfor ikke mulighet til å spørre karakterene om hvorfor de vurderte det ene eller det andre i ulike situasjoner, med mindre det er spesifisert i teksten. Derfor kan det være nyttig å se på hvordan stereotypiske forståelser av maskulinitet gjør seg gjeldende for den aktuelle litterære karakteren. Men selv om man legger stereotypiske forståelser til grunn, betyr ikke det at den litterære karakteren må inneha alle kvalitetene for å være maskulin (Nikolajeva, 2002, s. 115).

3.3.1 I Den forbudte skogen

En situasjon hvor Harry viser mot, er når han og Ronny velger å gå ut i Den forbudte skogen for å følge edderkoppene. Det er et råd de får fra Gygrid, når de skal finne ut mer om Mysteriekammeret. Harry har vært der én gang tidligere, mens det blir den første turen til Ronny. Skogen kan representere det ukjente for guttene. Dette blir understreket på starten av turen deres ut i skogen når edderkoppene forsvinner fra stien og Harry kommer på Gygrids råd fra tidligere: «Han kunne tydelig huske Gygrids advarsler mot å forlate stien, sist han hadde vært her.» (Rowling, 2000b, s. 245). Fordi teksten er skrevet slik at man får se Harrys perspektiv, er det hans vurderinger som farger turen. Likevel får man som leser først innblikk i Ronnys frykt (Rowling, 2000b, ss. 245, 246). Når Harry og Ronny blir båret av gårde av edderkoppene får leseren vite mer om hva Harry føler. Frykt er den dominerende følelsen (Rowling, 2000b, s. 248). I tillegg får man ytterligere informasjon om Harrys følelser, gjennom Harrys beskrivelse av Ronnys ansiktsuttrykk: «Ronny så ut akkurat som Harry følte seg. Munnen var sperret opp i et lydløst skrik, og øyene bulte» (Rowling, 2000b, s. 248). Det er interessant at Harry beskriver sine egne følelser gjennom Ronnys ansiktsuttrykk. Reeser (2010) henviser til følelser som et typisk feminint trekk. Dette er innenfor den stereotypiske forståelsen av maskulinitet og femininitet. Han argumenterer også for at maskulinitet forstås som det motsatte av femininitet (Reeser, 2010, s. 1). Harrys identifisering av sine egne følelser gjennom Ronnys ansiktsuttrykk kan være et tegn på at han først og fremst ikke vil

anerkjenne sine egne følelser av frykt. Dermed kan det være mer akseptabelt å gjøre det via Ronny, som kan regnes som en annen maskulint karakter. Hvis de er to om å føle frykten kan det være at det ikke er så ille. Hvis en annen maskulin karakter også utviser frykt, kan det være at det ikke er feminint å være redd.

Til tross for denne frykten, kan leseren se en endring hos Harry når de møter edderkoppene Argarapp. Edderkoppene begynner å snakke og det er Harry som må forklare hvorfor de besøker dem. Ronny er ikke deltagende i samtalen. Under samtalen får man flere beskrivelser av Harrys følelser, som for eksempel at «Harry lurte på om han skulle reise seg, men ombestemte seg; han trodde ikke beina ville bære han. Så han snakket mens han lå, og så rolig som han maktet.» (Rowling, 2000b, s. 249). Etter hvert klarer Harry å samle mot, og mot slutten av samtalen får leseren se at Harry spør «inntrengende», som om han er nysgjerrig (Rowling, 2000b, s. 250). Gjennom møtet med edderkoppene ser vi altså at Harry går fra å ikke ha en stemme i det hele tatt, til å stille spørsmål og vise nysgjerrighet. I møtet med sin egen frykt viser han mot.

Nok en gang passer Harry inn i rollen som Stephens' (2002) New Age Boy, som ikke nødvendigvis er modig i utgangspunktet, men som blir det på grunn av moral og omtanke for andre. Dette er gyldig på to nivå, både i selve situasjonen med edderkoppene, men også når det gjelder årsaken til at de oppsøkte edderkoppene i utgangspunktet. De valgte å følge etter edderkoppene for å løse mysteriet, for skolens og Hermiones skyld. Dermed er deres handlinger basert på omtanke for andre, ikke et ønske om et nytt eventyr. Harry er i utgangspunktet redd når de møter edderkoppene, men han klarer å få stilt de spørsmålene de kom for å få svar på. Stephens skriver at en New Age Boy kanskje ikke er den med mest fysisk styrke, men at situasjoner kan få en New Age Boy til å handle modig (Stephens, 2002, s. 44). Hvis man derfor ser mot som et stereotypisk maskulint trekk, slik som Reeser (2010), kan man argumentere for at Harry viser seg som maskulin i denne sammenhengen. Sett ut i fra et essensialistisk synspunkt, vil også Freuds påstand om at maskulinitet er aktiv være gyldig (Connell, 2005, s. 68). Siden det ikke er noe hjelp å få fra Ronny, må Harry klare dette alene. Her er Ronny den passive, og da også den som kan beskrives som mer feminin. Dermed blir også Harry presentert som modigere enn Ronny. Noe lignende skjer i Harrys

første møte med Den forbudte skogen. Da blir Draco Malfang og Nilus Langballe skildret som nervøse for å gå inn i skogen, mens Harry ikke uttrykker frykt før de møter på ukjente skapninger (Rowling, 2000a, ss. 229, 230). Når Draco tuller med Nilus og skremmer han, må Harry gå alene sammen med Draco fordi han vil ha større problemer med å skremme Harry (Rowling, 2000a, s. 235). Ut i fra dette kan man se at Harry er bedre til å håndtere følelsene sine enn for eksempel Nilus. I møte med skumle situasjoner klarer han å holde hodet kaldt og overvinne sin egen frykt.

For at de skal komme seg ut av samtalen med edderkoppene med livene sine i behold, er de avhengige av at Harry kan ta ansvar for dem begge. Dette ser man ikke bare ved at Harry er den talende parten, men også ved at Ronny ikke har en fungerende tryllestav (Rowling, 2000b, s. 245). Mangelen på en fungerende tryllestav kan leses som en form for avmaskulinisering av Ronny. Når Ronny ikke kan bruke tryllestaven, blir han samtidig en passiv deltager i situasjonen. Harry er derfor den kompetente av de to, og han må redde dem. I fluktforsøket viser Harry nok en gang mot, ved å forberede seg på kamp:

Selv idet han grep etter tryllestaven, visste han at det var fåfengt, det var altfor mange av dem. Men da han prøvde å reise seg og iallfall ta kampen opp, hørte han en lang, høy tone, og hele dalen ble badet i skjærende lys. (Rowling, 2000b, s. 251)

Selv om Harry ikke tror at det er noen mulighet for å overleve, vil han i det minste gjøre et forsøk istedenfor å bare gi opp. Her kan man trekke en parallell til Harrys far, Jakob Potter, som valgte å ta opp kampen med Voldemort for å redde Harry og Lilly Potter (Rowling, 2000c, s. 216). Denne handlingen kan være med på å konstruere et maskulint kjønnsuttrykk hos Harry, ved at han aktivt tar et valg om å handle modig. Denne handlingen passer inn i Humlesnurrs påstand om at man kan velge sin egen identitet. Ved at Harry velger å ta opp kampen for å overleve, viser han en intensjon om å være modig. Kontrasten til Harry er Ronny. Han viser seg ikke som modig i denne sammenhengen. Jones (2016) sin påstand om at elevene forsøker å praktisere husenes habitus viser seg også her i Harrys tilfelle. Man kan trekke en parallell mellom det å praktisere en habitus med Butlers (1990) teori om performativitet. Habitusen blir, ifølge Jones (2016), presentert som en naturlig del av deres identitet. Hennes eksempel er at elevene ikke er «elever i Griffing», men at de er «griffinger» (Jones, 2016, s. 102). Når karakterene forsøker å praktisere en viss habitus fordi de tilhører et spesifikt hus, vil de gjennomføre handlinger i tråd med denne habitusen. Eksempelet som Jones (2016) trekker frem, er Nilus Langballe. Nilus er stort sett redd for det meste, men de

andre elevene overbeviser han om at han kan være modig, og Harry bruker Valghattens avgjørelse som argument (Jones, 2016, s. 103). Dermed kan man argumentere for at habitusen påvirker deres handlinger. Ved å handle modig i ulike situasjoner, kan mot inngå i konstruksjonen av identitet. I Harrys tilfelle vil derfor modige handlinger være det han velger, ettersom han også ønsker å være en griffing. Mot kan ses som et maskulint trekk, og dermed vil Harrys modige handlinger også være med på å konstruere denne maskuliniteten som man finner i en New Age Boy.

3.3.2 I Mysteriekammeret

Selv om Ronny og Harry går inn i Den forbudte skogen for å løse mysteriet, får de ikke noen svar på hvem som er Smygards arving. Når Gulla Wiltersen blir kidnappet ned i Mysteriekammeret, velger derfor Harry og Ronny å gå til professor Gulmedal med informasjonen de har sånn at han skal ha en mulighet til å redde Gulla. Der oppdager de at Gulmedal ikke har noen intensjoner om å finne Mysteriekammeret og redde Gulla. Samtidig finner Harry også ut at Gulmedal har løyet om sine prestasjoner når det kommer til forsvar mot svartekunster. Gulmedal har kun tatt æren for det andre har gjort. Leseren ser at Harry dømmer Gulmedals feighet når han forsøker å rømme fra skolen (Rowling, 2000b, s. 267). Det er altså viktigere for Harry å i det minste gjøre et forsøk, enn å bare stikke av. Dette kan sammenlignes med fluktforsøket i Den forbudte skogen, hvor Harry var klar til å ta opp kampen mot edderkoppene, som nevnt i kapittel 3.3.1. Han viser en holdning om at man skal gjøre det man kan for andre, selv om det krever mye. Karakteren Harry er på dette tidspunktet tolv år og viser mer mot enn sin professor som er voksen. I denne situasjonen tar Harry lederansvaret og bestemmer at de skal gå ned i Mysteriekammeret (Rowling, 2000b, s. 268). Reeser (2010) skriver at det å ha kontroll kan vurderes som en maskulin egenskap, og selv om Harry her ikke nødvendigvis har full kontroll over situasjonen, posisjonerer han seg i en lederstilling hvor han tar avgjørelser. Denne egenskapen, altså kontroll, representerer en stereotypisk forståelse av maskulinitet. Det å ha kontroll i en situasjon gjør at man må være aktiv og ta initiativ. Her kan man igjen se på Freuds påstand om at maskulinitet er aktiv (Connell, 2005, s. 68). Harry viser en aktiv tilnærming til Gullas kidnapping ved å forsøke å løse problemet. Når han posisjonerer seg som en leder, må han ta stilling til hvordan de skal redde Gulla. Dette viser også selvstendighet fra Harry sin side, når de går ned uten å ta med

seg en kompetent voksenperson: «Han kunne ikke la være; ikke nå som de hadde funnet inngangen til Kammeret, ikke så lenge det var den minste, villeste lille sjanse for at Gulla kunne være i live» (Rowling, 2000b, s. 270). Omtanken for andre er viktigere enn risikoen de tar ved å gå ned alene. Motet som Stephens (2002) refererer til hos en New Age Boy gjør seg igjen gjeldende hos Harry. Harry setter sitt eget liv på spill i et forsøk på å redde Gulla, til tross for at det er liten sannsynlighet for at han slipper ut igjen av kammeret i live. Limbach trekker en parallell mellom situasjonen i Mysteriekammeret og legenden om kong Arthur av Camelot. Hun sammenligner Harry med både Arthur og Lancelot (Limbach, 2010, s. 178). Hun hevder at det setter Harry i en posisjon hvor han er den aktive helten, som redder prinsessen. For at dette skal fungere, kreves det feminin passivitet (Limbach, 2010, ss. 177, 179). Casey Cothran (2005) sammenligner også Harry med en ridder. Harry må finne det hemmelige kammeret, overvinne «dragen» og redde prinsessen (Cothran, 2005, s. 129). Harry som aktiv helt sammenfaller med karakteristikken til en New Age Boy, i den forstand at situasjonen krever at Harry er uselvvisk og modig for Gulla sin skyld.

Dette ser vi igjen når de er nede i gangene på vei til Mysteriekammeret og taket raser ned. Harry og Ronny blir fanget på hver sin side av raset og de tør ikke bruke magi for å fjerne steinene. Da innser Harry at han må fortsette alene (Rowling, 2000b, s. 273). Igjen er det Harry som gjennomfører den heltedige handlingen, uten Ronny. Dette kan sammenlignes med deres opplevelser i Den forbudte skogen, hvor Harry tar lederansvaret og prøver å få dem ut av problemene. Denne handlingen viser kanskje større mot, ettersom han ikke må kjempe for sitt eget liv, men velger å gå inn i en farlig situasjon for å redde en annen person. En annen likhet er at også denne hendelsen preget av Harrys frykt (Rowling, 2000b, ss. 273, 275). Han registrerer sine egne kroppslige reaksjoner, men bruker ikke selv ordet «frykt» for å beskrive følelsene sine. Den eneste følelsen Harry uttrykker, er at han «grudde seg», men det trenger ikke nødvendigvis være relatert til en fryktfølelse i alle sammenhenger. De kroppslige reaksjonene er knyttet til Harrys følelser, men det er likevel en forskjell i å beskrive de fysiske reaksjonene fremfor de følelsesmessige. Harry viser dermed en viss distanse til sine egne følelser. Camacci peker på flere eksempler hvor Harry føler seg flau eller frustrert for at han viser følelser ovenfor andre (Camacci, 2016, s. 33). Selv om det ikke er andre til stede når Harry beveger seg gjennom tunnelene inn til Mysteriekammeret, kan denne måten å beskrive følelser på leses som et uttrykk for at han ikke ønsker å vedkjenne seg dem. Dette er med på å

gi en indirekte karakterisering av Harry. Det viser at han som karakter enten ikke vil eller kan beskrive hva han føler. Følelser blir ofte karakterisert som noe feminint, og vil derfor stå i motsetning til maskulinitet (Reeser, 2010, s. 1). Dette ønsket om å ikke vedkjenne seg sine egne følelser kan derfor være et forsøk på å konstruere en maskulin identitet. Gjennom å presse seg til å være modig i denne situasjonen, akkurat som i Den forbudte skogen, kan Harry praktisere Griffings habitus og dermed si at mot er en del av sin identitet, noe som vil bety at han er maskulin (Jones, 2016, s. 103).

Etter hvert finner Harry Mysteriekammeret, og der møter han Tom Venster. Han får vite at Tom Venster er Voldemorts egentlige navn, og dermed identiteten på Smygards sanne arving og hvem som er den skyldige bak angrepene. Venster tar tryllestaven til Harry og gjør han tilnærmet forsvarsløs i møtet med basilisken. Dette kan leses som en avmaskulinisering av Harry. Harry blir gjort hjelpeløs, og tvunget til å innta en mer passiv rolle. En lignende situasjon finner sted i *Harry Potter og Ildbegeret* (2001), når Harry blir vitne til Voldemorts gjenoppstandelse. Der blir Harry også fratatt tryllestaven og gjort til en passiv deltager i hendelsene som utfolder seg (Rowling, 2001, s. 564).

I løpet samtalen med Venster dukker fønixen Vulcan opp, med Valghatten. Venster latterliggjør hjelpemidlene Harry får:

«Så det er det Humlesnurr sender sin ridder! En sangfugl og en gammel hatt! Føler du deg modig, Harry Potter? Føler du deg trygg nå?» Harry svarte ikke. Han skjønnte kanskje ikke helt hva han skulle bruke Vulcan og Valghatten til, men han var ikke lenger alene, og motet vokste mens han ventet på at Venster skulle le ferdig. (Rowling, 2000b, ss. 283, 284)

Harry føler trygghet ved å ikke være alene, og dermed øker motet hans. Christopher E. Bell (2016) hevder at tillit er det som får Harry igjennom en del av utfordringene han møter. Denne tilliten hjelper også Harry å oppnå seier (Bell, 2016, s. 85). I dette sitatet ser vi også at støtten fra Humlesnurr fører til at motet øker. Han viser tillit til at de hjelpemidlene han har fått, skal hjelpe han mot Tom Venster. Støtten fra en annen maskulin karakter, som ikke representerer samme maskulinitet som Voldemort, bidrar altså til at Harry selv kan vise den maskuline karakteristikk mot.

Det er verdt å merke seg at Venster omtaler Harry som en ridder. Denne kommentaren fra Venster kan leses ironisk. Det er ikke nødvendigvis sånn at han ønsker å stille Harry i en maskulin posisjon. Men likevel, ved å kalle Harry for ridder, plasserer han Harry i en tradisjon hvor mot og maskulinitet har vært sentralt. Vensters latterliggjøring viser at de maskuline egenskapene som gjerne knyttes til riddere ikke representerer den maskuliniteten som Venster anser som akseptabel. Typiske egenskaper som blir forbundet med riddere er edelhet og mot, som også er Griffings foretrukne egenskaper. Disse egenskapene sammenfaller ikke med makthungeren som stereotypisk sett blir forbundet med smygingene. Derfor vil man altså kunne lese det som at Venster mener at Harry uttrykker en «feil» type maskulinitet. Ifølge Connell (2005) er bildet på maskulinitet et historisk produkt, og vil derfor variere med tiden. I middelalderen ble riddere regnet som maskuline. Forestillingen om at riddere var maskuline menn er fortsatt gyldig i dag (Reeser, 2010, s. 84). Selv om Venster latterliggjør Harrys hjelpemidler, plasserer han også Harry i en maskulin posisjon. Men når Venster tilkaller basilisken, står Harry først alene. Her ser leseren at Harry anerkjenner følelsen av frykt: «Harry så etter ham og kjente frykten spre seg oppover de numne beina» (Rowling, 2000b, s. 285). Han knytter riktignok følelsen fortsatt til kroppslige reaksjoner. I møtet med basilisken ber Harry om hjelp. Det får han av Valghatten: «Inni hatten var det plutselig et glinsende sølvsverd. Skjeftet glitret av rubiner på størrelse med egg» (Rowling, 2000b, s. 287). Sverdet forsterker forestillingen om Harry som ridder. Limbach påpeker at denne handlingen viser Harrys personlige mot (Limbach, 2010, s. 178). Det er altså et hjelpemiddel som ikke er tilgjengelig for hvem som helst, men bare modige griffinger. Han benytter seg av sverdet som hjelpemiddel for å bekjempe basilisken. Et annet aspekt som også forsterker det ridderlige bildet av Harry, er at årsaken til at han skal kjempe mot basilisken, er nettopp for å redde Gulla Wiltersen. Her er det altså både motet, hjelpemiddelet og motivet med på å etablere et bilde av Harry som ridder. Agneta Ney nevner blant annet heltemot som et sentralt aspekt i et maskulint perspektiv i norrøn tid og i middelalderen (Ney, 2017, s. 104). Som tidligere nevnt, tilhørte sverdet Harry trekker ut av Valghatten Gudrik Griffing (Rowling, 2000b, s. 300). Griffings egenskaper kan sammenlignes med de egenskapene som blir verdsatt hos riddere. Ney skriver også at det var et vanlig motiv i ridderromanen at hovedpersonen skulle ut og bevise hva slags egenskaper han hadde, hvor resultatet er at han fikk bekreftet sin mannlige identitet (Ney, 2017, s. 24). Denne oppbygningen av handling ligner i stor grad på den man ofte kan finne i barne- og ungdomslitteratur, hvor hjem-borte-hjem er et mønster som er forholdsvis vanlig (Nikolajeva,

2002, s. 160). Her kan man altså trekke en parallell til Harry Potter, der slutten av reisen går ned i Mysteriekammeret hvor han får bekreftet sin mannlige identitet. Denne identiteten kan være Griffings habitus, som Jones (2016) trekker frem. Hvis man knytter denne habitusen hvor mot er sentralt til maskulinitet, slik som Reeser (2010) gjør, kan man derfor se at Harrys maskuline identitet sammenfaller med Griffings habitus. Hans reise, og seier, kan peke mot en utvikling mot en hegemonisk maskulinitet som ikke er den maskuliniteten man finner i Smygard. Ved at Harry overvinner Tom Venster i Mysteriekammeret kan det bli et skifte i hva slags type maskulinitet som er hegemonisk. En hegemonisk maskulinitet er, ifølge Connell (2005), ikke en stabil enhet som er uforanderlig over tid. Den vil kunne utfordres og endres hvis den blir utfordret av andre former for maskulinitet (Connell, 2005, s. 77). Gjennom å handle modig, istedenfor å ta hensyn til sitt eget beste, kan Harry selv bidra til å konstruere en type maskulinitet som ligner en New Age Boy. Han blir også belønnet for å velge denne maskuliniteten, fremfor den Tom Venster utviser (Rowling, 2000b, s. 297).

3.4 Rivalisering med Draco Malfang

I løpet av Harry Potters tid på skolen har han en rival som heter Draco Malfang. Rivaliseringen mellom disse karakterene starter allerede første dag på skolen når Harry takker nei til Dracos vennskap (Rowling, 2000a, s. 104). Denne rivaliseringen kan ses på som en kamp mellom ulike former for maskulinitet. Som tidligere nevnt kan man for eksempel se Griffing som en representant for det Stephens (2002) kaller en New Age Boy, mens Smygard heller representerer en Old Age Boy. Mens Harry tilhører Griffing, er Draco medlem av Smygard sitt hus (Rowling, 2000a, ss. 115, 116). Dette gjenspeiler den øvrige delingen i serien mellom det «gode» og det «onde». Nikolajeva (2002) beskriver Draco Malfang som en støttekarakter i bøkene om Harry Potter. En støttekarakter er sentral for handlingen, men den er også sekundær i den forstand at den ikke er hovedkarakteren. En støttekarakter kan altså ikke fjernes fra handlingen uten at den blir påvirket (Nikolajeva, 2002, s. 112). Draco Malfang er en karakter som påvirker handlingen i flere av bøkene om Harry Potter.

3.4.1 Kontroll og sjalusi

Når Harry møter Draco igjen i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) er det etter at Harry reiser med flumpulver for første gang. Harry klarer ikke å følge instruksjonene til Molly Wiltersen, og havner i feil peis (Rowling, 2000b, ss. 50, 51). På dette tidspunktet vet ikke Harry hvor han befinner seg, og det er ingen i umiddelbar nærhet som kan hjelpe han. Han skjønner selv at han er i en trollmannsbutikk som selger svarte trolldomsgjenstander. På vei ut av butikken oppdager han noe som får han til å snu:

Men før han rakk halvveis, dukket to mennesker opp på den andre sida av glasset – og én av dem var det siste mennesket Harry hadde lyst til å møte når han selv var på villstrå, dekket av sot og iført sprukne briller: Draco Malfang. (Rowling, 2000b, s. 51)

Harry ønsker altså ikke at Draco skal se han uten kontroll over situasjonen han er i. Derfor velger Harry å gå tilbake inn i butikken og heller gjemme seg i et skap til Draco forsvinner. Denne uviljen til å vise seg for Draco kan leses som at han ikke ønsker å vise seg som lite maskulin. Det å «ha kontroll» kan, som tidligere nevnt, bli knyttet til maskulinitet (Reeser, 2010, s. 1). Når Harry ikke vet hvor han befinner seg, er det tydelig at han ikke har styring over egen situasjon. Wannamaker henviser til Ian Harris (1995), som skriver om hvilke sosiale forventninger en mann må oppfylle for å lykkes med å oppnå hegemonisk maskulinitet (Wannamaker, 2008, s. 133). Harris hevder at menn er «not happy when others control them» (Harris, 1995, s. 109, sitert i Wannamaker, 2008, s. 133). Camacci (2016) fremhever det samme poenget når hun refererer til Marjorie S. Hardy som hevder at det finnes sosiale forventninger til de ulike kjønnene. De som tilhører det biologiske kjønnnet mann bør inneha «independence, aggressiveness and dominance» (Hardy, 1995, s. 431, sitert i Camacci, 2016, s. 29). Det å være maskulin er altså å ikke bli dominert av andre. I denne situasjonen er det ikke nødvendigvis sann at Draco ville kontrollert Harry hvis han hadde visst at han var der, men det er muligheten for at Draco ville hatt mer kontroll over situasjonen enn det Harry ville hatt som utgjør et problem. Man kan anta at følelsen av underlegenhet likevel ville vært stor hvis Draco hadde oppdaget Harry. I tillegg er han dekket av sot, et veldig synlig tegn på at det er situasjonen utenom det vanlige. Harrys sprukne brilleglass viser også dette. Ettersom Harry ikke er myndig i trollmannsverdenen, har han heller ikke mulighet til å reparere brillene sine selv. Mindreårige trollmenn og hekser har kun lov til å bruke magi på skolen. Dette understreker derfor at Harry ikke er i en posisjon hvor han har makt. I tillegg vil den

manglende uavhengigheten, som Hardy (1995) nevner, bidra til at han ikke har mulighet til å stille seg i en posisjon hvor han har mer makt enn Draco. Draco er også mindreårig, og er i følge med en person som har mer makt. Det setter Harry i en underlegen posisjon. Leseren får et innblikk i hva Draco mener om Harry når han snakker med faren sin:

Han så sur og irritert ut. «Harry Potter fikk en Nimbus 2000 i fjor. Spesialtillatelse fra Humlesnurr, så han kunne spille for Griffing. Og så er han ikke særlig god engang, det er bare fordi han er *berømt* ... berømt for det dumme *arret* han har i pannen ...». Malfang bøyd seg og kikket på en hylle full av hodeskaller. «... alle synes han er så *smart*, kjekke Potter med *arret* og *sopelimen* ...» (Rowling, 2000b, s. 52)

Draco uttrykker ikke positive følelser om Harry i det hele tatt. Voksne lesere vil antagelig se dette som sjalusi fra Draco sin side. De negative følelsene er derfor gjensidige mellom disse to karakterene. Jones (2016) hevder at denne sjalusien bidrar til å opprettholde rivaliseringen og den binære strukturen mellom Griffing og Smygard. Derfor vil også deres ulike habituser være en pådriver for at disse to karakterene utvikler ulike maskuliniteter.

Harry møter Draco igjen i bokhandelen Snirckel & Blæk, etter at Harry har blitt fotografert av Aftenprofeten med Gyldeprinz Gulmedal. Ved denne anledningen velger Draco å latterliggjøre Harry på grunn av publisiteten han får: «'Vedder på at du likte deg nå, hva, Potter?' (...) 'Den berømte Harry Potter,' sa Malfang. 'Kan ikke gå inn i en bokhandel engang uten å komme i avisen.'» (Rowling, 2000b, s. 62). Harry selv svarer ikke noe på dette, fordi Wiltersen-familien kommer han til unnsetning og støtter han. Noe lignende gjentar seg når de er på Galtvort, hvor Draco overhører at Frodrik Fromm vil ha et signert fotografi av Harry. Draco roper så høyt at hele borggården får med seg hva som skjer (Rowling, 2000b, s. 92). Hans kommentarer til Harry er nedlatende, og intensjonen er at han skal se dum ut. Dracos handlinger er uprovoserte, og et forsøk på å stille Harry i et dårlig lys. Wannamaker refererer til C. Shawn McGuffey og B. Lindsay Rich som hevder at «[h]igh-status boys maximize the influence of hegemonic masculinity and minimize gender transgressions by identifying social deviants and labeling them as outcasts» (McGuffey og Rich, 1999, s. 618, sitert i Wannamaker, 2008, s. 141). Disse to situasjonen viser også Draco som sjalu på Harrys berømmelse. Dracos forsøk på å stille Harry i et dårlig lys kan være hans måte å dominere Harry på. Dermed vil Harry representere den underordnede maskuliniteten i denne sammenhengen. Ved å latterliggjøre Harry, kan Draco befeste sin egen maskulinitet som

hegemonisk. Dominansen i seg selv kan ses som et stereotypisk maskulint trekk, og man kan se rivaliseringen som en slags konkurranse om dominansen.

3.4.2 Duellering som utløp for maskulin rivalisering

På grunn av angrepene på elevene på skolen blir det arrangert en duellklubb av professor Gulmedal. Der må Harry duellere mot Draco (Rowling, 2000b, s. 174). I denne sammenhengen blir rivaliseringen mellom de to tydelig, i form av at det kun er de som kjemper mot hverandre og har som mål å beseire hverandre. Duelleringen er en direkte måte å måle krefter på. Denne måten å konkurrere på, har røtter langt tilbake i tid. For eksempel var duellering stort sett en symbolsk måte å markere maskulinitet på i Frankrike på slutten av 1800-tallet (Connell, 2005, s. 192). Robert A. Nye (1993) hevder at ære var et sentralt motiv bak duelleringen. Det var også viktig å vise mot, og for de militære var det ingen forskjell på å vise mot i en duell og på slagmarken (Nye, 1993, s. 132). Reeser påpeker at mot og ære tradisjonelt sett har blitt vurdert som iboende maskuline egenskaper (Reeser, 2010, s. 173). Man kan lese duelleringen som en form for maskulin opptreden. Her kan man også trekke paralleller til riddere. Reeser hevder at riddere utfører en rekke maskuline opptredener, hvor blant annet det å duellere er en av disse (Reeser, 2010, s. 84). Før de kan starte å duellere, teller professor Gulmedal til tre. Harry venter, men Draco starter før han egentlig har lov. Her ser vi at Draco velger å benytte seg av de mulighetene han har, og får overtaket til å begynne med. Harry klarer etter hvert å treffe Draco med en kileformel og «Harry holdt seg tilbake, med en vag følelse av at det ville være usportslig å forhekse Malfang mens han lå nede, men dette viste seg å være en feil» (Rowling, 2000b, s. 175). Ved at Harry velger å vente mens Draco tilsynelatende er satt ut av spill, viser han at han forsøker å vise en slags omtanke for motstanderen sin. Han velger å være redelig, og ridderlig, til tross for at Draco allerede har jukset. Harry passer derfor inn i skjemaet for en New Age Boy som viser hensyn, mens Draco kan beskrives som en Old Age Boy som er mer aggressiv og ondskapsfull. Dette sammenfaller også med Valghattens karakterisering av Smygard, der de slue vil vri enhver situasjon til å passe best for seg selv (Rowling, 2000a, s. 113). Draco kan ses som en representant for den hegemoniske maskuliniteten som Smygard fremmer. Når Harry og Draco skal duellere foran hele duellklubben, ser man at Draco prøver å skremme han: «'Redd?' mumlet Malfang, så lavt at Gulmedal ikke skulle høre han. 'Du kan jo tro det,' sa Harry

gjennom munnviken.» (Rowling, 2000b, s. 176). Harry kan ikke tape ansikt foran Draco. Det ville vist han som en mindre maskulin person. Også i denne situasjonen har Draco hjelp fra en kompetent voksenperson, nemlig Slur. Harry får råd fra professor Gulmedal, men han er stort sett inkompetent når det kommer til trylleformler. Nok en gang stiller Harry dårligere enn Draco når det kommer til muligheten for å hevde seg på en maskulin måte. Når Draco tryller frem slangen, klarer Harry å roe den ned ved å snakke ormtunge til den. Slangen er Smygards symbol, og understreker derfor at Draco kan ses som en representant for Smygards maskulinitet når han tryller den frem. Denne situasjonen kan leses som at Harry benytter seg av Smygards egenskaper for å få kontroll over situasjonen. Dermed velger han bort maskulinitetsuttrykket fra Griffing, til fordel for maskulinitetsuttrykket til Smygard. Man kan også se denne rivaliseringen med Draco som en forberedelse til Harrys møte med Tom Venster senere. Venster er Smygards arving og en enda klarere representant for Smygards maskulinitet.

3.4.3 Polyksir: Forvandlingseliksir og kjønnsproblematikk

Harry, Ronny og Hermine mistenker at det er Draco som står bak angrepene der folk blir forsteinet. De finner derfor ut at de skal brygge eliksiren Polyksir, slik at de kan forvandle seg til smygardinger og forhøre Draco om mistankene sine uten at han vet hvem de er (Rowling, 2000b, ss. 146, 147). Alle tre velger ut personer med samme biologiske kjønn som seg selv. Harry og Ronny forvandler seg til gutter, mens Hermine skal bli en jente fra Smygard. I *Harry Potter og Halvblodsprinsen* (2005) ser vi derimot at forvandlingen ikke blir begrenset til å holde seg til samme biologiske kjønn. Da bytter Krabbe og Gurgel på å forvandle seg til yngre jenter som skal holde vakt for Draco (Rowling, 2005, s. 413). Noe lignende skjer også i *Harry Potter og Dødstalismanene* (2007), når seks karakterer forvandler seg til Harry for å forvirre eventuelle forfølgere. Det er både kvinner og menn som forvandles til Harry, og det blir ikke uttrykt at det er noen problemer med å bytte biologisk kjønn for en kort tidsperiode (Rowling, 2007, s. 55). Den som kanskje uttrykker mest negative følelser rundt dette, er Harry selv. Camacci (2016) trekker frem Fleur Delacour sitt ansiktsuttrykk når hun ser på Rulle, etter forvandlingen til Harry. Hun mener at «Harry's discomfort at this display illustrates his disinterest in ever appearing feminine (read: unmanly).» (Camacci, 2016, s. 33). Dette kan

være med på å forklare hvorfor Harry aldri forvandles til et annet kjønn når han benytter seg av Polyksir.

Harry og Ronny forvandler seg til Vincent Krabbe og Gryllus Gurgel, som er de to beste vennene til Draco. Hermine skal i utgangspunktet også forvandle seg til en smyging, men hun er uheldig med forvandlingen og kan ikke bli med. For at Harry, Ronny og Hermine skal få de opplysningene de ønsker, holder det ikke at de bare forandrer utseende. Det innebærer både at de må se ut som Krabbe og Gurgel, og at de må oppføre seg som dem. Valget av Krabbe og Gurgel fremstår som åpenbart for Harry, ettersom de er Dracos venner (Rowling, 2000b, s. 194). Samtidig kan man argumentere for at det ikke er gitt at det er Harry og Ronny som skal forvandle seg til Krabbe og Gurgel, Hermine kunne forvandlet seg til en av dem. Det at ingen av guttene viser interesse for å forvandle seg til jenta de har tatt hår fra, kan være et uttrykk for at de ikke er villige til å spille en feminin rolle. Camacci mener at Harry kontrollerer sin egen maskulinitet nøye, og er uvillig til å vise feminine trekk (Camacci, 2016, s. 33). Ved å innta en rolle som jente, må Harry derfor sette seg selv i en posisjon hvor eventuelle feminine trekk blir tydelige. Han uttrykker uvilje mot feminin atferd ved flere anledninger, for eksempel i *Harry Potter og Ildbegeret* (2001), når han skal spørre Cho Chang om hun vil gå på juleballet med han. Cho er omringet av venninner, og Harry spør om han kan få snakke med henne alene, hvorpå venninnene hennes begynner å fnise. Harry er ikke spesielt fornøyd med det: «Knising skulle vært forbudt, tenkte han rasende da alle jentene rundt Cho begynte med det» (Rowling, 2001, s. 354). Harry har en lignende reaksjon etter at han kysser Cho også. Han kan ikke forstå hvorfor hun gråter (Rowling, 2003, s. 469). I etterkant av situasjonen tenker han for seg selv at «Det var sånt de burde lært oss her, (...) åssen jenter egentlig tenker ... mye nyttigere enn clairvoyanse iallfall ...» (Rowling, 2003, s. 472). Ut ifra dette kan man altså argumentere for at Harry stiller seg uforstående til det han anser som feminin oppførsel. Terri Doughty (2002) hevder at Harrys verden hovedsakelig består av maskuline relasjoner, med unntak av Hermine. Hun mener at «Harry is more interested in his relationships with 'brothers' and father figures than he is in those with girls or women» (Doughty, 2002, s. 252). Dette kan være en medvirkende årsak til at Harry er negativ til å forvandle seg til en jente ved hjelp av Polyksir.

Det første som skjer når de forvandler seg, er en kroppslig forandring. Både Krabbe og Gurgel er fysisk større enn Harry og Ronny (Rowling, 2000b, s. 195). Fysisk overlegenhet kan kobles til maskulinitet, og ren fysisk styrke kan brukes som en måleenhet for hvor maskulin man er eller eventuelt ikke er. Connell demonstrerer dette i sin refleksjon rundt egen kropp (Connell, 1983, s. 19, sitert i Connell, 2005, s. 57). Basert på skalaen for fysisk styrke er altså Harry og Ronny fysisk underlegne. Harry forvandler seg til Gurgel, og når forvandlingen er overstått er Harry i en ny kropp: «Så det var sånn det føltes å være Gurgel» (Rowling, 2000b, s. 197). Med denne kroppslige forvandlingen må de også lære seg hvordan de skal bevege seg, slik at forkledningen fungerer slik den skal. Dette krever etterligning av de faktiske personene, og dermed blir det som et slags skuespill fra Harry og Ronny sin side: «'Ikke sving sånn med armene,' mumlet Harry til Ronny. 'Hæ?' 'Krabbe holder dem stivere, lissom ...' 'Sånn?' 'Ja, det er bedre.'» (Rowling, 2000b, s. 198). Ansiktsuttrykkene må også tilpasses de nye kroppene, slik at de kan spille rollene overbevisende:

Ronny glodde på Harry og sa: «Du aner ikke så merkelig det er å se en Gurgel som *tenker*.» (...) Harry så forvirret på Ronny. «Jo, *det* likner mer på Gurgel,» sa Ronny. «Det er sånn'n ser ut hver gang en lærer spør'n om noe.» (Rowling, 2000b, s. 198)

Så selv om guttene har forvandlet kroppene sine slik at de er kopier av Krabbe og Gurgel, er de fortsatt mentalt seg selv. Den kroppslige forvandlingen fungerer derfor nøyaktig som en forkledning i den virkelige verden, hvor den eneste forskjellen er at Polyksir er mer fysisk omfattende. Harry og Ronny må derfor finne ut hvordan Krabbe og Gurgel pleier å oppføre seg, slik at de kan lure Draco: «De gjorde sitt beste for å virke hjemmevante mens de satte seg og lurte på hva det var Malfang ville vise dem» (Rowling, 2000b, s. 201). For å spille rollene som Krabbe og Gurgel må de derfor vise den typen maskulinitet som man kan finne hos Smygardinger, som diskutert i kapittel 3.2.1. Verken Harry eller Ronny er spesielt suksessfulle i dette:

Ronnys – eller snarere Krabbes ansikt var fortrukket av raseri. «Hva er det som feiler deg, Krabbe?» glefset Malfang. (...) Så lot han hendene synke og glante på Harry og Ronny. «Hva er det som *feiler* dere to, egentlig?» Altfor sent tvang de seg til å le, men Malfang slo seg visst til ro med det. Kanskje Krabbe og Gurgel alltid var like sene i oppfattelsen. (Rowling, 2000b, s. 202)

Draco er i ferd med å snakke nedsettende om andre, men Harry og Ronny sliter med å spille rollene sine troverdig. Det som redder dem, er at Krabbe og Gurgel tilsynelatende har lav intelligens og derfor ikke alltid forstår hva som skjer rundt dem. Dermed kan Harry og Ronnys uvitenhet avskrives som normal oppførsel for Krabbe og Gurgel. Det er hovedsakelig Harry som fører samtalen med Draco (Rowling, 2000b, ss. 202, 203). Men til tross for at

Harry og Ronny kanskje ikke presterer det beste skuespillet, får de likevel den informasjonen de ønsker (Rowling, 2000b, s. 204). Rebecca Skulnick og Jesse Goodman (2003) hevder at Harry definerer seg selv som en griffing blant annet fordi han definerer seg som ikke lik Draco. Hans identitet blir altså definert ut i fra hva han ikke er (Skulnick & Goodman, 2003, s. 266). Man kan argumentere for at Harrys handlinger her representerer de egenskapene man finner i Griffing. Ved at han tar risikoen på å snike seg inn hos smygingene for å løse mysteriet utviser han et visst mot. Dessuten gjør han det for å hjelpe Galtvort med å finne ut hvem som angriper folk. Dermed kan man si at motivet ikke er egen vinning, men at det skal gagne samfunnet på skolen. Samtidig kan man argumentere mot Skulnick og Goodman (2003) i denne sammenhengen. Harry kan sies å utvise en dualitet i denne situasjonen. Det at Harry lykkes, viser at han også er i besittelse av noen av Smygards egenskaper. Det krever en viss sluhet for å få til å imitere Gurgel slik at Draco, som omgås han hver dag, ikke oppdager at det er en annen person. For å oppnå sitt mål om å få informasjon om hvem som er Smygards arving er Harry altså både villig til og i stand til å lure Draco. Det at Harry ikke ønsker å ha egenskapene man finner i Smygard er ikke det samme som at han ikke har dem eller at de ikke er en del av hans identitet. I hans rivalisering med Draco er han altså villig til å bruke metoder som kunne gjort en smyging stolt.

3.5 Rumpeldunk, prestasjoner og maskulinitet

Connell (2005) hevder at idrett i de senere år har blitt en av de definerende faktorene på maskulinitet. Slike idrettslige handlinger er både symbolske, sosiale og kroppslige. De er også med på å skape konkurranse og hierarki blant menn (Connell, 2005, s. 54). Nikolajeva (2002) refererer til Stephens (1996) hvor han gir eksempler på stereotypisk maskulin atferd. Der nevner han blant annet styrke og konkurranseinstinkt som stereotypiske trekk (Stephens, 1996, sitert i Nikolajeva, 2002, s. 115). Sportslige aktiviteter kan også regnes som en type performativ handling (Stephens, 2006, s. 5). Det ligger forventning til hvordan man skal oppføre seg og handle. Dermed kan man også finne forventninger til hvordan man utøver maskulinitet, eller maskuline handlinger. I en rumpeldunkkamp er det nødvendig med både fysisk styrke og konkurranseinstinkt for å vinne. Dermed blir rumpeldunk en institusjonalisert arena hvor Harry kan hevde sin maskulinitet i form av idrettslige prestasjoner (Connell, 2005, s. 54). Heilman (2003) hevder at kompetanse i idrett utgjør en del av den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort. Hun sier seg enig med Stephens (1996) sin påstand om at

konkurransen bidrar til den hegemoniske maskuliniteten (Heilman, 2003, s. 235). Rumpeldunk er en lagidrett i trollmannsverdenen. Idrettens popularitet kan sammenlignes med for eksempel fotball i den virkelige verden. På Galtvort har de en egen rumpeldunkbane og en skoleturnering, hvor de forskjellige huslagene spiller mot hverandre for å vinne. Det er interessant å se hvordan Harry forstår sin egen maskuline identitet ut i fra de forventningene som følger med en plass på rumpeldunklaget.

3.5.1 Ferdighetsmestring og maskulinitet

Det er nærmest en tilfeldighet som gjør at Harry får bli med på rumpeldunklaget til Griffing. I hans første skoleår på Galtvort skal førsteklasingene ha flytimer (Rowling, 2000a, s. 138). Der oppdager Harry at han har et hittil ukjent talent for å fly på sopelime. Den første indikasjonen på at flyving er en aktivitet han mestrer, er at sopelimen flyr rett opp i hånden hans når han ber den om det. Flere av hans medelever får ikke dette til (Rowling, 2000a, ss. 138, 139). Undervisningsøkten blir i utgangspunktet avbrutt og Madam Hopp gir en tydelig beskjed om at ingen får fly uten tilsyn, men Harry får likevel testet ut ferdighetene sine (Rowling, 2000a, s. 139). Når han starter å fly merker han at han vet hva han skal gjøre: «[m]ed en iling av fryd gikk det opp for han at han hadde funnet noe han kunne greie uten å behøve å lære om det først – dette var lett, dette var *fantastisk*.» (Rowling, 2000a, s. 140). Evnen til å fly kan kontrasteres med arbeidsinnsatsen han må legge ned i andre fag, hvor det for eksempel er mye teori å lære før de kan gå i gang med den praktiske magien (Rowling, 2000a, s. 127). Det praktiske faller han derfor lettere enn det teoretiske. Ved at de fysiske egenskapene er bedre utviklet enn de teoretiske, kan man argumentere for at Harry representerer en type hegemonisk maskulinitet. Camacci peker blant annet på en stereotypisk maskulin forventning som tar utgangspunkt i at «ekte» menn er gode i idrett (Camacci, 2016, s. 35). Hvis det er slik at idretten tilbyr en arena hvor gutter og menn kan hevde sin maskulinitet, er det til god hjelp at man allerede innehar visse fysiske kvaliteter for å lykkes i den aktuelle idretten. Man kan også argumentere for at idrett hovedsakelig har vært et felt som i stor grad har vært forbeholdt gutter og menn. Bøker og lesing blir ofte forbundet med mer feminine kvaliteter, i motsetning til idretten (Wannamaker, 2008, s. 133). Wannamaker refererer til Thomas Newkirk som hevder at «Boys often feel that an open show of enthusiasm for schoolwork, particularly in the language arts, can undermine their identity as a

‘real boy’» (Newkirk, 2002, s. 39, sitert i Wannamaker, 2008, s. 134). Heilman nevner også at denne stereotypiske forståelsen av at leseinteresse og akademiske prestasjoner er feminine egenskaper (Heilman, 2003, s. 224). Wannamaker argumenterer for at selv om guttene ikke jobber like mye med skolearbeidet som Hermine, er lesing en sentral del av Harrys og Ronnys hverdag, og at det er nødvendig for deres overlevelse på Galtvort (Wannamaker, 2008, s. 135). Deborah L. Thompson er ikke enig i denne påstanden, og hevder at Ronny og Harry ikke liker lesing og skolearbeid (Thompson, 2001, s. 43). Videre poengterer hun at spesielt Ronny viser misnøye etter det første møtet med Hermine, hvor hun forteller at hun har lest alt skolepensum på forhånd (Thompson, 2001, s. 45). Heilman er enig i dette synspunktet og påpeker at det er «Harry’s ‘stupid’ bravery that really saves the day» (Heilman, 2003, s. 224). Dermed sklir Harry rett inn i et miljø hvor han har de fysiske egenskapene for å gjøre det bra. Det blir også poengtert at Harrys far, Jakob, var en god rumpeldunkspiller. Dermed kan man i tillegg lese Harrys idrettslige kompetanse som en farsarv fra Jakob (Jones, 2016, s. 101). Denne arven er maskulin, ettersom den hjelper Harry å lykkes på rumpeldunkbanen og fordi den bidrar til å hjelpe Harry til å oppnå en hegemonisk maskulinitet (Heilman, 2003, s. 235). I denne sammenhengen vil Harry altså ikke kunne kalles en New Age Boy. En karakteristikk som Stephens knytter til en New Age Boy er at han liker å lese, og at han gjerne kunne tenke seg å bli forfatter (Stephens, 2002, s. 44). Dermed vil altså en maskulinitet som favoriserer den atletiske mannen være mer aktuell i denne sammenheng. Reaksjonene han får fra tilskuerne på bakken er bekreftende på at han flyr riktig. Det er blant annet «et beundrende *hoi* fra Ronny» og videre «[d]er nede begynte noen å klappe» (Rowling, 2000a, s. 141). Applausen signaliserer at det er en form for opptreden fra Harry sin side når han flyr, i tillegg til at det viser at tilskuerne er fornøyde. Ronny er Harrys beste venn, og beundringen fra han kan ses som en slags maskulin støtte. Camacci (2016) argumenterer for, som tidligere nevnt, at homososialitet gjør seg gjeldende blant de mannlige karakterene på Galtvort. Denne homososialiteten går ut på at de mannlige karakterene regulerer egne handlinger ut i fra hva som regnes som akseptabel maskulin atferd. De følger også med på hverandre, for at de ikke skal vise atferd som kan regnes som feminin (Camacci, 2016, s. 30). Ved at Harry viser kompetanse på en sopelime, viser han også en maskulin egenskap. Dermed vil Ronnys utsagn kunne leses som en godkjennelse og oppmuntring til Harry. Flyturen ender med at Harry blir tvunget til å gjøre et risikabelt stup mot bakken. Professor McSnurp ser dette og tar Harry med seg (Rowling, 2000a, s. 141). Harry er fullstendig klar over at han har brutt reglene, og frykter at han skal bli utvist. I stedet tar professor McSnurp Harry med til Oliver Qvist,

som er kaptein på Griffing-laget. Hun beskriver Harrys prestasjon til Qvist: «‘Han snappet den tingesten i lufta etter et femten meters dykk,’ sa professor McSnurp til Qvist. ‘Fikk ikke så mye som en skramme. Selv Kalle Wiltersen kunne ikke greid det.’». Hun sier også at Harry er et «naturtalent» (Rowling, 2000a, s. 143). Gallardo C. og Smith (2009) hevder at Harry ofte må dras mellom feminine og maskuline valg i sin hverdag, hvor Ronny representerer det maskuline og Hermine representerer det feminine. Deres påstand er at Harry blir belønnet hver gang han tar det feminine valget (Gallardo C. & Smith, 2009, s. 91). I dette tilfellet stemmer ikke denne påstanden, for Hermine er svært negativ til at Harry skal fly uten tilsyn (Rowling, 2000a, s. 140). Harry får ikke straff for å bryte reglene. Han får derimot en belønning, i form av plassen som speider på Griffing sitt rumpeldunklag. I tillegg får han en helt ny Nimbus 2000. De idrettslige prestasjonene overskygger derfor den klare beskjeden om at de ikke skulle fly uten tilsyn, og professor McSnurp undergraver madam Hopps autoritet. Nok en gang stilles altså idretten i et mer positivt lys enn skolen og teori. Cole hevder at den pedagogiske praksisen på Galtvort dermed støtter opp under maskulin konkurranse og, som konsekvens av dette, aggresjon som de mest fundamentale prinsippene til skolen (Cole, 2016, s. 161). Ut i fra dette perspektivet kan man dermed argumentere for at blant annet McSnurp støtter opp under maskuline holdninger og gir anerkjennelse til Harrys maskuline sider.

3.5.2 Den maskuline helten på rumpeldunkbanen

Harry fortsetter på Griffing-laget i sitt andre skoleår på Galtvort. Det er fortsatt Oliver Qvist som er kapteinen på laget. Kampen som beskrives i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) er mellom Griffing og Smygard. Man kan se at Harry er opptatt av hva Qvist mener om Harrys rumpeldunkprestasjoner. Til gjengjeld har Qvist store forventninger til Harrys prestasjoner på banen. Oliver Qvist er det Nikolajeva (2002) kaller en satellittkarakter. Ifølge henne er en satellittkarakter en perifer karakter som ikke relevant for plottet, men som for eksempel kan belyse noen aspekter ved plottet. De kan også brukes for å vise variasjon av karakterer i en roman (Nikolajeva, 2002, s. 113). Qvist er kun relevant i sammenheng med rumpeldunk. Under den første treningsøkten til laget nevner Qvist fjorårets siste kamp, hvor Griffing tapte, og «Harry vred seg skyldbevisst på benken. Under den siste kampen året før hadde han ligget bevisstløs på sykestua, og dermed hadde griffingene manglet én spiller og lidd sitt verste tap på tre hundre år» (Rowling, 2000b, ss. 101, 102). Årsaken til at han var

bevisstløs, var fordi han hadde forhindret Voldemort å få tak i De vises stein og komme tilbake (Rowling, 2000a, s. 270). De fleste ville argumentere for at det er viktigere å stoppe Voldemort fra å komme tilbake til sin tidligere makt enn å vinne rumpeldunkkamper, men Harry har likevel dårlig samvittighet for at han ikke var med lagkameratene sine og spilte rumpeldunk. Rumpeldunk har altså en viktig plass i Harrys liv og han har stor lojalitet overfor lagkamerater. Camacci (2016) skriver i sin artikkel at det eksisterer en slags «bro code» blant guttene som går på Galtvort. Det viktigste prinsippet i denne sosiale koden er at mannlige venner må ta vare på hverandre (Camacci, 2016, s. 41). Denne sosiale koden kan kobles opp mot begrepet homososialitet. De mannlige karakterene skal ta vare på hverandre, men også sørge for at de ikke oppfører seg på måter som kan regnes som feminine (Camacci, 2016, s. 42). Den dårlige samvittigheten kan derfor indikere at Harry ser sin rolle som speider på laget som en del av sin maskuline identitet og at han personlig bærer ansvaret for tapet, fordi han ikke var til stede. Man kan også se det som at han som et maskulint individ har sviktet, og ved å være syk og svak har han ikke prestert slik han burde. Dermed sviktet Harry ikke bare laget, men også kapteinen Qvist. Svakhets forbindes gjerne med feminitet, og kan derfor ikke være en maskulin egenskap (Reeser, 2010, s. 1; Camacci, 2016, s. 32). Dette er basert på at man ser maskulinitet og feminitet som binære motsetninger. Connell hevder at man må se maskulinitet i relasjon til feminitet og at begrepet maskulinitet ikke kan forstås uten sin motpart feminitet. Uavhengig av innholdet i begge begrepene, vil man se dem i relasjon til hverandre (Connell, 2005, s. 43). Ut i fra et semiotisk perspektiv vil maskulinitet og feminitet stå i kontrast til hverandre (Connell, 2005, s. 70). Ettersom Harry viser svakhets, kan man altså argumentere for at han har stilt seg selv i en feminin posisjon. Homososialiteten som Camacci (2016) argumenterer for at er tilstedeværende på Galtvort tillater derfor ikke at Harry viser feminin atferd. Ryan S. Rigda (2016) påpeker at profesjonell sportskultur fremmer en tankegang om at hvis man skal bli akseptert som idrettsutøver må man også være maskulin (Rigda, 2016, s. 220). Dermed må Harry prestere på rumpeldunkbanen for å ha et akseptabelt maskulint uttrykk.

Når Griffing skal spille rumpeldunkkampen mot Smygard, oppstår det uforutsette problemer. Litt etter at kampen har startet oppdager Harry at den ene klubben har bestemt seg for å jakte på kun han (Rowling, 2000b, s. 154). Dette fører til at Fred og Frank Wiltersen bestemmer seg for å passe på Harry under kampen (Rowling, 2000b, ss. 154, 155). De er knakkere, og

deres oppgave er å slå unna klabber. Deres jobb er å beskytte de andre lagmedlemmene, slik at de ikke blir skadet. Ved at de fokuserer all sin energi på Harry, får de ikke beskyttet de andre spillerne på Griffing. Når Qvist ber om pause, uttrykker Harry at han ikke ønsker hjelpen fra tvillingene:

«Hør her,» sa Harry mens hun nærmet seg. «Så lenge dere to flyr rundt meg, er det ikke håp om at jeg får tak i snoppen, hvis den ikke flyr rett opp i ermet på meg. Hold dere heller til resten av laget, så tar jeg meg av villklubben.» (Rowling, 2000b, s. 155)

Selv om det er tvillingenes spesifikke oppgave å slå unna klabber, mener Harry at han er i stand til å ordne dette selv. Det er altså viktig for han å vise at han er en kapabel rumpeldunkspiller. Hvis han skal få mye assistanse fra Fred og Frank, viser han en form for svakhet som spiller. Ved å ta kontrollen selv, viser han seg som en mer kapabel og dermed maskulin spiller. Dette valget vitner om at han ønsker å være mer selvstendig, samtidig som han setter laget fremfor seg selv og sin egen sikkerhet. Griffings seier er viktigere for han enn at han blir angrepet av en villklubb. Harry ønsker altså ikke vise seg svak én gang til og derved bidra til at Griffing taper. Noe lignende oppstår i *Harry Potter og Fangen fra Azkaban* (2000). Forskjellen er at denne gangen kommer ikke faren fra rumpeldunkbanen, men fra desperanter som vokter grensene til Galtvort. Desperanter er vesener som «fryder seg over forråtnelse og fortvilelse, de suger all fred, håp og glede ut av lufta som omgir dem.» (Rowling, 2000c, ss. 169, 170). I den første kampen til Griffing det året, dukker desperantene opp på banen. Harry blir mer påvirket av disse vesenene enn andre, på grunn av det han opplevde i barndommen sin. Wannamaker (2008) hevder at Harrys reaksjon overfor desperantene tvinger han til å tåle å være mer følsom enn andre. Likevel er det liten forståelse for dette problemet blant hans medelever, og hans umaskuline reaksjon får konsekvenser for hans sosiale liv (Wannamaker, 2008, ss. 139, 140). Desperantenes tilstedeværelse fører til at han besvimer under kampen og Håsblys får tak i gullsnoppen og vinner (Rowling, 2000c, ss. 162, 163). Når Harry skjønner at de tapte kampen, blir han skuffet: «Harry la ansiktet på knærne og rev seg i håret. (...) Harry lå der og sa ikke et ord. De hadde tapt ... for første gang hadde han tapt en rumpeldunkkamp.» (Rowling, 2000c, s. 164). Nok en gang kan det se ut som at Harry tar på seg skylden for at Griffing-laget ikke vant kampen, til tross for at det oppsto en situasjon han på ingen måte hadde kontroll over. Dermed kan man lese det som at han legger mye press på seg selv, og har en forventning om at det er han som avgjør hvorvidt Griffing vinner eller taper en kamp. Men rumpeldunk er et lagspill, og derfor kan ikke Harry

alene vinne eller tape kamper. Etter at han besvimer på rumpeldunkbanen, bestemmer han seg for å prøve å løse problemet. Han spør professor Lupus, som er Harrys lærer i Forsvar mot svartekunster, om hjelp (Rowling, 2000c, s. 171). Når Qvist kommer og snakker med Harry om desperantproblemet, er det med en hentydning om at Harry ikke kan spille mer rumpeldunk hvis han ikke klarer å løse dette (Rowling, 2000c, s. 210). Når Qvist sier at de ikke har råd til at Harry besvimer igjen, er det ikke fordi han er opptatt av Harrys sikkerhet. Han henviser til Griffings sjanser om å vinne rumpeldunkturneringen. Denne holdningen kommer for øvrig også til syne senere, når Harry mottar en ny sopelime. Professor McSnurp mistenker at den har blitt sendt av Sirius Svaart, og konfiskerer den for å sjekke den for svart magi. Qvist prøver å overtale McSnurp til å gi den tilbake til Harry før neste kamp, men da får han kjeft:

«Dårlig nytt, Harry. Jeg har akkurat vært og snakket med professor McSnurp om Lynkilen. Hun – æh – hun ble litt olm på meg. Sa at jeg hadde visst stokket litt om på hva som var viktigst. Det virket som hun mente jeg var mer opptatt av å vinne pokalen enn å holde deg i live – bare fordi jeg sa at det gjorde ikke noe om limen kastet deg av, bare du fikk tak i snoppen først.» Qvist ristet vantro på hodet. (Rowling, 2000c, s. 220)

Disse holdningene kan være med på å påvirke hvordan Harry oppfatter rumpeldunk. Man kan forstå Qvists utsagn som at det ikke er plass til svakhet på rumpeldunkbanen. Det er selvsikkerhet, aggresjon og konkurranse som er de verdsatte kvalitetene (Cole, 2016, s. 160). Qvist legger også mye press på Harrys rolle på laget fordi han er speider, og dermed kan avgjøre kamper ved å fange snoppen. Harry får anerkjennelse som speider, og det kan være med på å videre bekrefte hans identitet som rumpeldunkspiller og hans maskulinitet. Ved at han lykkes i idrett kan han få aksept, og i denne aksepten ligger det implisitt en godkjennelse av hans maskulinitet (Rigda, 2016, s. 220). Desperantproblemet får han også løst. I kampen mot Ravnklo dukker det opp noen skikkelser som Harry tror er desperanter, og han sender av gårde en skytsverge mot dem. Det viser seg å være Draco og vennene hans som vil lure Harry, men Harry klarer likevel å slå dem (Rowling, 2000c, s. 236). I tillegg fanger han gullsnoppen, og Griffing vinner. Så på én kamp får han gjort opp for seg, både når det gjelder desperantene og seieren til Griffing. Følelsene hans blir beskrevet. Han føler «en fryd kan ikke hadde kjent maken til på evigheter» (Rowling, 2000c, s. 237). Harrys maskulinitet har blitt bevist på ny, og han får bekreftelse på sitt maskulinitetsuttrykk. Selv om utfordringen har en litt annen karakter i *Harry Potter og Fangen fra Azkaban* (2000), er det fortsatt det samme

prinsippet som står. Harry ønsker å håndtere utfordringene selv og ikke vise seg svak ovenfor andre tilskuere.

3.5.3 Maskulin rivalisering på rumpeldunkbanen

Når Harrys andre skoleår starter, får han vite at Draco har fått plassen som speider på Smygard sitt lag (Rowling, 2000b, s. 103). Draco og Harry er derfor rivaler på rumpeldunkbanen også. Denne rivaliseringen foregår derfor på to nivå, både ved at de er på forskjellige lag, men også ved at de begge er speidere og dermed konkurrerer direkte med hverandre for å fange gullsnoppen først. I tillegg har Draco bidratt til at hele Smygard sitt lag har fått nye sopelimer. Det er den nyeste modellen, Nimbus 2001 (Rowling, 2000b, s. 104). Harry har den foregående modellen, Nimbus 2000. Denne materielle fordelene gjør at Smygard blant annet kan fly fortere på banen. Året etter blir Harry sin Nimbus 2000 ødelagt. Kapteinen på Griffings lag foreslår at han kjøper en Nimbus 2001, men det er ikke aktuelt for Harry. Han svarer at «'[j]eg kjøper ingenting som Malfang synes er bra,' sa Harry kontant» (Rowling, 2000c, s. 220). Irritasjonen over Draco som rivaliserende rumpeldunkspiller overskygger behovet for en ny sopelime. Man kan lese dette som at Harry ikke ønsker å benytte seg av de samme hjelpemidlene som Draco for å prestere på idrettsbanen. Harry er derfor i en underlegen posisjon til Draco, materielt sett, akkurat som da han så Draco sammen med Lucifus Malfang i Borgia & Brust. Smygard-laget insinuerer at det er de nye sopelime som gjør at de rent sportslig kommer til å prestere bedre enn Griffing-laget, men Hermine avviser dette og sier at talent er det som avgjør (Rowling, 2000b, s. 104). Dette fører til at Draco kaller Hermine grums, som tidligere nevnt i kapittel 3.2.1. Ordvekslingen viser at det ligger konkurranse i å være best sportslig. Når rumpeldunkkampen mellom Griffing og Smygard skal spilles, ser vi også at konkurransepreget er tydelig. Før kampen får Harry beskjed fra kapteinen på laget at:

Det blir opp til deg, Harry, å vise dem at en speider trenger mer enn en rik far. Få tak i den snoppen før Malfang eller dør i forsøket, Harry, for i dag er vi nødt til å vinne, vi er pokka nødt. (Rowling, 2000b, s. 153)

I dette sitatet ser vi for det første at ansvaret blir lagt på Harry for at Griffing skal vinne, og for det andre at kapteinen setter han direkte opp mot Draco. Dermed gjøres rivaliseringen eksplisitt mellom de to speiderne. En vellykket rumpeldunkkamp kan føre til en mer vellykket maskulinitet. Skulnick og Goodman hevder at Harrys plass som speider på rumpeldunklaget

bekrefter hans rolle som helt blant elevene på Galtvort (Skulnick & Goodman, 2003, s. 269). Denne heltestatusen på rumpeldunklaget posisjonerer han som den viktigste spilleren. Hvis Harry skal være den viktigste spilleren, er hans prestasjoner på banen avgjørende for at Griffing kan vinne. Dermed må han også besitte maskuline kvaliteter for at han skal bli akseptert som den viktigste idrettsutøveren (Rigda, 2016, s. 220). En god gjennomføring fra Harrys side betyr derfor at Griffing vinner konkurransen, og hvis Harry er den avgjørende spilleren, kan en vellykket kamp derfor spille positivt inn på hans oppfatning av egen maskulinitet.

Under kampen mellom Smygard og Griffing får Harry en klabb etter seg, og han må jobbe for å slippe unna den: «Høyere og høyere steg han, loopet og stupte, rullet og fløy i siksak» (Rowling, 2000b, s. 156). Disse bevegelsene er former for unnamanøvrering, og ikke målrettet søking etter gullsnoppen. Dette blir registrert av Draco og han kommenterer det: «Øver du til balletten, Potter?» (Rowling, 2000b, s. 156). Denne kommentaren fra Draco er ironisk og han latterliggjør Harrys bevegelser. Bevegelsene som Harry må gjennomføre for å unnsnippe klubben kan derfor regnes som ikke «vanlige» i en rumpeldunkkamp og kan bli sammenlignet med noe feminint. Det feminine er negativt ifølge Draco, og han antyder at Harry ikke er en god rumpeldunkspiller. I konkurranseidrett vil den maskuliniteten som blir opphøyet kunne være den hegemoniske (Connell, 2005, s. 37). Hvis man derimot ikke klarer å gjennomføre de bevegelsene som kreves av sporten, vil man kunne stille seg selv i et negativt lys (Connell, 2005, s. 54). Tradisjonelt sett har kvinner blitt frarådet å delta i idretter som har blitt ansett som maskuline, fordi det fantes en oppfatning om at de var mindre kapable (Rigda, 2016, s. 221). Charles Elster (2003) diskuterer kjønnet læring, hvor han bruker flyving som eksempel. Hans eksempel baserer seg på at Hermine ikke er god til å fly fordi det krever talent, mens Harry, som han beskriver som «the adventurous boy», har en helt annen opplevelse (Elster, 2003, s. 209). Hvorvidt det er intensjonelt fra Elster sin side er uklart, men han setter altså det feminine i en posisjon hvor fysisk kompetanse ikke er en iboende egenskap. Motsetningen blir eventyrlystne Harry som selvfølgelig klarer å fly helt uten problemer. Elster (2003) kunne trukket frem andre eksempler enn Hermine, som viser at det ikke nødvendigvis er snakk om kjønnet læring i denne sammenhengen. Nilus Langballe har store problemer med å fly, og skader seg i den første flytimen de har (Rowling, 2000a, s. 139). Dermed kan man argumentere for at biologisk kjønn ikke er en faktor som avgjør

hvorvidt man kan vise kompetanse på en sopelime. Rumpeldunklagene på Galtvort består av både gutter og jenter, bortsett fra Smygard som kun har gutter på laget. Rigda referer til Heilman og Donaldson som argumenterer for at jentene likevel er i en underordnet posisjon på lagene fordi de kun får score mål når det ikke har betydning for utfallet av kampen (Heilman & Donaldson, 2009, sitert i Rigda, 2016, s. 218). Heilman (2003) argumenterer for at den eneste kvinnelige speideren vi ser i serien er Cho Chang, og at hun velger en passiv fremgangsmåte ved å følge Harry istedenfor å aktivt søke etter gullsnoppen selv. Ifølge Heilman er altså jentene ikke involvert i de mest komplekse delene av spillet og det er sjeldent de blir skadet (Heilman, 2003, s. 226). Jeg er uenig i at påstanden om at jentene ikke tar del i de mer komplekse delene av spillet, og det er flere anledninger hvor også jentespillere blir utsatt for stygge taklinger. Samtidig har Heilman (2003) også et poeng når hun hevder at det som oftest er mannlige karakterer som innehar de mest betydningsfulle posisjonene på rumpeldunklagene. Derfor kan man også argumentere for at det er de maskuline egenskapene som blir mest verdsatt på rumpeldunkbanen. Når rumpeldunkkampen nærmer seg slutten, klarer likevel Harry å finne gullsnoppen. Til tross for at han må bruke uortodokse metoder, fanger han gullsnoppen og avgjør kampen i Griffings favør. Disse uortodokse metodene viser at Harry kan være kreativ i rumpeldunkspillet. Ved å benytte seg at metoder som kan bli regnet som feminine, kan man argumentere for at Harry viser en annen maskulinitet enn den hegemoniske som er gjeldende på idrettsbanen. Reeser (2010) argumenterer for at maskulinitet ikke nødvendigvis må ekskludere femininitet, men at det kan inkorporeres i maskuliniteten. Han henviser til «The sensitive man» som kan ha en kombinasjon av feminine og maskuline trekk (Reeser, 2010, s. 37). Denne sensitive mannen kan sammenlignes med en New Age Boy, som blant annet liker å lese og skrive (Stephens, 2002, s. 44). Samtidig viser han også flere maskuline trekk, ved at han for eksempel fortsetter å spille helt til siste slutt selv om armen hans blir brukket (Rowling, 2000b, s. 157). Igjen prioriterer Harry kampens resultat fremfor egen helse. Konkurransen, både mot Smygard og mot Draco, gjør at Harry ikke kan vise seg svak og risikere å tape (Camacci, 2016, s. 32).

3.6 Oppsummering

I dette kapittelet har jeg sett på hvordan Harry Potter uttrykker maskulinitet i *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) Jeg har sett på normskapende omgivelser, mot, rivalisering med Draco Malfang og maskulinitet på rumpeldunkbanen.

Harry ønsker i utgangspunktet å identifisere seg med egenskapene til Griffing, som ofte kan sammenlignes med Stephens' (2002) begrep New Age Boy. Motsetningen til Griffing finner man i Smygard, og egenskapene til Smygard tilsier at denne gruppen elever kan sammenlignes med begrepet Old Age Boy. Harry oppfatter disse egenskapene som binære motsetninger, og tror at han må identifisere seg med én av dem. Likevel kan vi se at Harry har egenskaper fra både Griffing og Smygard som påvirker hans identitet og maskulinitet. Humlesnurr presenterer en forståelse av identitet, og dermed maskulinitet, som tilsier at det er Harrys valg som avgjør hans maskulinitetsuttrykk. Dette betyr derfor at han i stor grad kan påvirke hvordan han konstruerer sin egen maskulinitet. Likevel er normene med å påvirke hvordan han oppfatter omgivelsene rundt seg og han selv blir oppfattet av andre. Harry ønsker for eksempel ikke å vise feminine sider, og kontrollerer derfor maskuliniteten sin (Camacci, 2016, s. 33).

Mot som egenskap kan bli knyttet til maskulinitet (Reeser, 2010, s. 1). Harry viser ofte mot og handlekraft i situasjoner som krever det. Når han og Ronny går inn i Den forbudte skogen for å snakke med edderkoppene, er de i utgangspunktet ikke klar over at de går inn i en farlig situasjon. Likevel gjør Harry det han kan for å redde både seg selv og Ronny. Senere, når Gulla blir kidnappet og ført ned i Mysteriekammeret, vet Harry at de går inn i en situasjon som krever mot. Hans eget liv er ikke i umiddelbar fare, men han går likevel inn for å redde Gulla. Man kan se dette som en utvikling av motet hans, hvor han først må vise mot for å redde seg selv, og deretter viser han mot for å redde andre. Spesielt den siste handlingen, hvor han redder Gulla, kan passe inn i skjemaet til en New Age Boy. En av egenskapene til en New Age Boy er at han kan være modig og handle med andres sikkerhet som fokus.

Harrys rivalisering med Draco er et gjennomgående tema i serien. Draco representerer det Harry ikke ønsker å være (Skulnick & Goodman, 2003, s. 266). Harry ønsker blant annet ikke å møte Draco når han selv føler at han ikke har kontroll over den situasjonen han befinner seg i. Mellom disse karakterene er det ofte en kamp om dominans, og spesielt Draco prøver konstant å latterliggjøre Harry foran andre. Som oftest responderer ikke Harry så mye på de negative tilnærmingene fra Draco. Rivaliseringen mellom dem tilspisser seg i løpet av boken.

Spesielt under duellklubben kan man se at Harry stiller svakere enn Draco, som har mer kontroll over situasjonen. Likevel får Harry tatt igjen senere, når de lurar Draco med Polyksir. Der viser også Harry at han har egenskaper fra både Griffing og Smygard når han klarer å overliste Draco.

Harrys idrettslige prestasjoner på rumpeldunkbanen viser at han i stor grad forsøker å tilpasse seg den hegemoniske maskuliniteten som er innenfor idretten. Han er uvillig til å vise seg svak på banen og strekker seg ofte så langt for å vinne at det går utover hans fysiske helse. Både han og kapteinen på laget legger store forventninger til Harrys prestasjoner. Begge posisjonerer Harry som den avgjørende spilleren for Griffing. På rumpeldunkbanen får også Harry bekreftelse av andre på at hans maskulinitet er «den riktige». Han lykkes som oftest på banen, og kombinert med bekreftelsen fra andre kan dette være med på å styrke hans oppfatning av egen maskulinitet.

4. Drøfting

I denne oppgaven har jeg jobbet ut i fra følgende problemstilling: *Hvordan uttrykker karakteren Harry Potter maskulinitet i Harry Potter og Mysteriekammeret?* For å svare på denne problemstillingen har jeg analysert *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) av J. K. Rowling. Dette er bok nummer to i serien om Harry Potter. Gjennom bokserien møter man de ulike typene maskulinitet som blir uttrykt på Galtvort. Gjennom handlingene og refleksjonene til Harry får man se hvordan han forholder seg til ulike uttrykk for maskulinitet.

I dette kapittelet vil jeg drøfte funnene mine i analysen, i lys av de delproblemstillingene jeg presenterte i kapittel 1.3. Først vil jeg drøfte hvordan Harrys relasjoner påvirker hans maskulinitetsuttrykk. Deretter vil jeg drøfte i hvilken grad Harry kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter, som representerer en hegemonisk maskulinitet. Ved å drøfte funnene i analysen min ut i fra disse delproblemstillingene vil jeg også svare på hovedproblemstillingen.

4.1 Relasjoner og maskulinitetsuttrykk

I analysen finner jeg at Harrys relasjoner kan være med på å påvirke hans maskulinitetsuttrykk. De relasjonene som utpeker seg, er hovedsakelig Harrys relasjoner med andre mannlige karakterer. En viktig relasjonstype som er med på å påvirke Harrys maskulinitetsuttrykk, er vennsrelasjoner. Dette kommer til uttrykk blant annet gjennom Harrys relasjon med karakteren Ronny. En annen type relasjon som også er viktig, er Harrys relasjon med rumpeldunkkapteinen Oliver Qvist, samt lojaliteten overfor rumpeldunklaget han spiller på. En siste relasjon jeg finner i min analyse, og som jeg anser som viktig, er Harrys relasjon med karakteren Draco Malfang.

4.1.1 Vennskapsrelasjoner og homososialitet

Flere av Harrys relasjoner kan kategoriseres som vennskap. Han tilbringer mest tid sammen med Ronny og Hermine. Doughty mener at Harry er mer interessert i relasjoner med mannlige karakterer enn i relasjoner med kvinnelige karakterer (Doughty, 2002, s. 252). Dette kan man se et eksempel på, når Harry, Ronny og Hermine diskuterer karakteren professor Gulmedal (Rowling, 2000b, s. 150). Harry blir ikke overbevist av Hermines argumentasjon, men han er enig med Ronny. Ronnys vurdering av Gulmedal ser altså ut til å veie tyngst for Harry. I tillegg finner jeg at Ronny avskriver Hermines vurdering fordi hun har følelser for Gulmedal. Reeser (2010) hevder at følelser ofte blir karakterisert som feminint, mens ifølge Camacci (2016) er det homososialitet som bidrar til at Harry og Ronny vurderer professor Gulmedal som en negativ rollemodell. Homososialitet handler om sosiale relasjoner mellom individer med samme biologiske kjønn (Flood, 2008, s. 341). Det at Harry er enig med Ronny, kan derfor forklares innenfor rammen av homososialitet. Camacci (2016) hevder at Harry er opptatt av å bli oppfattet som maskulin, og at han ikke ønsker å uttrykke en utradisjonell maskulinitet. Dette stemmer overens med mitt funn hva angår Harrys vurdering av Gulmedal: Harry er ikke interessert i å bli oppfattet som feminin på grunn av de vurderingene han tar. Dermed kan Harry heller ikke si seg enig i de «feminine følelsene» til Hermine, fordi det vil føre til at han uttrykker en utradisjonell maskulinitet. Som jeg viser i kapittel 3.2.2 har Harry og Ronnys negative vurdering av Gulmedals maskulinitet også sammenheng med hans fokus på utseende (Rowling, 2000b, s. 259). Heilman påpeker at den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort tilsier at det ikke er maskulint å være opptatt av utseende (Heilman, 2003, ss. 234, 235). Gulmedals atferd tilsier dermed at han bryter med de sosiale forventningene til den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort. Fra et homososialt perspektiv, hvor den hegemoniske maskuliniteten er den aksepterte maskuliniteten, vil avvisningen av Gulmedal derfor kunne være med på å bekrefte Harry sitt maskulinitetsuttrykk.

I min analyse finner jeg at Harry ikke ønsker å bli sett i det som kan anses som feminine plagg. Oppfatninger om klær som signal på sosiale kjønnsnormer er et punkt som forteller noe om Harrys maskulinitetsuttrykk. Det er for øvrig ikke plaggene i seg selv som nødvendigvis utgjør problemet, men fargen. Å bruke «nusselige», lyserøde ørevarmere, selv i en undervisningssituasjon, beskrives som uaktuelt for Harry (Rowling, 2000b, s. 88). En

lignende situasjon finner sted i *Harry Potter og Ildbegeret* (2001), når Ronny får et festantrekk som ligner på en damekjole. Begge karakterene uttrykker misnøye med klesplagg som kan gi assosiasjoner til femininitet. Her vil jeg igjen argumentere for at det er homososialiteten som påvirker atferden, på bakgrunn av en frykt for å bli oppfattet som feminin (Camacci, 2016, s. 30). Man kan derfor anta at disse karakterene regner den ytre fasaden de viser, i form av klesplagg, som en viktig del av hvordan de uttrykker sin maskulinitet. Dette indikerer at de faktisk er opptatt av utseendet sitt, slik som Gulmedal også er, men at de sosiale konvensjonene tillater ikke feminine plagg. Basert på disse episodene kan man altså si at Harry og Ronny prøver å tilpasse sitt maskulinitetsuttrykk etter normene som den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort fremmer.

4.1.2 Maskuline relasjoner på idrettsbanen

En annen type relasjon som påvirker Harrys maskulinitetsuttrykk, er de han har gjennom sin tilknytning til Griffings rumpeldunklag. Tilknytningen til idretten viser seg først og fremst gjennom Harrys relasjon til lagkapteinen Oliver Qvist. I min analyse finner jeg blant annet at den hegemoniske maskuliniteten på rumpeldunkbanen fremmer konkurranseinstinkt, og at svakhet, for eksempel i form av skader, ikke er godtatt. Det viktigste er altså å vinne, uansett hva, og man må være tøff. Oliver Qvist utviser en maskulinitet som jeg forstår som den hegemoniske på idrettsarenaen. Qvist uttrykker ved flere anledninger at det er opp til Harry å sørge for at Griffing vinner rumpeldunkkamper, og legger dermed også press på Harry og hans prestasjoner på idrettsbanen. Rigda hevder at profesjonell idrettskultur fremmer en tankegang om at man må være maskulin for å bli akseptert som idrettsutøver (Rigda, 2016, s. 220). I min analyse finner jeg at Harry strekker seg langt for å imøtekomme Qvists forventninger om at han skal uttrykke den hegemoniske maskuliniteten i idrettssammenheng. Det er i idrettssammenheng Harry i størst grad utviser en hegemonisk maskulinitet. Jeg forstår dette som et resultat av press fra arenaspesifikke relasjoner. I denne sammenheng refererer arenaspesifikke relasjoner til de relasjonene som kun forekommer på rumpeldunkbanen. Den maskuliniteten Harry utviser på rumpeldunkbanen, er ikke den maskuliniteten Harry virker mest komfortabel med, men et resultat av ytre press. Camacci hevder at Harry får «validation and praise» på rumpeldunkbanen (Camacci, 2016, s. 35). Dette er en påstand som bare delvis stemmer. Jeg finner at Harry viser motstridende maskulinitetsuttrykk, ved at han både utviser

egenskaper som kan knyttes til Stephens' (2002) *New Age Boy* og egenskaper som kan knyttes til *Old Age Boy*. Connell hevder at idretten utgjør en institusjonalisert arena hvor man kan vise frem sin maskulinitet, og at idretten er med på å skape konkurranse og hierarki blant menn (Connell, 2005, s. 54). Dette stemmer overens med mine funn. Harry føler seg skyldbevisst når Qvist henviser til en kamp da Harry lå på sykestuen og var ute av stand til å spille (Rowling, 2000b, ss. 101, 102). Dette kan være fordi Harry ønsker å tilpasse seg den hegemoniske maskuliniteten på idrettsbanen. Dette kan også ses som uvilje mot å vise feminine egenskaper, fordi svakhet tradisjonelt sett har blitt koblet til femininitet (Reeser, 2010, s. 1). Homososialiteten dikterer at Harry ikke kan vise seg svak, og man kan anta at skyldbevisstheten har sitt utspring i at han mener at han ikke lever opp til sosiale konvensjoner og forventinger. Jeg finner at dette er et tema som gjentar seg i *Harry Potter og Fangen fra Azkaban* (2000c). Harry viser misnøye når Griffing taper kampen fordi han besvimer (Rowling, 2000c, s. 164). Presset om å leve opp til forventningene til Qvist er fortsatt til stede. Harry går så langt som til å få ekstratimer i Forsvar mot svartekunster, slik at han kan fortsette å spille rumpeldunk (Rowling, 2000c, s. 171). Dermed kan man lese det som at Harry gjør mer enn en vanlig rumpeldunkspiller for å kunne uttrykke den hegemoniske maskuliniteten på banen.

Den hegemoniske maskuliniteten som råder på idrettsbanen kommer særlig til uttrykk gjennom Harry og Dracos rivalisering som speidere. Deres rivalisering finner også sted på andre områder, men det vil jeg diskutere nærmere i kapittel 4.1.3. Cole hevder at egenskaper som blir verdsatt på idrettsarenaen er selvsikkerhet, aggresjon og konkurranseinstinkt (Cole, 2016, s. 160). Dette stemmer til dels med mine funn i analysen. For at Harry skal få anerkjennelse som idrettsutøver må han uttrykke de egenskapene som blir verdsatt i den hegemoniske maskuliniteten, og dermed vinne konkurransen. I denne situasjonen viser Harry uortodokse metoder på banen, samtidig som han forholder seg nokså passiv til Dracos latterliggjøring. Denne passiviteten kan anses som feminin, og derfor ikke i tråd med den hegemoniske maskuliniteten. Connell (2005) peker blant annet på Freuds teori om at maskulinitet er aktiv og femininitet passiv. I min analyse finner jeg at Harry, i møte med Draco på rumpeldunkbanen, viser både aktive og passive egenskaper. I verbale konfrontasjoner er han ofte passiv, mens handlingene knyttet til selve rumpeldunkspillet viser større grad av aktivitet. Det er Harry som avgjør kampen og fanger gullsnoppen, til tross for at

armen hans er brukket. Der viser han ikke svakhet, men derimot maskuline egenskaper ved at han setter konkurransen og lojaliteten til laget først. Man kan derfor argumentere for at Harry viser et sammensatt maskulinitetsuttrykk når han møter Draco på rumpeldunkbanen.

Min analyse viser at det ytre presset som Harry møter gjennom sine relasjoner på rumpeldunkbanen, fører til at han i stor grad forsøker å uttrykke den hegemoniske maskuliniteten som råder på idrettsarenaen. Lagkapteinen Oliver Qvist er den karakteren som uttrykker press mest direkte. Det er altså i denne settingen at Harry i størst grad nærmer seg karakteristikken av en Old Age Boy, og fraviker fra sitt ønske om å uttrykke den maskuliniteten som er verdsatt i Griffing (diskutert i kapittel 3.2.1). Likevel viser han et mer sammensatt maskulinitetsuttrykk i møte med Draco på rumpeldunkbanen. Han uttrykker både den hegemoniske maskulinitet og mer feminine egenskaper.

4.1.3 Harrys relasjon med Draco Malfang: rivalisering og maskuliniteter

I min analyse finner jeg at Harry er unnvikende og passiv i de første møtene med Draco. Camacci (2016) refererer til Hardy, som hevder at det ligger en forventning om at menn skal ha egenskapene «independence, aggressiveness and dominance» (Hardy, 1995, s. 431, sitert i Camacci, 2016, s. 29). Jeg finner at Harry ikke uttrykker disse egenskapene, og at han dermed heller ikke tilpasser seg forventningene om maskulin atferd. Ved flere anledninger velger Draco å latterliggjøre Harry, og da er det hovedsakelig Ronny som forsvarer han. Man kan argumentere for at dette er en slags passivitet fra Harry sin side. Ut i fra dette vil Harry sine handlinger kunne anses som feminine. Harry er passiv og lite selvstendig, ettersom Ronny forsvarer han. Den unnvikende og passive atferden kan være et forsøk fra Harry sin side på å ikke stille seg selv i en underlegen posisjon i møte med Draco. Ved å ikke la Draco se eller vite hva han gjør eller tenker, kan han unngå å bli dominert av Draco eller la Draco vite at han befinner seg i en dominerende posisjon over Harry. Man kan altså lese dette som at Harry ikke ønsker å gi Draco et mentalt overtak i ulike situasjoner. Men samtidig vil han da stille seg selv i en mer feminin posisjon, nettopp fordi han ikke uttrykker den selvstendigheten og aggressiviteten som Hardy (1995) skriver om. De tidlige interaksjonene med Draco viser altså at Harry er mer passiv enn Draco, og at han ikke uttrykker stereotypiske maskuline egenskaper.

Videre i boken endrer interaksjonene mellom Draco og Harry seg til en viss grad. Jeg finner at Harry inntar en mer aktiv rolle i møte med Draco, og dermed uttrykker flere maskuline egenskaper enn ved de tidlige interaksjonene. I møte med Draco uttrykker imidlertid Harry den maskuliniteten som blir verdsatt i Smygard, istedenfor maskuliniteten som blir verdsatt i Griffing (se kapittel 3.2.1). Dermed er det en kontrast mellom det Harry sier at han ønsker og de maskuline handlingene han faktisk utfører. Ved å uttrykke maskuliniteten som verdsettes i Smygard, som for eksempel egenskapen sluhet, klarer han også å sette seg i en dominerende posisjon overfor Draco. Likevel er det verdt å merke seg at Harry ikke er klar over at han uttrykker egenskaper fra Smygard, før Ronny og Hermine påpeker det for han i etterkant av duellen (Rowling, 2000b, ss. 177, 178). I min analyse finner jeg at når Harry bruker Polyksir, er det uttrykk for et bevisst valg om å utvise den maskuliniteten som finnes i Smygard. Han velger å lure Draco for å oppnå målet sitt. Selv om målet er å hjelpe skolen, noe som kan kategoriseres som et edelt motiv for handlingen og som dermed passer inn i maskuliniteten som verdsettes i Griffing, er metoden likevel knyttet til den hegemoniske maskuliniteten i Smygard. Ved å velge en slud metode kan han karakteriseres som en Old Age Boy, mens målsettingen hans tilsier at han kan karakteriseres som en New Age Boy (Stephens, 2002, s. 44). Derfor kan man argumentere for at Harry viser en dualitet i møte med Draco. Et poeng som kan være relevant i denne sammenheng, er at karakteren Humlesnurr karakteriserer Harry som en griffing, nettopp fordi han tar de valgene han gjør (Rowling, 2000b, s. 299). Dette blir ikke en helt riktig karakteristikk, ettersom han faktisk også velger å uttrykke maskuliniteten som verdsettes i Smygard. Min analyse tilsier at både begrepet New Age Boy og begrepet Old Age Boy kan beskrive Harry i møtene med Draco, noe som betyr at han uttrykker en dualitet i sin maskulinitet. Harrys relasjon med Draco er relevant i et maskulinitetsperspektiv nettopp fordi han viser forskjellige maskulinitetsuttrykk i deres interaksjoner. Det at han viser en dualitet, hvor han uttrykker to forskjellige typer maskulinitet, viser at han befinner seg mellom to maskuliniteter. Nærmere bestemt befinner han seg mellom maskulinitetsidealet i Griffing, som jeg ser i sammenheng med begrepet New Age Boy, og maskulinitetsidealet i Smygard, som jeg ser i sammenheng med begrepet Old Age Boy.

4.2 Tradisjonell hegemonisk maskulinitet?

I kapittel 1.3 presenterte jeg delproblemstillingen: I hvilken grad Harry kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet? Connell (2005) definerer hegemonisk maskulinitet som den maskuliniteten som er akseptert innenfor et gitt samfunn. Derfor må man se Harrys maskulinitetsuttrykk blant annet ut i fra hvilken maskulinitet som er den hegemoniske på Galtvort. I min analyse finner jeg at den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort blant annet verdsetter selvstendighet, dominans, konkurranse og at man ikke kler seg feminint. I tillegg finner jeg at det er konkurrerende maskuliniteter som forsøker å innta den hegemoniske plassen, hvor det i hovedsak er maskulinitetene i Griffing og Smygard som står opp mot hverandre. Harry og Draco kan ses som representanter for henholdsvis Griffing og Smygards maskuliniteter, og det er ofte Smygard som befinner seg i den dominerende posisjonen.

4.2.1 Harrys valg av maskulinitetsuttrykk

I min analyse finner jeg at maskuliniteten som kan knyttes i Griffing kan sammenlignes med begrepet New Age Boy fra Stephens (2002). Smygard kan derimot sammenlignes med Stephens (2002) sitt begrep Old Age Boy. Disse maskulinitetene står i kontrast til hverandre, og har til tider egenskaper som står i direkte motsetning til hverandre. Noe av det som karakteriserer en New Age Boy, og som man finner igjen i Griffing, er at han kan handle ut i fra hva som gagnar andre og være uselvvisk (Stephens, 2002, s. 44). En Old Age Boy kan derimot karakteriseres blant annet ved at han er selvsentrert og kun tar hensyn til sine egne interesser (Stephens, 2002, s. 44). Disse karakteristikene går igjen i Valghattens beskrivelse av Smygard (Rowling, 2000a, s. 113). Camacci (2016) hevder at de homososiale relasjonene er viktige for at karakterene skal utvikle seg til det man kan kalle «maskuline menn». Jeg vil si meg enig i påstanden om at de homososiale relasjonene påvirker maskulinitetsuttrykket til Harry, men jeg vil samtidig hevde at bildet er mer nyansert. I min analyse finner jeg at Harry viser et ønske om å uttrykke den maskuliniteten som blir fremmet i Griffing og at han avviser maskuliniteten i Smygard, som kan bli lest som den hegemoniske maskuliniteten på Galtvort. Selve avvisningen sier også noe om hva slags maskulinitet Harry uttrykker. Denne refleksjonen rundt hvilke maskulinitetsuttrykk han liker og ikke liker, gir et bilde av Harry som karakter. Han ønsker ikke å bli forbundet med Smygards maskulinitetsuttrykk. Ut i fra

dette kan man argumentere for at Harry beveger seg bort fra en kategorisering som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. Buchbinder påpeker at et trekk ved en New Age Man, som kan sammenlignes med en New Age Boy, er at han stiller seg kritisk til tradisjonell og autoritativ maskulin logikk (Buchbinder, 1994, s. 2, sitert i Stephens, 2002, s. 44). Det er nettopp dette Harry gjør, når han avviser Smygard. Derfor passer han inn i det Stephens (2002) omtaler som skjemaet til en New Age Boy. Samtidig er det ikke alltid slik at handlingene til Harry viser det maskulinitetsuttrykket som kan karakteriseres som New Age Boy. Som nevnt i kapittel 4.1.3, velger Harry av og til å uttrykke maskuliniteten som knyttes til Smygard, gjennom å være slu og lure Draco. Derfor er det altså en viss diskrepans mellom Harrys handlinger og refleksjoner. Samtidig kan dette også indikere at Harrys maskulinitetsuttrykk er mer komplekst enn disse begrepene åpner for. Den dualiteten han viser i maskulinitetsuttrykket sitt kan tilsi at han ikke ønsker å velge mellom maskulinitetene. Harrys handlinger kan ses som uttrykk for en tradisjonell maskulinitet som representerer en hegemonisk maskulinitet, mens refleksjonene sier det motsatte. Igjen er det en dualitet som karakteriserer Harry når han uttrykker begge formene for maskulinitet.

I min analyse finner jeg også situasjoner hvor Harry ikke velger å uttrykke verken maskulinitet eller femininitet. Dette finner jeg bare når det gjelder tilstedeværelse i kjønnsspesifikke rom. Harry velger for eksempel å ikke uttale seg når Ronny og Hermine diskuterer hva de kan og ikke kan gjøre. Harry stiller seg dermed nøytral i disse sammenhengene, og leseren får ikke vite hva Harry mener om saken. Som nevnt i kapittel 1.6.2 hevder Gallardo C. og Smith (2009) at Harry må velge mellom det feminine og det maskuline, representert ved henholdsvis Hermine og Ronny. I disse situasjonene stemmer ikke mine funn overens med deres påstand, ettersom Harry ikke velger mellom det feminine og det maskuline. Det at Harry ikke uttaler seg, kan bety at han enten er helt enig i det maskuline valget eller at han er helt enig i det feminine valget. Det kan også bety at han befinner seg i en mellomposisjon. Gjennom nøytraliteten kan man lese en åpenhet for å bryte de sosiale konvensjonene som ligger rundt tilstedeværelse i kjønnsspesifikke rom. Camacci (2016) hevder at Harry er særdeles opptatt av å uttrykke tradisjonell maskulinitet, men dette funnet tilsier at det ikke stemmer til enhver tid. Hvis man forstår maskulinitet definert som ikke-femininitet (Reeser, 2010, s. 1; Connell, 2005, s. 68), kan man argumentere for at Harry i

liten grad kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. Et maskulint uttrykk i denne sammenheng vil være å si seg enig med karakteren Ronny når brudd på sosiale konvensjoner er et tema. Ved at Harry ikke sier seg enig, uttrykker han heller ikke maskulinitet.

4.2.2 Mot som en definerende maskulin egenskap?

Et tema som er sentralt i Harry Potter og Mysteriekammeret (2000b), og bokserien for øvrig, er mot. Jeg finner at dette er et relevant nettopp fordi karakteren Harry uttrykker et ønske om å utvise denne egenskapen. I min analyse finner jeg at Harry uttrykker det som kan anses som maskuline egenskaper når han er modig. Harrys handlinger kan sammenlignes med en New Age Boy, fordi han handler uselvvisk og modig på grunn av moralske årsaker (Stephens, 2002, s. 44). Flere teoretikere har sammenlignet Harry med en ridder når han redder Gulla i Mysteriekammeret (Limbach, 2010; Cothran, 2005). Limbach hevder at i Mysteriekammeret er Harry den aktive helten, som redder den passive prinsessen, her representert ved Gulla (Limbach, 2010, ss. 177, 179). Denne analysen sammenfaller med Freuds kategorisering av maskulinitet som aktiv og femininitet som passiv (Connell, 2005, s. 68). I min analyse finner jeg at dette er i tråd med Limbachs (2010) analyse. Ved at Harry er den aktive helten, får han også uttrykt maskuline egenskaper som hovedsakelig kan knyttes til maskuliniteten i Griffing, for eksempel at man skal utvise edelmot og vågemot. Harrys valg om å uttrykke mot kan leses som en indirekte avvisning av maskuliniteten i Smygard. Dette er fordi de modige og uselviske handlingene kan ses som en direkte kontrast til maktbegjæret og selvsentrettheten som utgjør deler av Smygards maskulinitetsuttrykk. Dermed vil også karakteriseringen som en New Age Boy (Stephens, 2002) i stor grad være relevant i denne sammenheng. Jeg finner at Harry viser en utvikling når det gjelder hvordan han utviser mot. Til å begynne med utviser han mot for å redde seg selv, for deretter å utvise mot for å redde andre. Ut i fra dette vil jeg hevde at han utvikler seg slik at han passer stadig bedre inn i beskrivelsen av en New Age Boy.

I min analyse finner jeg at Harry til en viss grad kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. Ved enkelte anledninger uttrykker han den maskuliniteten man finner i Smygard og i en Old Age Boy, men han velger

i større grad å uttrykke Griffings maskulinitet som sammenfaller med karakteristikken av en New Age Boy. Jeg finner også situasjoner hvor han ikke uttrykker verken maskulinitet eller femininitet. Denne nøytrale holdningen kan leses i både maskulin og feminin retning. Samtidig vil jeg argumentere for at så lenge Harry ikke avviser det feminine valget, kan han heller ikke kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter i denne sammenhengen. Det at Harry velger å utvise mot i ulike situasjoner kan også leses som en indirekte avvisning av maskuliniteten som er i Smygard. Dermed uttrykker han istedenfor maskuliniteten som er i Griffing.

4.3 Oppsummering

Ifølge Camacci (2016) er Harry svært lite interessert i å vise det som tradisjonelt sett kan regnes som feminine egenskaper. Basert på mine egne funn er dette en påstand jeg sier meg enig i. Harrys maskulinitetsuttrykk på rumpeldunkbanen viser et forsøk på å rette seg etter den hegemoniske maskuliniteten som finnes der. Harry strekker seg langt for å leve opp til forventningene til blant annet lagkapteinen Oliver Qvist. I tillegg vil jeg si meg enig med Camacci (2016) om at homososiale relasjoner er med på å påvirke Harrys maskulinitetsuttrykk, i retning av den hegemoniske maskuliniteten. Dette gjelder blant annet når det kommer til hva som er akseptabel påkledning innenfor et maskulinitetsperspektiv.

Samtidig mener jeg også at Harry uttrykker sin maskulinitet på flere måter, og at man dermed ikke alltid kan kategorisere han som en tradisjonell maskulin karakter. Blant annet i Harrys relasjon med Draco, kan vi se at han forholder seg passiv i enkelte interaksjoner. Han kunne også hevdet seg selv i et forsøk på å ha kontroll over situasjonen og ikke la Draco stille seg i en dominerende posisjon. I andre situasjoner velger han derimot å ty til metoder som verdsettes i Smygard og som kan sammenlignes med Stephens' (2002) Old Age Boy og en mer tradisjonell hegemonisk maskulinitet. Dermed viser Harry en dualitet i sin maskulinitet, hvor både tradisjonelle feminine og maskuline egenskaper kommer til uttrykk. Humlesnurr argumenterer for at Harry er en ekte griffing på grunn av de handlingene han gjør og valgene han tar. Dette er en påstand som kan sies å både stemme og ikke stemme, ettersom Harry velger begge maskulinitetsuttrykkene ved ulike anledninger. Derfor mener jeg at Harry ikke

fullt og helt passer inn i kategorien som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. Ettersom Harry også uttrykker andre typer maskulinitet er det behov for en mer nyansert beskrivelse av denne karakteren.

5. Avslutning

Årsaken til at jeg ønsket å se nærmere på maskulinitet i serien om Harry Potter, er blant annet fordi serien har et så stort publikum, og dermed et stort potensial for påvirkning på hvordan mange lesere forstår ulike maskulinitetstyper. Ved å se på Harrys handlinger, både i relasjon til andre karakterer og hvilke refleksjoner han gjør for seg selv, har jeg forsøkt å belyse hvordan maskulinitet kommer til uttrykk. Jeg har også forsøkt å belyse i hvilken grad Harry kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. Dette har vært mine delproblemstillinger for å svare på hovedproblemstillingen som jeg presenterte i kapittel 1.3. I min analyse finner jeg at karakteren Harry viser flere ulike maskulinitetsuttrykk. Han kan i flere situasjoner karakteriseres som det Stephens (2002) kaller en New Age Boy, hvor omtanke for andre er et sentralt punkt. Jeg finner også at han i noen situasjoner passer bedre inn i karakteristikken av det Stephens (2002) omtaler som en Old Age Boy. Man kan blant annet se homososiale forhold som en viktig bidragsyter til Harrys holdninger til maskulinitet (Camacci, 2016, s. 33). Likevel finnes det også eksempler på at Harry ikke uttrykker seg verken i maskulin eller feminin retning, som når Hermine bryter de sosiale konvensjonene rundt tilstedeværelse i kjønnsspesifikke rom. Denne nøytraliteten sier også noe om hvordan karakteren Harry uttrykker maskulinitet. Det kan både leses som en enighet og en uenighet med Hermines brudd. Dermed blir det opp til leseren å tolke hvordan Harry stiller seg til disse sosiale konvensjonene. Derfor vil jeg konkludere med at karakteren Harry uttrykker en sammensatt maskulinitet. Dette maskulinitetsuttrykket tilsier at Harry ikke alltid kan kategoriseres som en tradisjonell maskulin karakter som representerer en hegemonisk maskulinitet. De sosiale relasjonene er med på å påvirke hans maskulinitetsuttrykk, men på ulike måter. I dette prosjektet har jeg forsøkt å se karakteren Harry ut i fra begrepene til Stephens (2002), New Age Boy og Old Age Boy. Basert på at Harry uttrykker karakteristikker fra begge, vil jeg også konkludere med at han ikke passer inn i én avgrenset definisjon.

Seriens enorme rekkevidde tilsier at den kan regnes som en bidragsyter i den offentlige debatten, og da vil det være relevant å se på hvordan karakteren Harry Potter uttrykker maskulinitet. I boken *Harry Potter og Mysteriekammeret* (2000b) blir leseren presentert for protagonisten Harry som er tolv år. Han befinner seg i overgangen mellom barn og ungdom,

og stiller blant annet spørsmål om egen identitet og maskulinitet. Aase refererer til Bruner, som hevder at kulturen er med på å forme vår bevissthet (Bruner, 2001, sitert i Aase, 2005, s. 79). Leseren kan, gjennom å se hvordan Harry reflekterer rundt egen identitet og maskulinitet, bli mer bevisst sin egen identitetskonstruksjon. Ved at Harry uttrykker maskulinitet på ulike måter, er det også et større gjenkjennelsespotensial for leseren. Denne gjenkjennelsen kan hjelpe en leser med sin forståelse av egen maskulinitet. Aase hevder at «[g]jennom blikket på 'den andre' i fiksjon eller faksjon kan vi se oss selv tydeligere» (Aase, 2005, s. 79).

En mulig inngangsport til videre undersøkelser av Harry Potter og maskulinitet kan være å se hvordan karakteren utvikler seg videre i serien, og se hvorvidt maskulinitetsuttrykket endres etter hvert som Harry blir eldre. Cothran (2005) har for eksempel sett på mannlige identiteter i Harry Potter-serien, men hovedfokuset ligger på *Harry Potter og Føniksordenen* (2003) i hans artikkel. En annen mulighet er å undersøke hvordan de mannlige rollemodellene til Harry er med på å påvirke hans maskulinitetsuttrykk grundigere enn jeg har gjort her i min avhandling.

Bibliografi

- Aas, K. N. (2014, april 8). *Kjønnforskning*. Hentet april 23, 2018 fra Store norske leksikon:
<https://snl.no/kjønnforskning>
- Aas, K. N., & Ikdahl, I. (2018, mars 9). *Feminisme*. Hentet april 23, 2018 fra Store norske leksikon:
<https://snl.no/feminisme>
- Aase, L. (2005). Norskfaget - skolens fremste dannelsesfag. I K. Børhaug, A.-B. Fenner, & L. Aase (Red.), *Fagenes begrunnelse: Skolens fag og arbeidsmåter i dannelsesperspektiv* (ss. 69-83). Bergen: Fagbokforlaget.
- Bell, C. E. (2016). Heroes and Horcruxes: Dumbledore's Army as Metonym. I C. E. Bell (Red.), *Wizards vs. Muggles: Essays on Identity and the Harry Potter Universe* (ss. 72-88). Jefferson, North Carolina: McFarland & Company.
- Berge, B. (2017, juni 30). *Regnbogeflagget*. Hentet mars 24, 2018 fra Store norske leksikon:
<https://snl.no/Regnbogeflagget>
- Borah, R. S. (2002). Apprentice Wizards Welcome: Fan Communities and the Culture of Harry Potter. I L. A. Whited (Red.), *The Ivory Tower and Harry Potter: Perspectives on a Literary Phenomenon* (ss. 343-364). Columbia, Missouri: University of Missouri Press.
- Butler, J. (1988, desember). Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal*, 40, ss. 519-531.
- Butler, J. (1990). *Gender Trouble*. New York: Routledge.
- Camacci, L. R. (2016). The Prisoner of Gender: Masculinity in the Potter Books. I C. E. Bell (Red.), *Wizards vs. Muggles. Essays on Identity and the Harry Potter Universe* (ss. 27-48). Jefferson, North Carolina: McFarland & Company.
- Claudi, M. B. (2013). *Litteraturteori*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke.
- Coats, K. (2010). Fantasy. I D. Rudd (Red.), *The Routledge Companion to Children's Literature* (ss. 75-86). New York: Routledge.
- Cole, K. L. (2016). Transcending Hogwarts: Pedagogical Practices Engendering Discourses of Aggression and Bullying. I C. E. Bell (Red.), *Wizards vs. Muggles: Essays on Identity and the Harry Potter Universe* (ss. 149-167). Jefferson, North Carolina: McFarland & Company.
- Connell, R. W. (2005). *Masculinities* (2. utg.). Cambridge: Polity Press.

- Cothran, C. (2005). Lessons in Transfiguration: Allegories of Male Identity in Rowling's Harry Potter Series. I C. W. Hallett (Red.), *Scholarly Studies in Harry Potter: Applying Academic Methods to a Popular Text* (ss. 123-134). New York: The Edwin Mellen Press.
- Doughty, T. (2002). Locating Harry Potter in the "Boys' Book" Market. I L. A. Whited (Red.), *The Ivory Tower and Harry Potter: Perspectives on a Literary Phenomenon* (ss. 243-257). Columbia, Missouri: University of Missouri Press.
- Eilertsen, A. (2018, februar 20). *Fanfiction*. Hentet mai 14, 2018 fra Store norske leksikon: <https://snl.no/fanfiction>
- Eilertsen, L. (2018, januar 15). *J. K. Rowling*. Hentet mai 3, 2018 fra Store norske leksikon: https://snl.no/J._K._Rowling
- Eilertsen, L., & Haugen, M. O. (2018, februar 20). *Fantasy*. Hentet mai 5, 2018 fra Store norske leksikon: <https://snl.no/fantasy>
- Elster, C. (2003). The Seeker of Secrets: Images of Learning, Knowing, and Schooling. I E. E. Heilman (Red.), *Harry Potter's World: Multidisciplinary Critical Perspectives* (ss. 203-220). New York: RoutledgeFalmer.
- Flanagan, V. (2010). Gender studies. I D. Rudd (Red.), *The Routledge Companion to Children's Literature* (ss. 26-38). New York: Routledge.
- Flood, M. (2008, april 1). Men, Sex, and Homosexuality: How Bonds between Men Shape Their Sexual Relations with Women. *Men and Masculinities*, 10(3), ss. 339-359.
- Forsgren, A. (2017, februar 1). *Harry Potter*. Hentet november 9, 2017 fra Store Norske Leksikon: https://snl.no/Harry_Potter
- Gallardo C., X., & Smith, C. J. (2009). Happily Ever After: Harry Potter and the Quest for the Domestic. I G. L. Anatol (Red.), *Reading Harry Potter Again. New Critical Essays* (ss. 91-108). Santa Barbara, California: Praeger.
- Heilman, E. E. (2003). Blue Wizards and Pink Witches: Representation of Gender Identity and Power. I E. E. Heilman (Red.), *Harry Potter's World: Multidisciplinary Critical Perspectives* (ss. 221-239). New York: RoutledgeFalmer.
- James, E., & Mendlesohn, F. (2012). Introduction. I E. James, & F. Mendlesohn (Red.), *The Cambridge Companion to Fantasy Literature* (ss. 1-4). Cambridge: Cambridge University Press.

- Jones, H. A. (2016). "I'm a wizard too!": Identification and Habitus. I C. E. Bell (Red.), *Wizards vs. Muggles: Essays on Identity and the Harry Potter Universe* (ss. 89-109). Jefferson, North Carolina: McFarland & Company.
- Kvarv, S. (2010). *Vitenskapsteori - tradisjoner, posisjoner og diskusjoner*. Oslo: Novus.
- Limbach, G. (2010). Ginny Weasley: Girl Next Doormat? I S. K. Goetz (Red.), *Terminus: Collected Papers on Harry Potter, 7-11 August 2008* (ss. 173-205). Sedalia, Colorado: Narrate Conferences.
- Loxley, J. (2007). *Performativity*. New York: Routledge.
- Maglaty, J. (2011, april 7). *When did girls start wearing pink?* Hentet april 21, 2018 fra Smithsonian: <https://www.smithsonianmag.com/arts-culture/when-did-girls-start-wearing-pink-1370097/>
- McGillis, R. (2002). Trigger Pals: A Case History. I J. Stephens (Red.), *Ways of Being Male: Representing Masculinities in Children's Literature and Film* (ss. 185-199). New York: Routledge.
- Ney, A. (2017). *Bland ormar och drakar: Hjältemyt och manligt ideal i berättartraditioner om Sigurd Favnesbane*. Lund: Nordic Academic Press.
- Nikolajeva, M. (2002). *The Rhetoric of Character in Children's Literature*. Oxford: Scarecrow Press.
- Nikolajeva, M. (2003). Harry Potter - A Return to the Romantic Hero. I E. E. Heilman (Red.), *Harry Potter's World: Multidisciplinary Critical Perspectives* (ss. 125-140). New York: Routledge.
- Nikolajeva, M. (2012). The development of children's fantasy. I E. James, & F. Mendlesohn (Red.), *The Cambridge Companion to Fantasy Literature* (ss. 50-61). Cambridge: Cambridge University Press.
- Nussbaum, M. (1997). *Cultivating Humanity: A classical defense of reform in liberal education*. Cambridge: Harvard University Press.
- Nye, R. A. (1993). *Masculinity and Male Codes of Honor in Modern France*. New York: Oxford University Press.
- Pottermore. (2018, februar 1). *500 million Harry Potter books sold worldwide*. Hentet april 25, 2018 fra Pottermore: <https://www.pottermore.com/news/500-million-harry-potter-books-have-now-been-sold-worldwide>
- Pottermore. (s.a.). *About us*. Hentet desember 1, 2017 fra Pottermore: <https://www.pottermore.com/about/us>

- Reeser, T. W. (2010). *Masculinities in Theory. An Introduction*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Reynolds, K. (2002). Come Lads and Ladettes: Gendering Bodies and Gendering Behaviors. I *Ways of Being Male: Representing Masculinities in Children's Literature and Film* (ss. 96-115). New York: Routledge.
- Rigda, R. S. (2016). Creating Equality Through Quidditch: A Rhetorical Analysis of Quidditch Blogs. I C. E. Bell (Red.), *Wizards vs. Muggles: Essays on Identity and the Harry Potter Universe* (ss. 217-232). Jefferson, North Carolina: McFarland & Company.
- Romøren, R., & Stephens, J. (2002). Representing Masculinities in Norwegian and Australian Fiction: A Comparative Study. I J. Stephens (Red.), *Ways of Being Male: Representing Masculinities in Children's Literature and Film* (ss. 216-233). New York: Routledge.
- Rowling, J. K. (2000a). *Harry Potter og De vises stein*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rowling, J. K. (2000b). *Harry Potter og Mysteriekammeret*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rowling, J. K. (2000c). *Harry Potter og Fangen fra Azkaban*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rowling, J. K. (2001). *Harry Potter og Ildbegeret*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rowling, J. K. (2003). *Harry Potter og Føniksordenen*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rowling, J. K. (2005). *Harry Potter og Halvblodsprinsen*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rowling, J. K. (2007). *Harry Potter og Dødstalismanene*. (T. B. Høverstad, Overs.) Oslo: Cappelen Damm.
- Rudd, D. (2010). The development of children's literature. I D. Rudd (Red.), *The Routledge Companion to Children's Literature* (ss. 3-13). New York: Routledge.
- Senior, W. A. (2012). Quest fantasies. I E. James, & F. Mendlesohn (Red.), *The Cambridge Companion to Fantasy Literature* (ss. 190-199). Cambridge: Cambridge University Press.
- Skulnick, R., & Goodman, J. (2003). The Civic Leadership of Harry Potter: Agency, Ritual, and Schooling. I E. E. Heilman (Red.), *Harry Potter's World: Multidisciplinary Critical Perspectives* (ss. 261-277). New York: RoutledgeFalmer.

- Slettan, S. (2009). *Mannlege mønster: Maskulinitet i ungdomsromanar, pop og film*. Kristiansand: Universitetet i Agder.
- Smith, D. (2000, juni 24). *The Times Plans a Children's Best-Seller List*. Hentet november 9, 2017 fra The New York Times: <http://www.nytimes.com/2000/06/24/books/the-times-plans-a-children-s-best-seller-list.html>
- Stephens, J. (2002). "A Page Just Waiting to Be Written On": Masculinity Schemata and the Dynamics of Subjective Agency in Junior Fiction. I J. Stephens (Red.), *Ways of Being Male: Representing Masculinities in Children's Literature and Film* (ss. 38-54). New York: Routledge.
- Stephens, J. (2006, mai). Performativity and the Child Who May Not be a Child. *Papers: Explorations into Children's Literature*, 16(1), ss. 5-13.
- Stephens, J., & McCallum, R. (1998). *Retelling Stories, Framing Culture: Traditional Story and Metanarratives in Children's Literature*. New York: Garland Publishing.
- Svendby, R. (2014, april 8). *Mannsforskning*. Hentet april 23, 2018 fra Store norske leksikon: <https://snl.no/mannsforskning>
- Thompson, D. L. (2001). Deconstructing Harry: Casting a Critical Eye on the Witches and Wizards of Hogwarts. I S. Lehr (Red.), *Beauty, Brains, and Brawn: The Construction of Gender in Children's Literature* (ss. 42-50). Portsmouth: Heinemann.
- Tjora, A. (2018, februar 20). *Norm*. Hentet april 21, 2018 fra Store norske leksikon: <https://snl.no/norm>
- Wannamaker, A. (2008). *Boys in Children's Literature and Popular Culture: Masculinity, Abjection, and the Fictional Child*. New York: Routledge.
- Økland, J. (2010, mai 11). *Kjønn, sex and gender*. Hentet oktober 17, 2017 fra Gender in Norway: http://www.gender.no/Open_dialogue/Gender_blog/8423